

Metody eksperymentalne w fizyce wysokich energii

prof. dr hab. A.F.Żarnecki

Zakład Cząstek i Oddziaływań Fundamentalnych IFD

Wykład VII

Eksperymenty nieakceleratorowe

- Pomiar neutronów
- Pierre Auger
- Poszukiwanie ciemnej materii

Neutrino

Przekrój czynny

Przekrój czynny na oddziaływanie neutrin z materią jest **niewyobrażalnie mały**.

Dla neutrin o energii rzędu 1 MeV

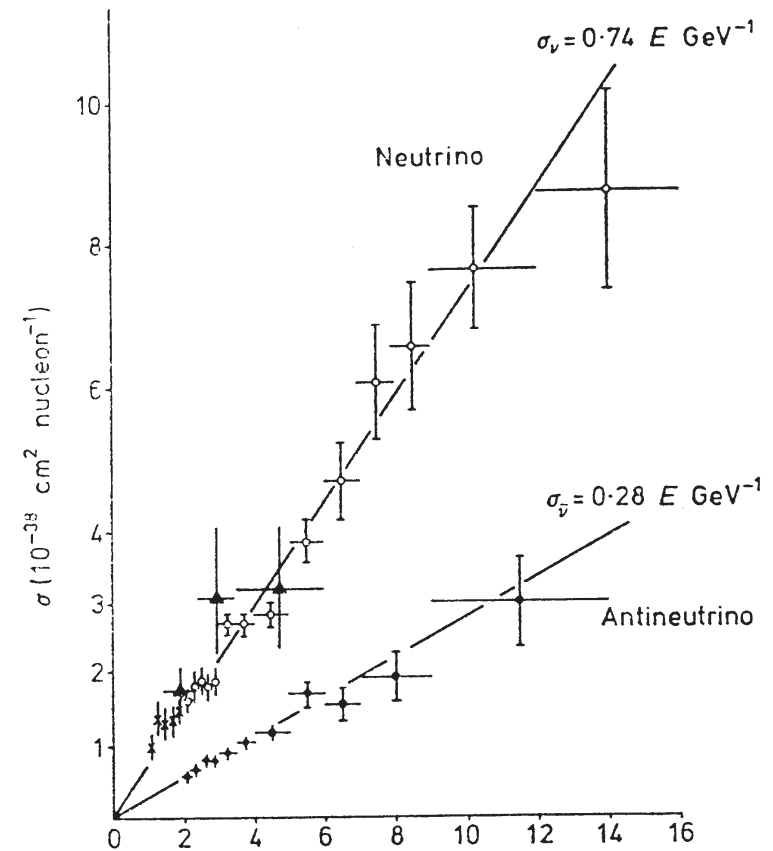
$$\sigma_{\nu N} \sim 10^{-43} \text{ cm}^2 = 10^{-19} \text{ b}$$

Odpowiada to średniej **drodze swobodnej** w materii rzędu **lat świetlnych !!!**

Przekrój czynny na oddziaływanie neutrin z materią **rośnie z energią**, ale tylko liniowo...

Badanie neutrin możliwe jest tylko w oparciu o **bardzo intensywnego źródła**...

Słońce, promieniowanie kosmiczne, reaktory jądrowe, oddziaływania cząstek...
oraz ogromne detektory...

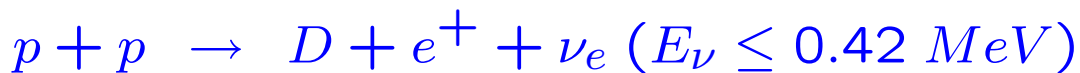

Neutrina słoneczne

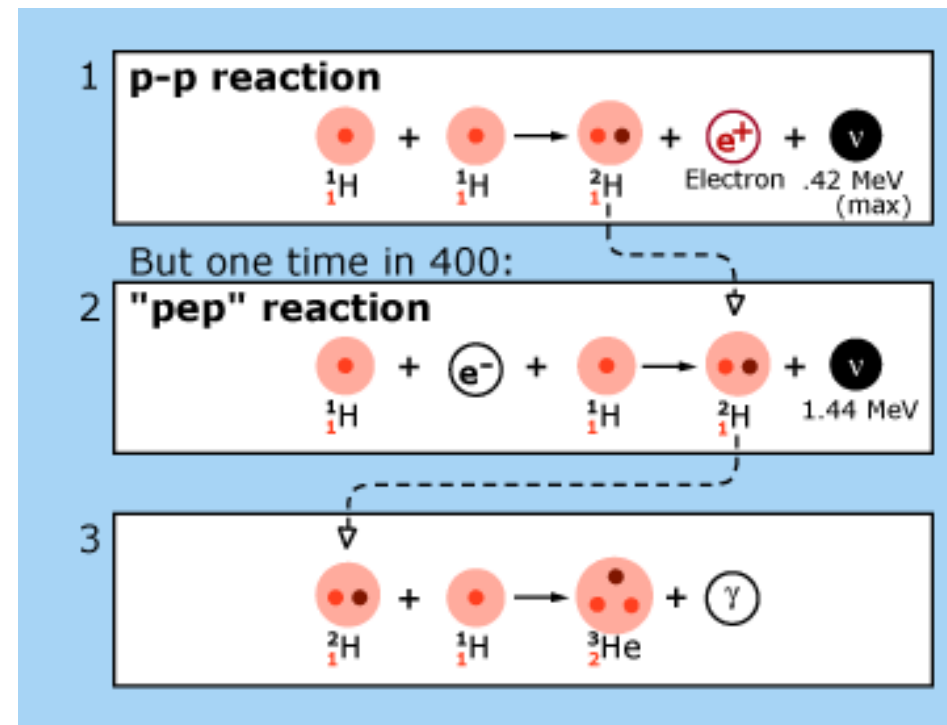
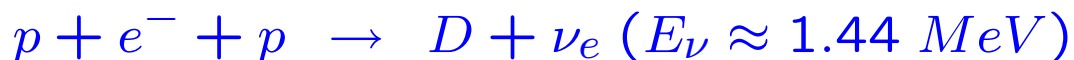
Produkcja neutrin

Słońce jest nie tylko źródłem promieniowania elektromagnetycznego, ale też niezwykle intensywnym źródłem neutrin elektronowych.

Ogromna **większość** neutrin pochodzi z reakcji **p-p**:

jednak **wyższe energie** uzyskują neutrina z reakcji **“pep”**:

Neutrina słoneczne

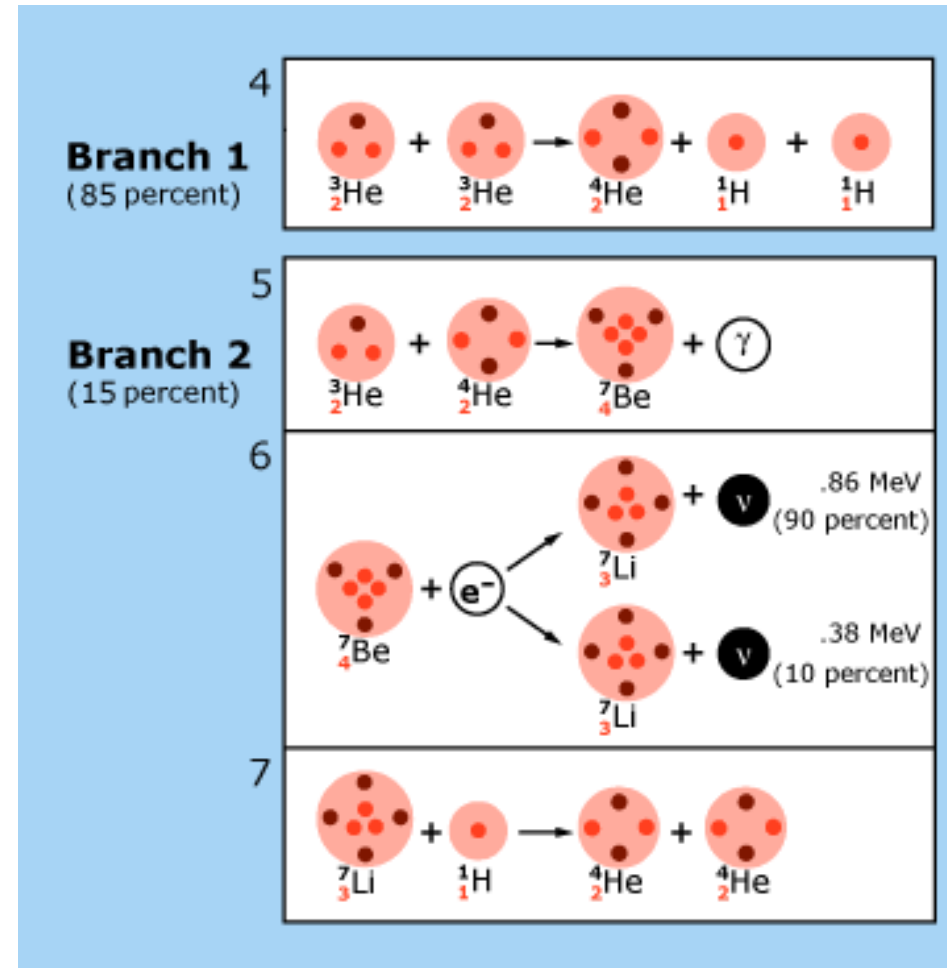
Produkcja neutrin

Dalsze reakcje syntezy ${}^3\text{He}$, ${}^4\text{He}$, ${}^7\text{Be}$ i ${}^7\text{Li}$ prowadzą do emisji dodatkowych neutrin.

Neutrina z przemiany ${}^7\text{Be}$

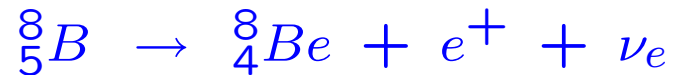
mają jednak energie **poniżej 1 MeV**

Neutrina słoneczne

Produkcja neutrin

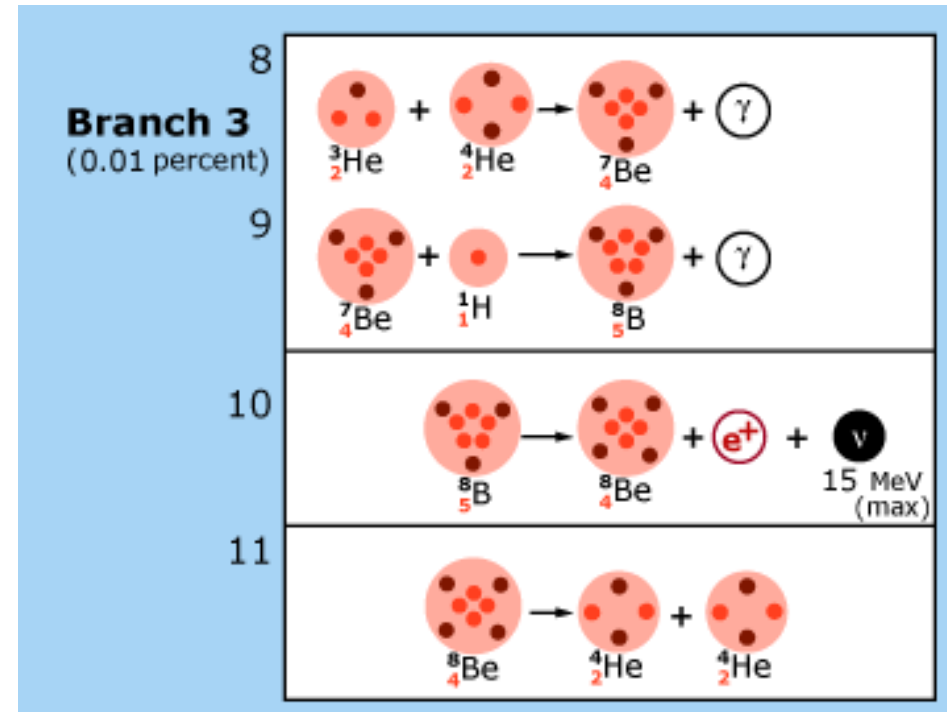
Źródłem wysokoenergetycznych neutrin jest przemiana ${}^8B$

w której energia emitowanych neutrin dochodzi do **15 MeV**

Tylko te neutrina mogą być mierzone w detektorach cząstek elementarnych.

Np. w Super-Kamiokande mierzymy neutrina o $E_\nu > 5-7 \text{ MeV}$ ...

Neutrina słoneczne

Widmo energii

Widmo energii **neutrino elektronowych** produkowanych w reakcjach jądrowych na słońcu $\Rightarrow$

Strumień neutrino o energiach poniżej kilku MeV może być zmierzony **metodami radiochemicznymi**: mierzymy produkcję powstających **izotopów**:

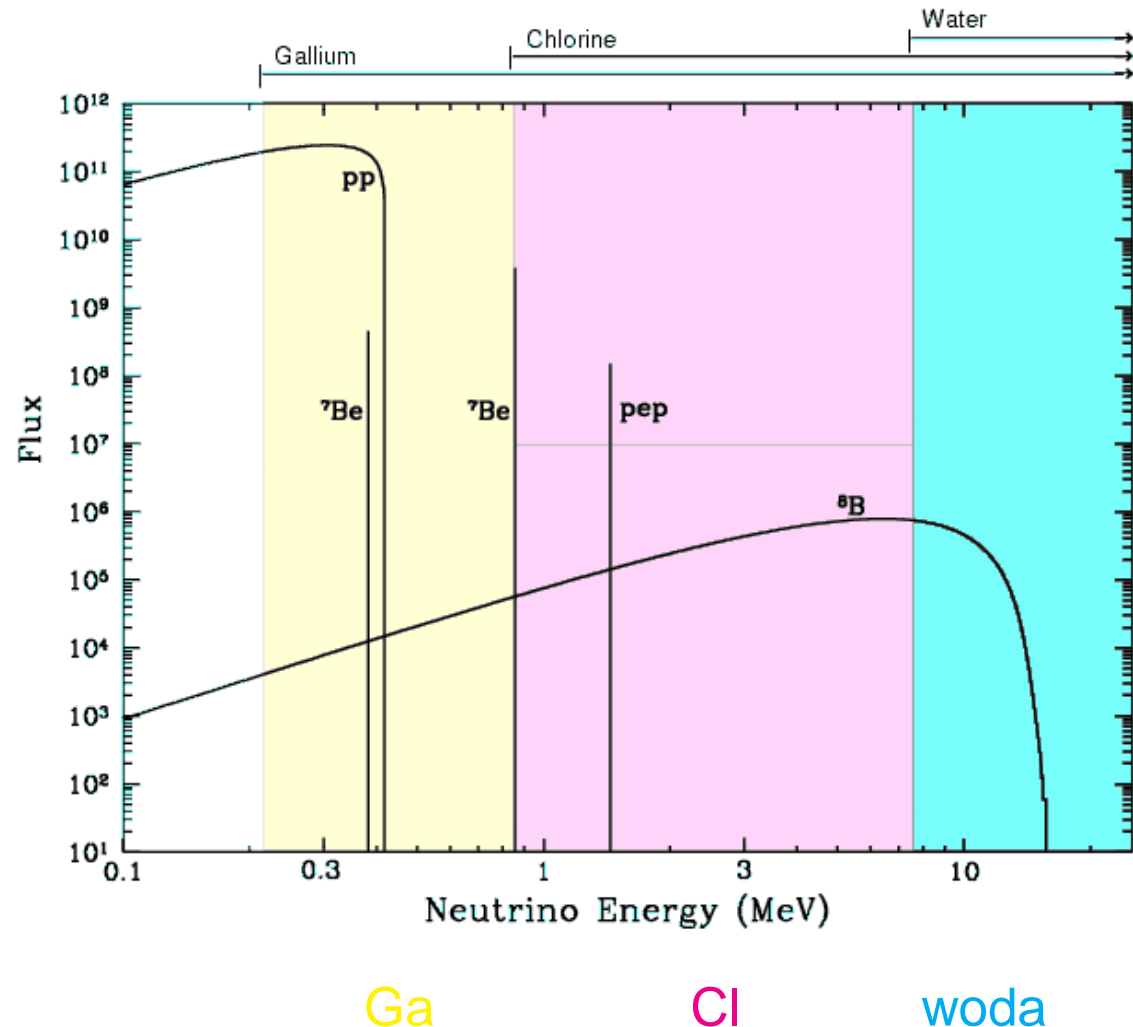

(eksperyment Homestake)

(SAGE, GALLEX, GNO)

Tylko neutrino elektronowe !

Neutrino

Eksperyment Super-Kamiokande

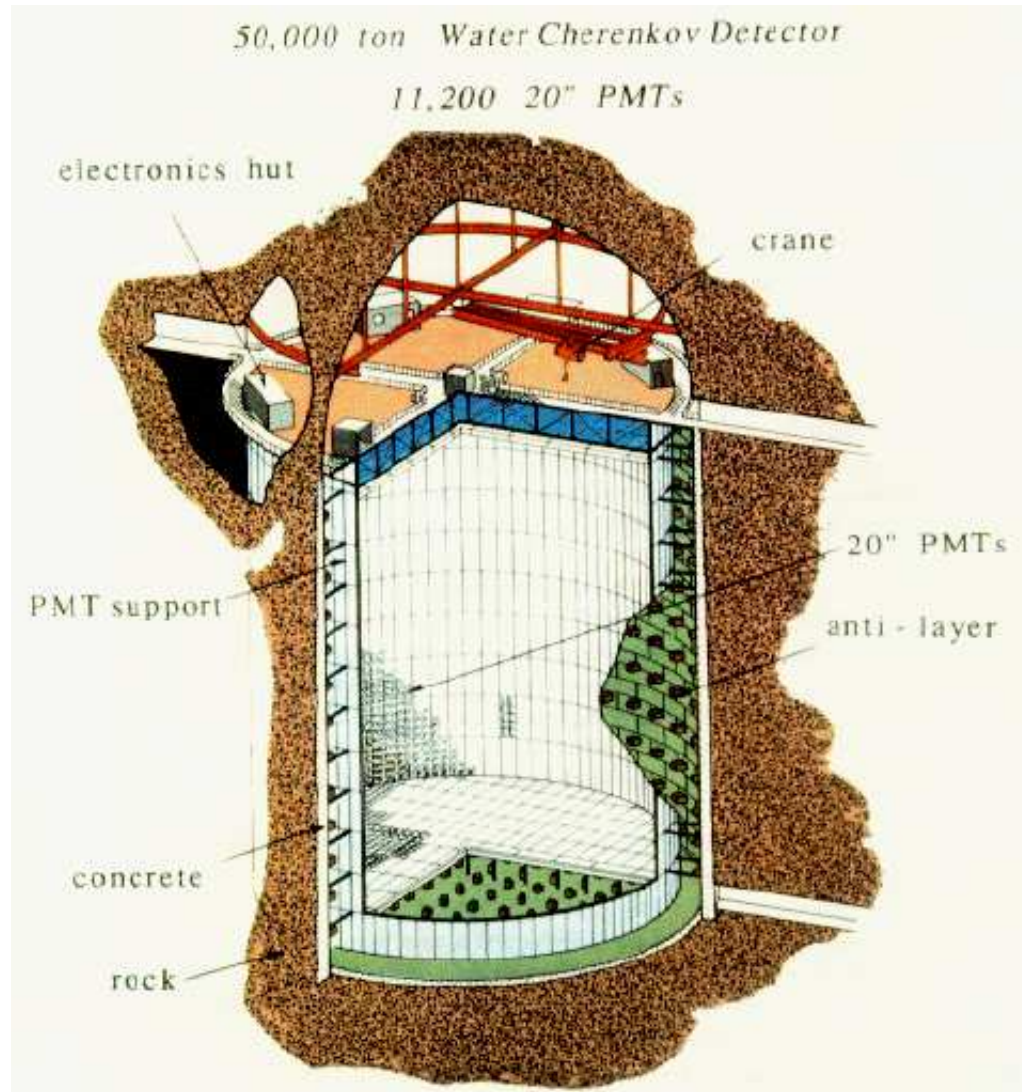
Japonia, w starej kopalni, 1 km pod górą Kamioka, komora o wysokości 40 m i średnicy 40 m, wypełniona **woda**

11'000 fotopowielaczy (50 cm średnicy!) rejestruje przechodzące cząstki

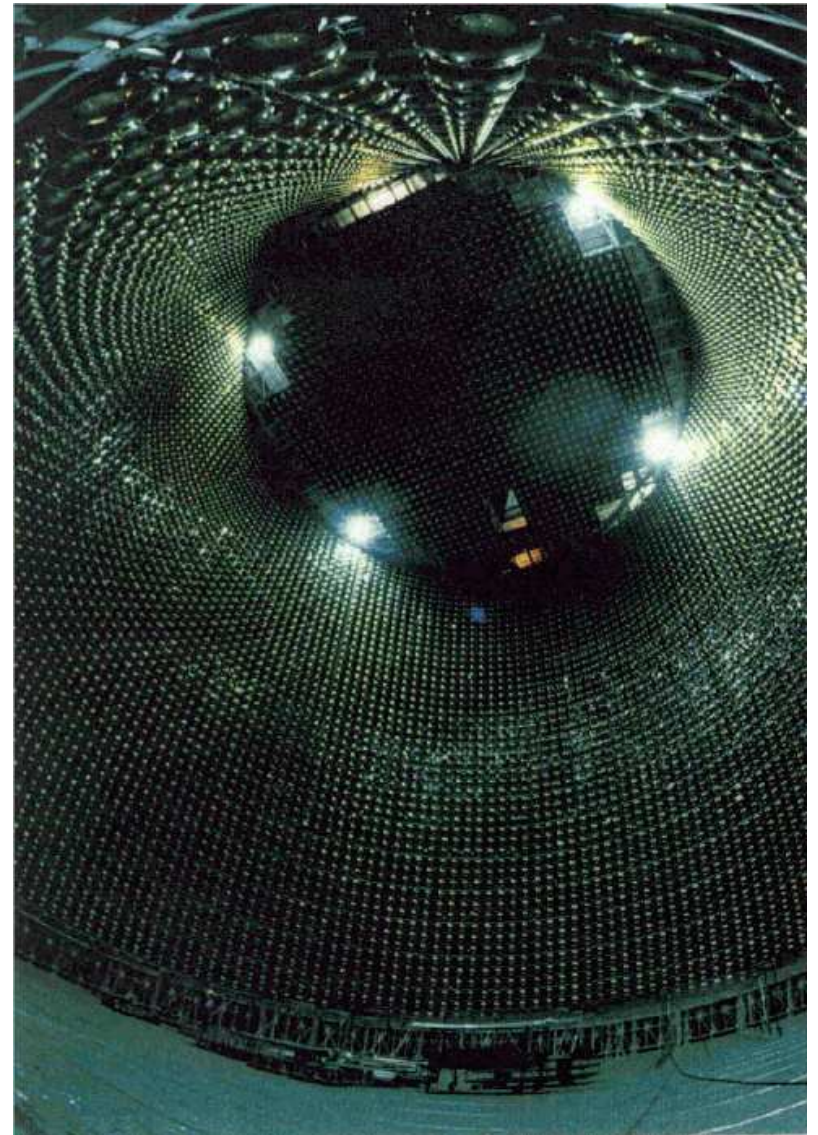
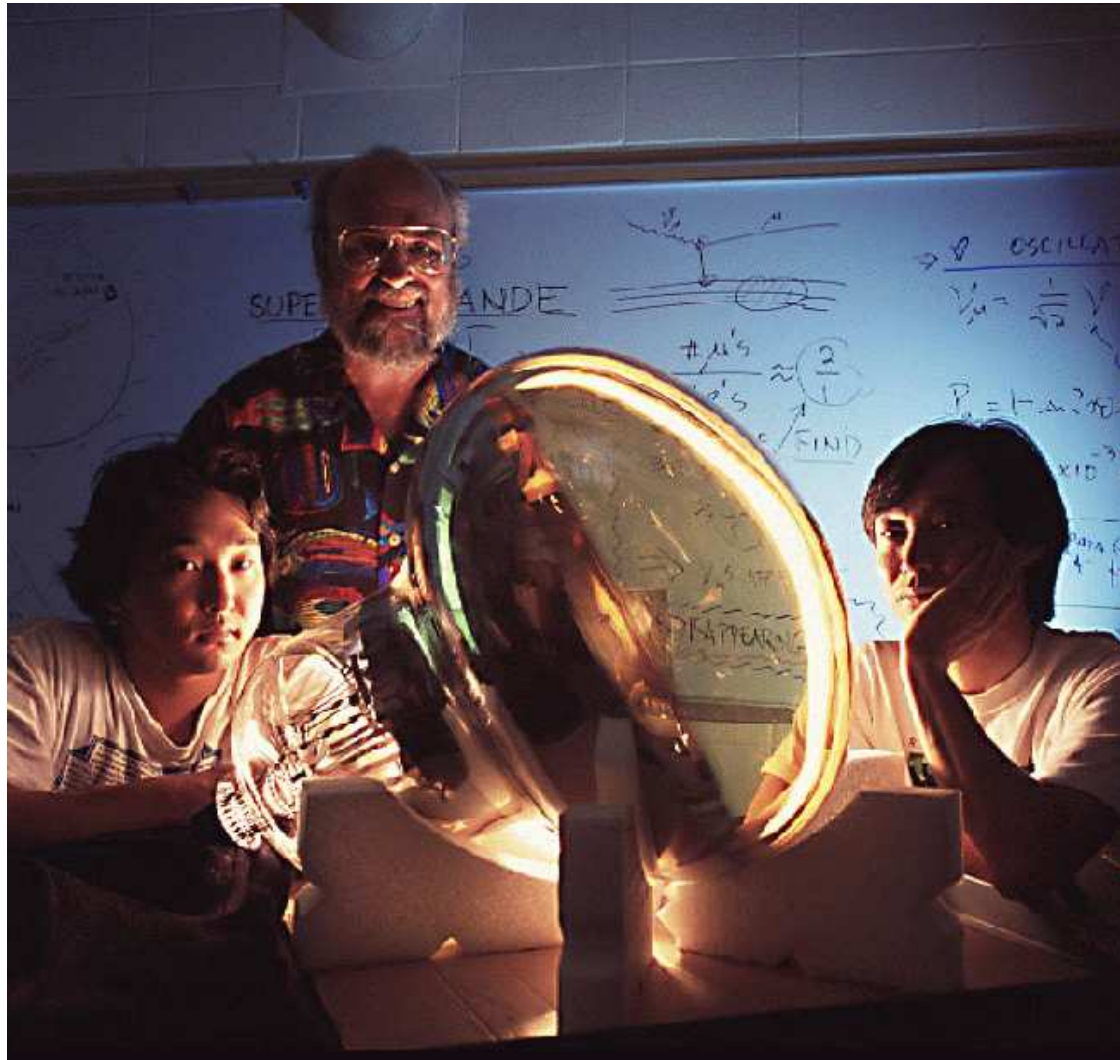
rejestrowane jest

promieniowanie Czerenkowa

Jak można mierzyć tak małe sygnały ($\sim 5MeV$) w tak ogromnym detektorze?

Super-Kamiokande

Napełnianie

Super-Kamiokande

Tło

Mimo ogromnej masy detektora oczekiwano jedynie około **30 przypadków** oddziaływań neutrin słonecznych **na dobę**.

Przypadki skrajnie niskich energii (rzędu 10 MeV) - konieczność **redukcji tła**.

Główne tło: **naturalna promieniotwórczość**.

Stężenie radonu w powietrzu w kopalni $\sim 3000 Bq/m^3$

- ⇒ hermetyczne drzwi, intensywna wentylacja powietrzem zewnętrznym
- ⇒ cała komora wyłożona specjalną plastikową osłoną zabezpieczającą przed przenikaniem radonu ze skał
- ⇒ hermetyczny zbiornik, dopełniony specjalnie oczyszczonym powietrzem ($3mBq/m^3$) pod ciśnieniem wyższym od atmosferycznego
- ⇒ intensywne filtrowanie wody (ok. 35 t/h, czyli cały detektor w ok. 2 miesiące)

Super-Kamiokande

Wyzwalanie

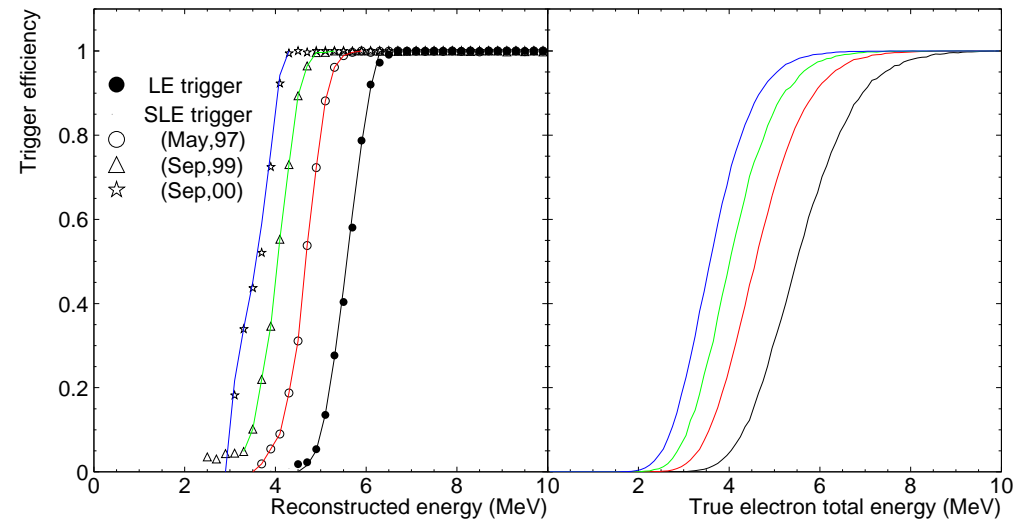
Średni poziom sygnału z pojedynczego fotopowielacza: 3.5 kHz.

Układ wyzwalania wymagał przyjęcia sygnału z wielu PMT w oknie czasowym 200 ns.

Średnia oczekiwana liczba zliczeń: ok. 8.

Różne progi wyzwalania:

- High Energy (HE) - 33 PMT
- Low Energy (LE) - 29 PMT
- Super Low Energy (SLE) - 24 PMT

Próg wyzwalania mógł być obniżany w miarę oczyszczania detektora.

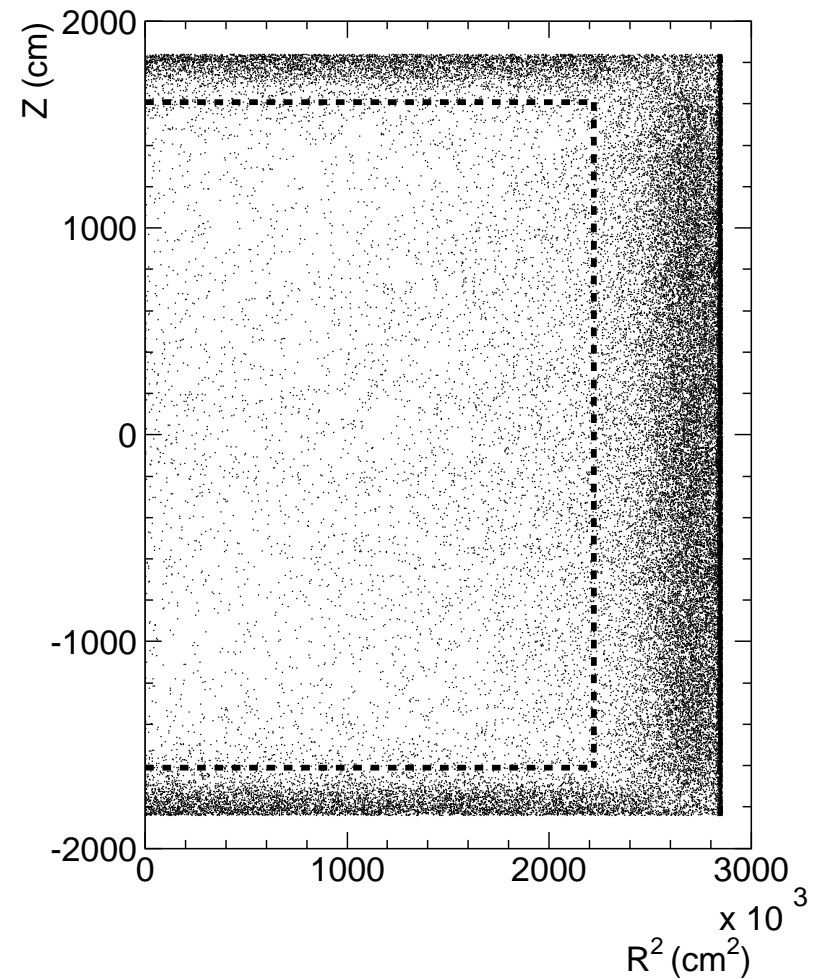
Super-Kamiokande

Wyzwalanie

Typowy rozkład rekonstruowanych wierzchołków po wstępnej selekcji przypadków niskiej energii (próg 5 MeV).

Wyraźny wkład **naturalnej promieniotwórczości** ścian komory.

Przerywana linia: “fiducial volume”
obszar z którego wybieramy przypadki do dalszej analizy.

Super-Kamiokande

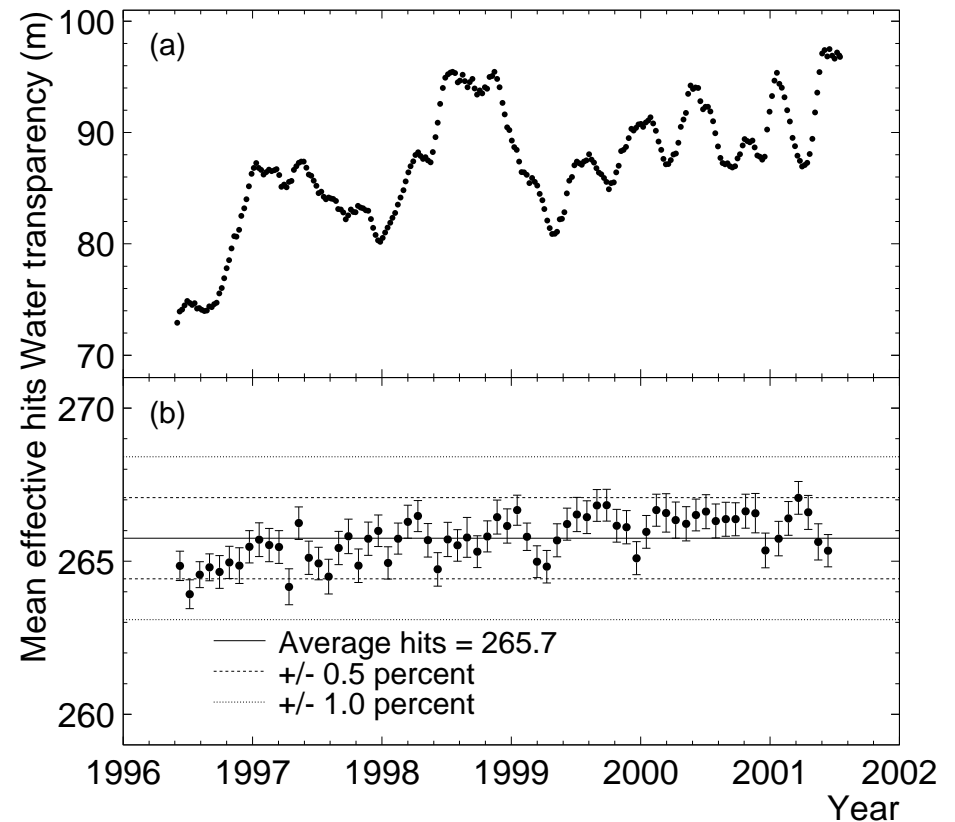
Kalibracja

Fotony przebiegają w wodzie do 60 m - **atenuacja światła** musi być dokładnie znana i monitorowana.

Można ją wyznaczyć z obserwacji sygnału z **rozpadu zatrzymujących się mionów**.

Około 1500 “kalibracyjnych” rozpadów dziennie.

Wystarcza do bardzo dokładnego monitorowania zmian w **skali tygodni**.

Super-Kamiokande

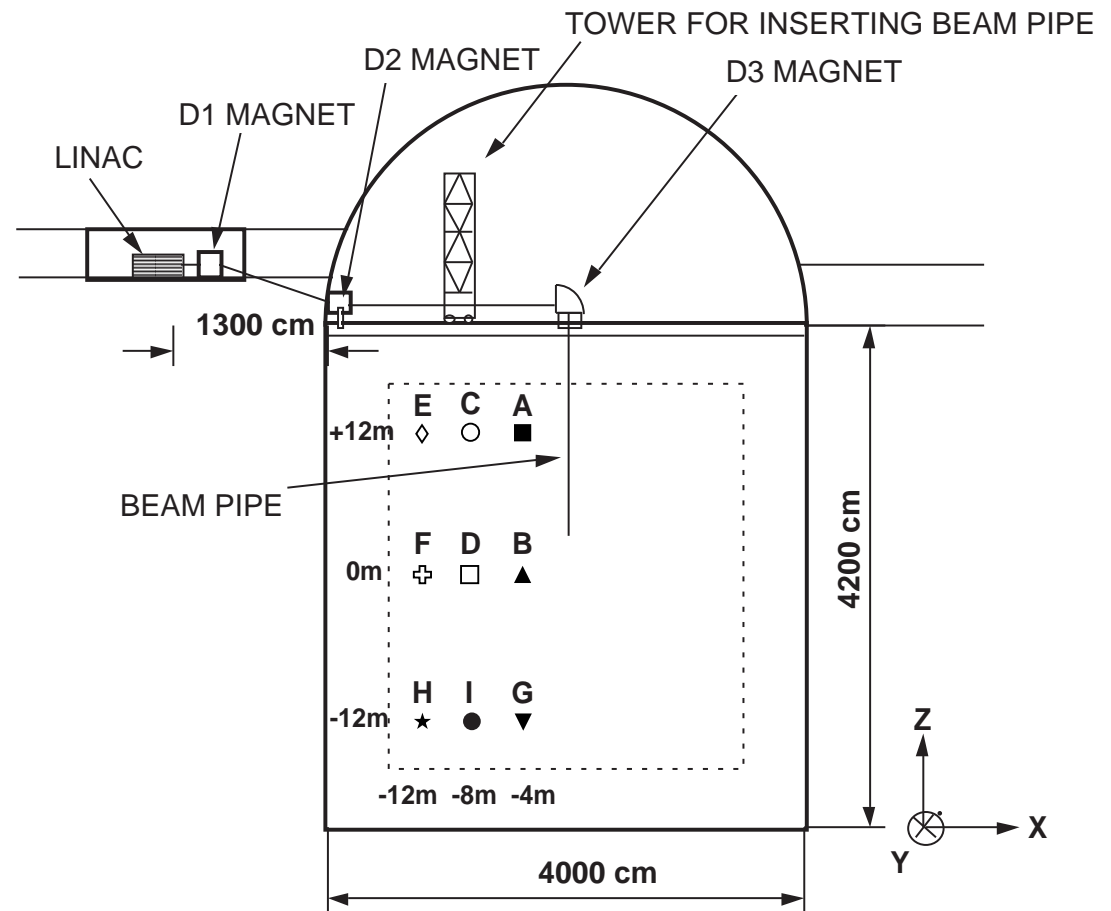
Kalibracja

Kalibracja energetyczna: kluczowa przy niskich energiach.

Główna metoda:

własny akcelerator (!) 5-16 MeV
(zakres energii mierzonych neutrin)

Wiązka wprowadzana pionowo w kilku wybranych punktach.

Super-Kamiokande

Kalibracja

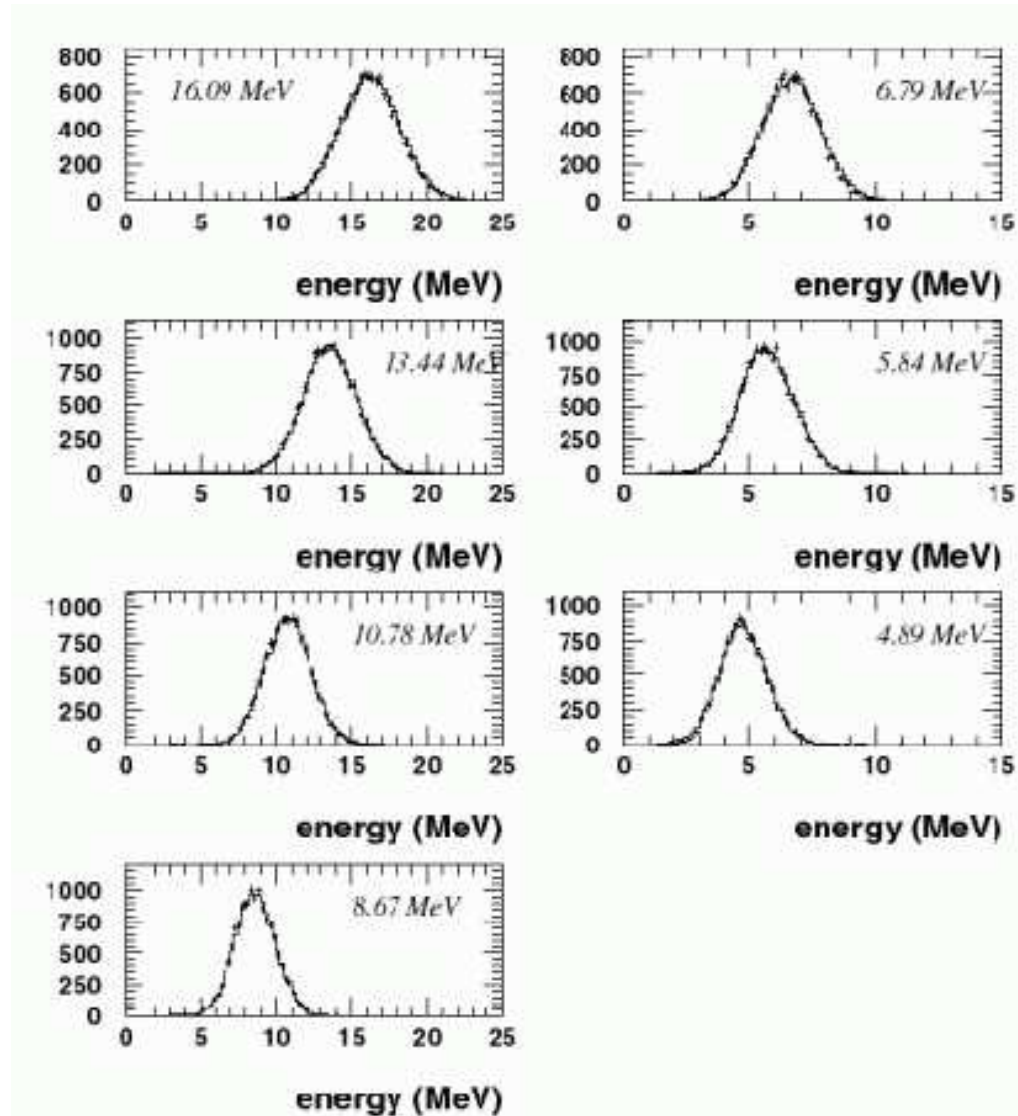
Wyniki kalibracji przy pomocy akceleratora

Rozdzielczość energetyczna

- 18.4% przy 5 MeV
- 14.2% przy 10 MeV
- 11.3% przy 20 MeV

Tłumacząc to na parametry kalorymetru

$$\frac{\sigma}{E} \approx \frac{1.2\%}{\sqrt{E[\text{GeV}]}} \oplus 7.6\%$$

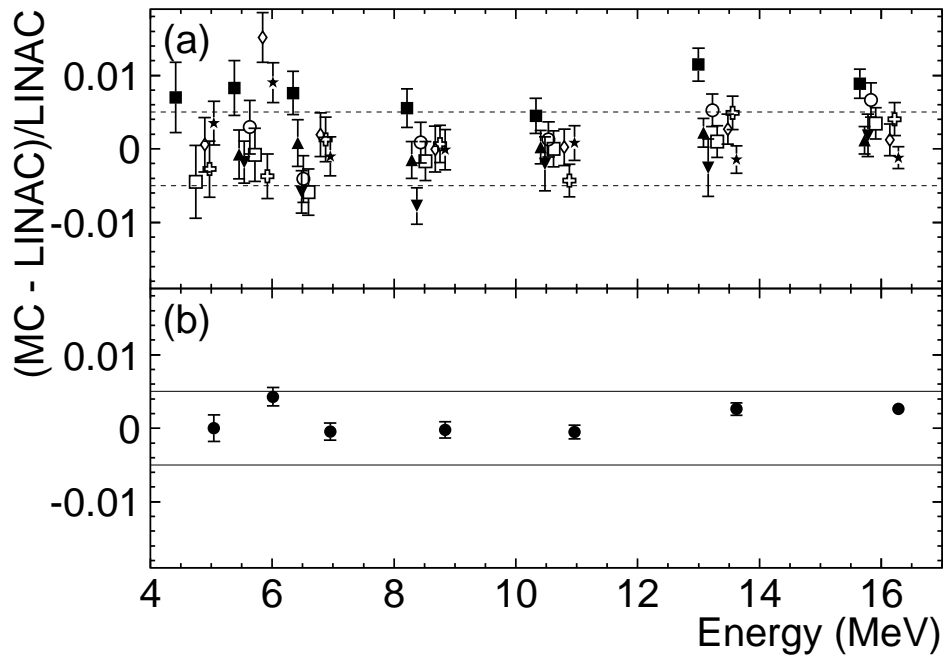

Super-Kamiokande

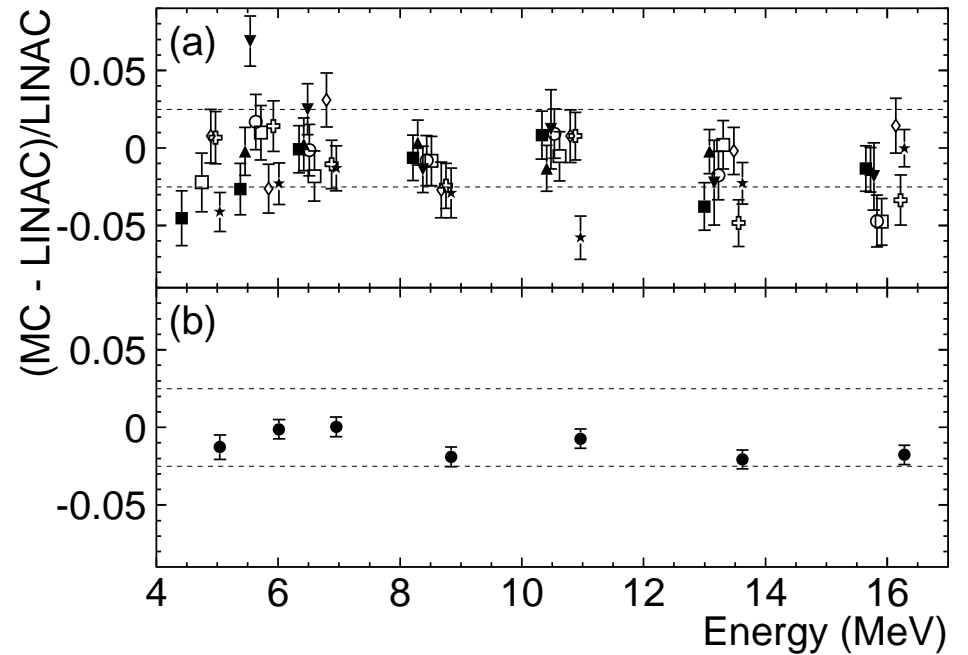
Kalibracja

Wyniki kalibracji przy pomocy akceleratora

Skala energii

Rozdzielczość

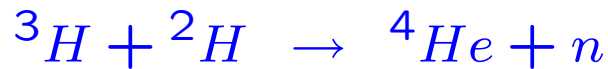

Super-Kamiokande

Kalibracja

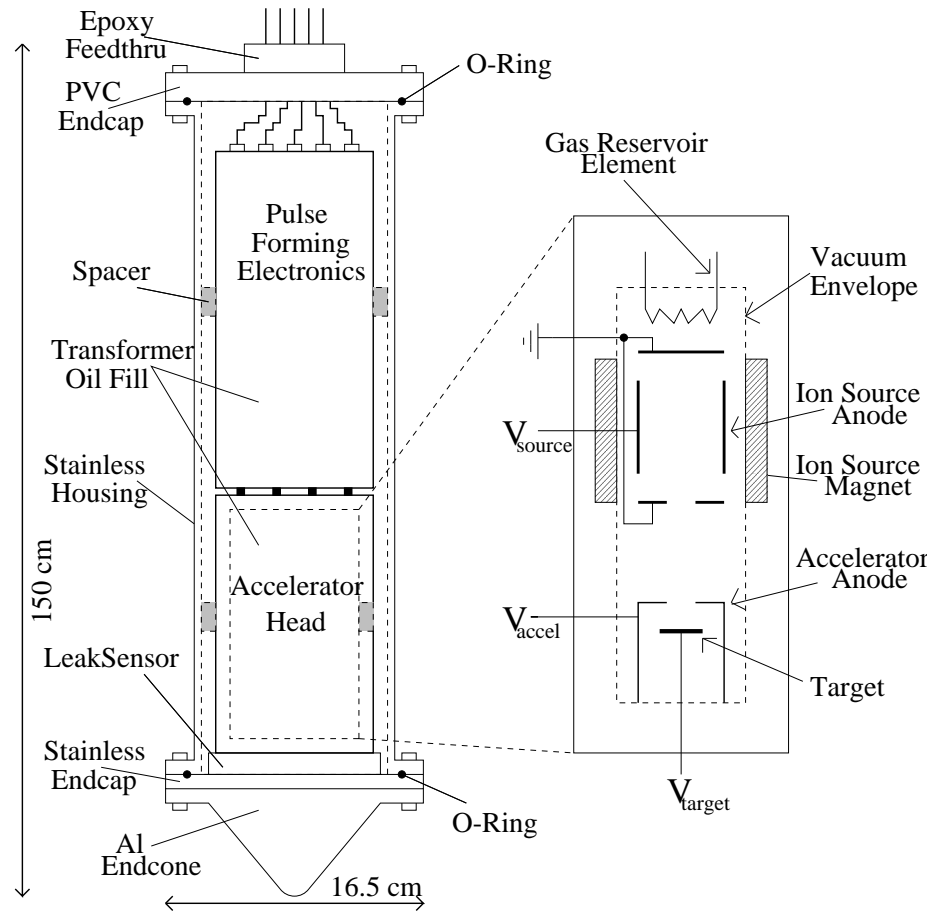
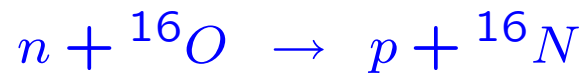
Wada akceleratora: tylko wybrane pozycje i jeden kierunek wiązki (pionowy).

Drugie narzędzie: "generator DT" - źródło neutronów.

Izotropowy strumień neutronów 14.2 MeV.

W oddziaływaniu z tlenem (w wodzie):

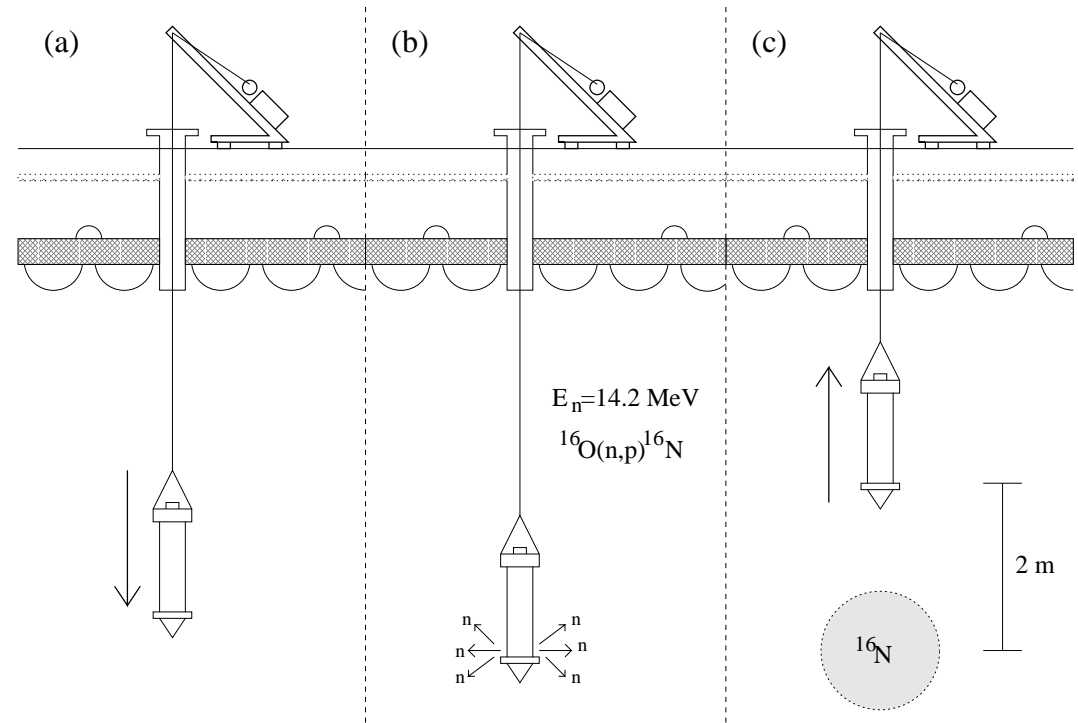
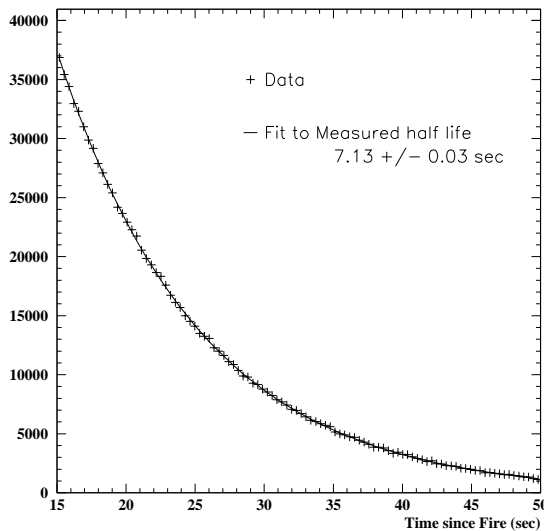

Super-Kamiokande

Kalibracja

Rozpady ^{16}N dokładnie znane:

- 66%: $6.129\text{MeV } \gamma + 4.29\text{MeV } \beta$
- 28%: $10.419\text{MeV } \beta$

Rozpady ^{16}N mierzone po wyciągnięciu “generatora”

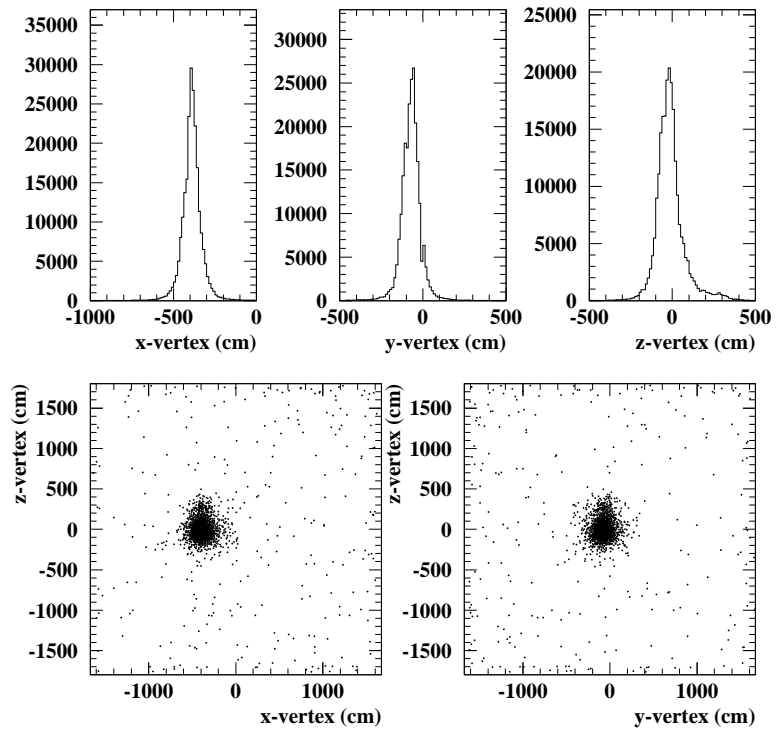
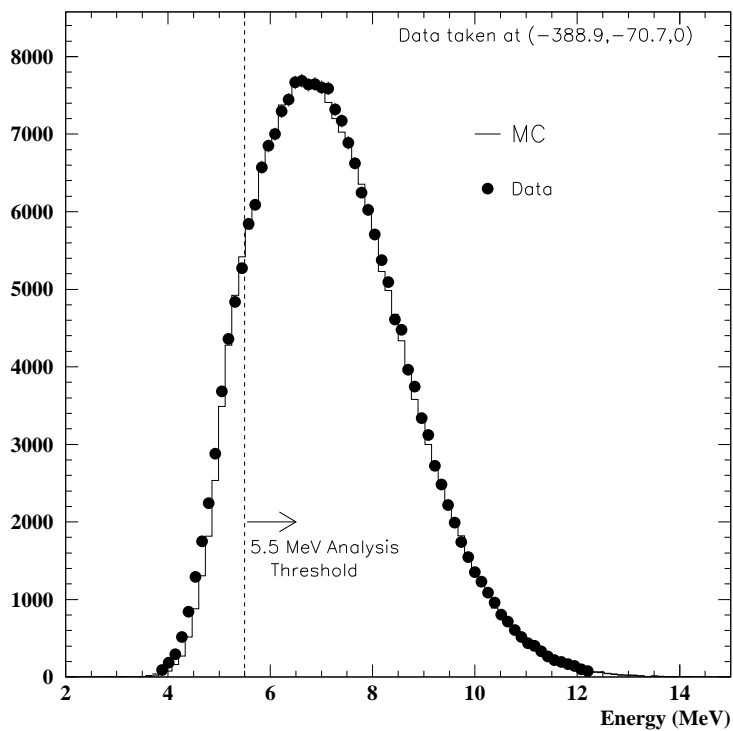
Super-Kamiokande

Kalibracja

Mierzone rozkłady dla przypadków kalibracyjnych ^{16}N :

Energii

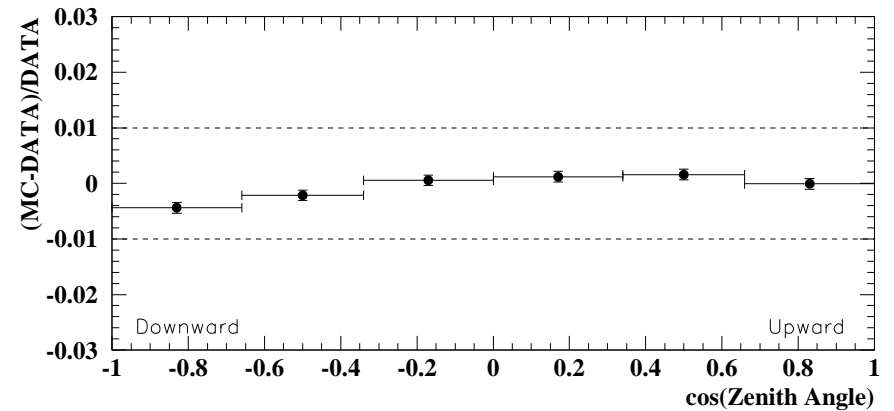
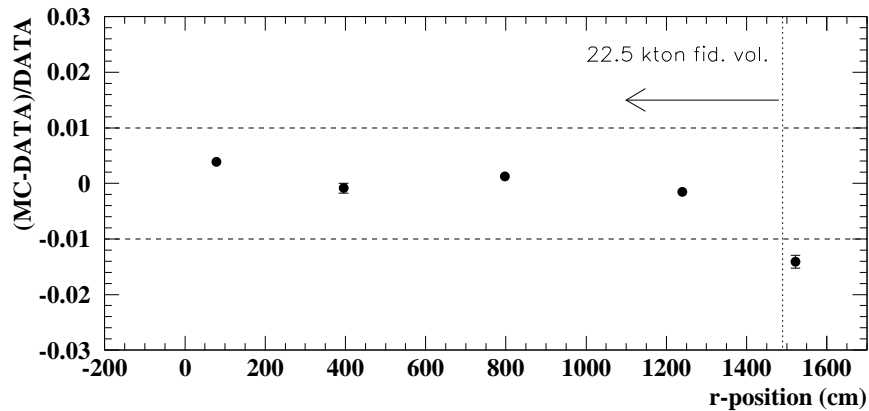
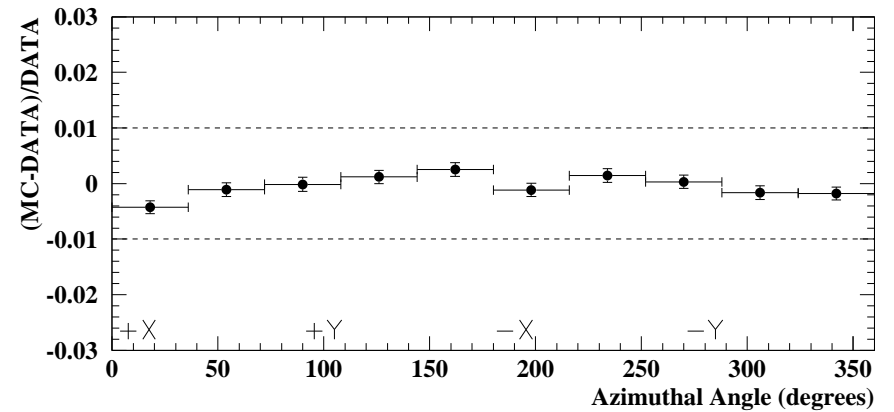
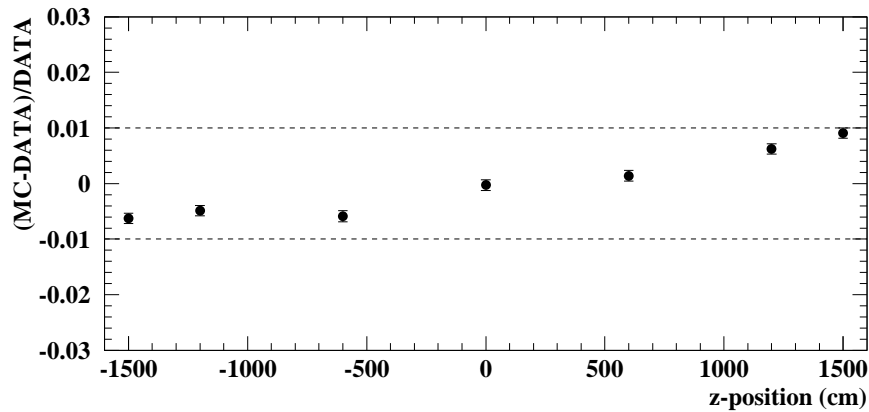
Położenia wierzchołka

Super-Kamiokande

Kalibracja

Skala energii nie zależna od pozycji i kąta emisji elektronu

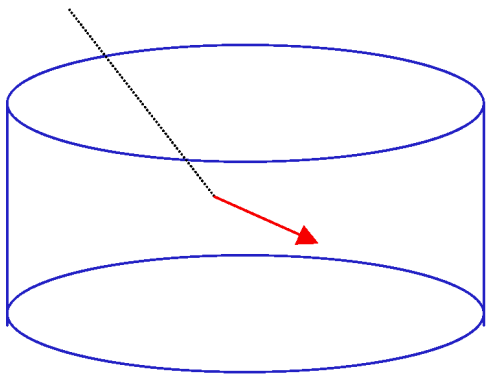
Super-Kamiokande

Klasyfikacja przypadków

Przypadki które rozpoznajemy jako **oddziaływania neutrin**:

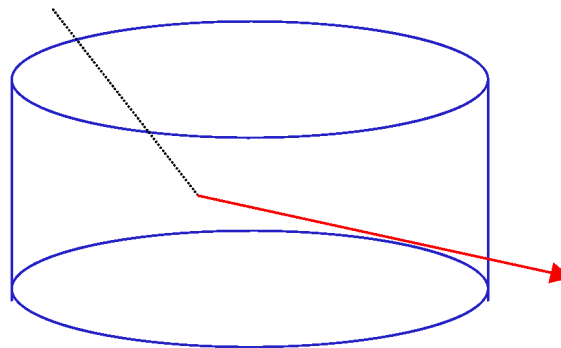
FC: Fully Contained

Elektron lub niskoenergetyczny mion **wyprodukowany** w detektorze **zatrzymuje się** w nim

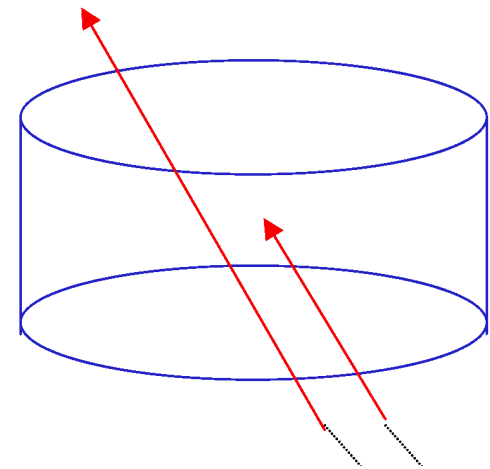
PC: Partially Contained

Wysokoenergetyczny mion **wyprodukowany** w środku **ucieka** z detektora

Upward

Miony **wpadające** do detektora **od dołu**

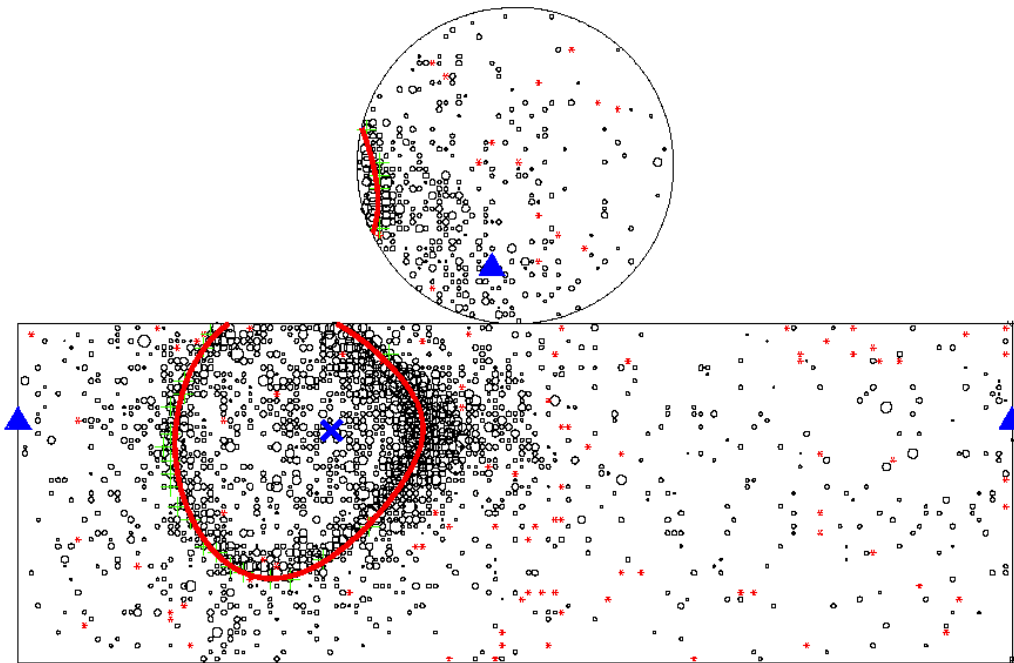

Super-Kamiokande

Neutrino elektronowe

Przypadek $\nu_e n \rightarrow e^- p$

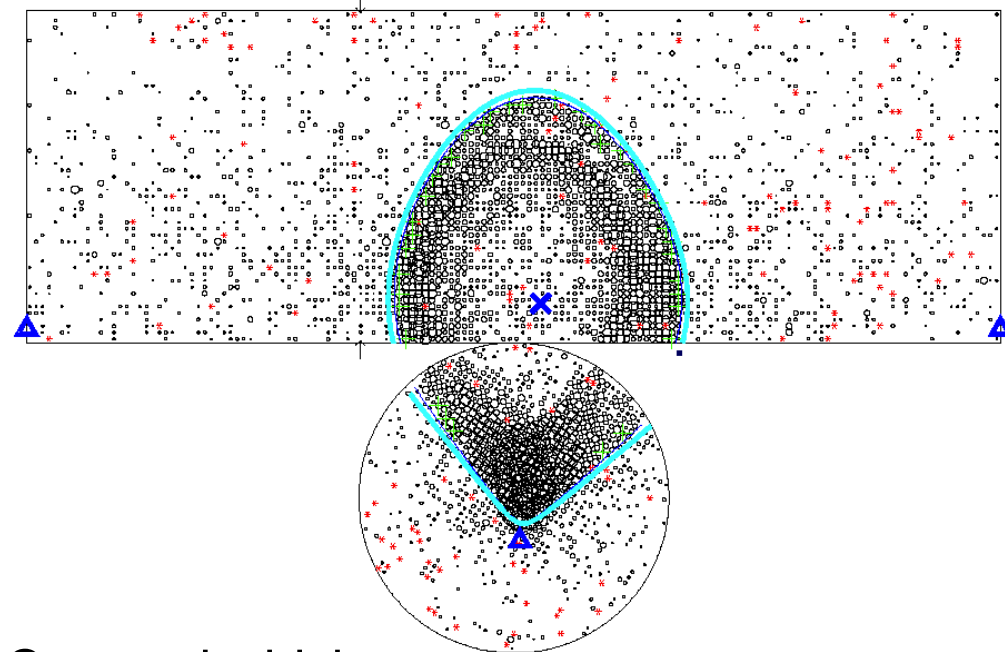
Krótki zasięg elektronu - “cienki” pierścień

Neutrino mionowe

Przypadek $\nu_\mu n \rightarrow \mu^- p$

Długa droga w wodzie - “gruby” pierścień.

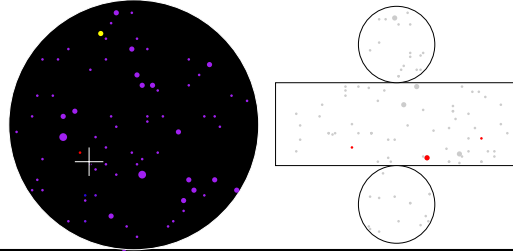

Czasami widzimy

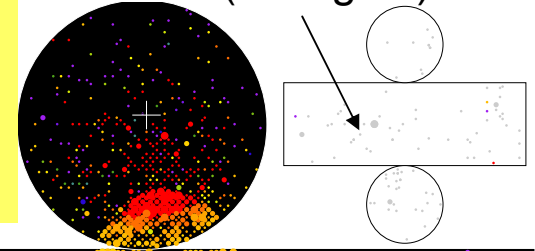
też opóźniony sygnał e^- z rozpadu μ^- .

Particle identification

Single Cherenkov ring **electron-like** event

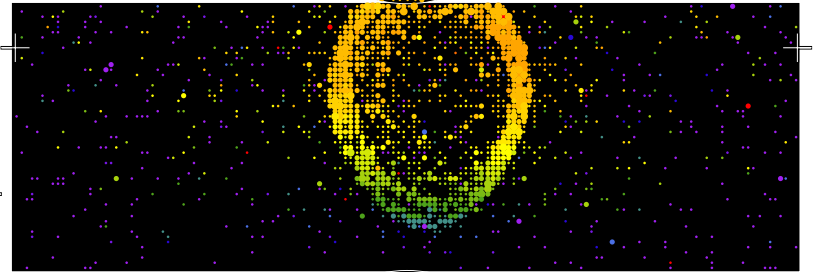
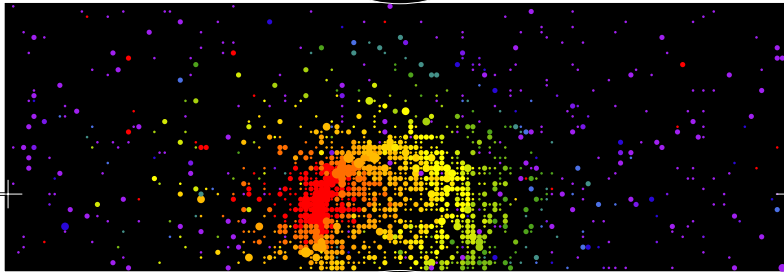

Single Cherenkov ring **muon-like** event

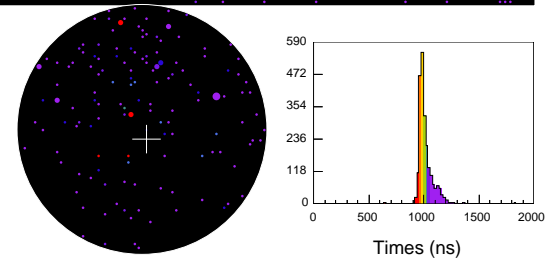
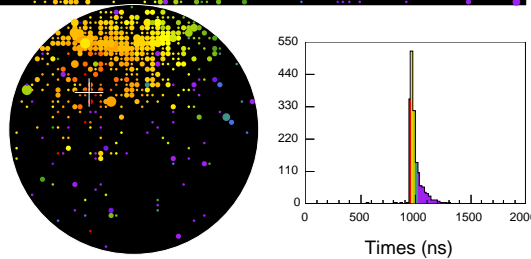
Time (ns)

- < 958
- 958- 963
- 963- 968
- 968- 973
- 973- 978
- 978- 983
- 983- 988
- 988- 993
- 993- 998
- 998-1003
- 1003-1008
- 1008-1013
- 1013-1018
- 1018-1023
- 1023-1028
- >1028

Color: timing

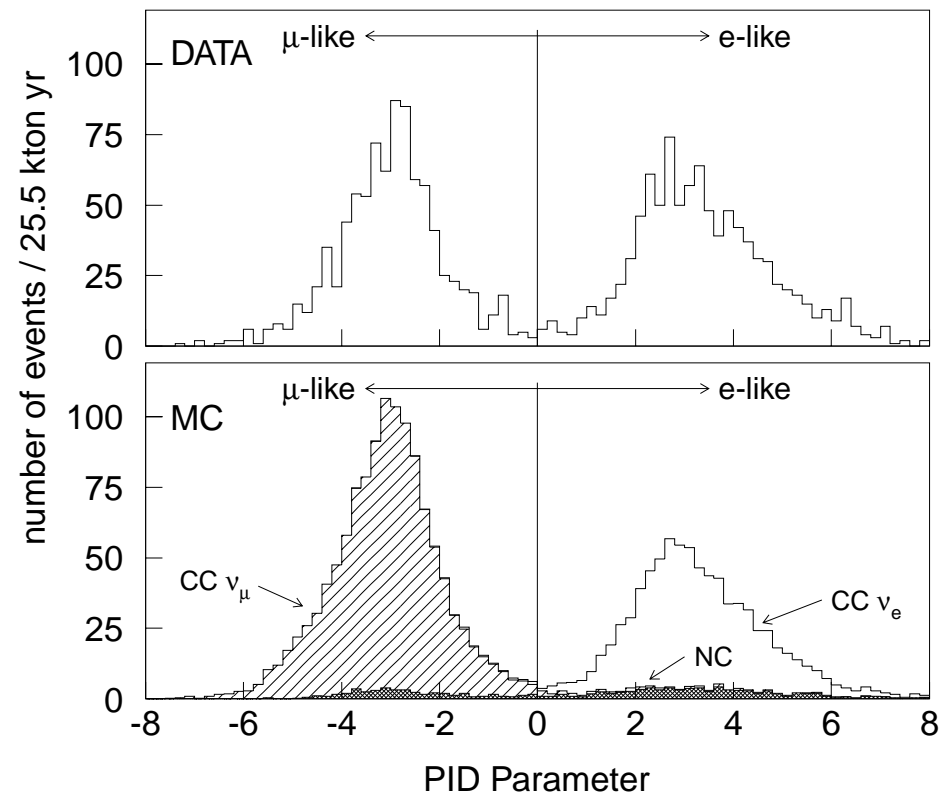
Size: pulse height

Particle ID

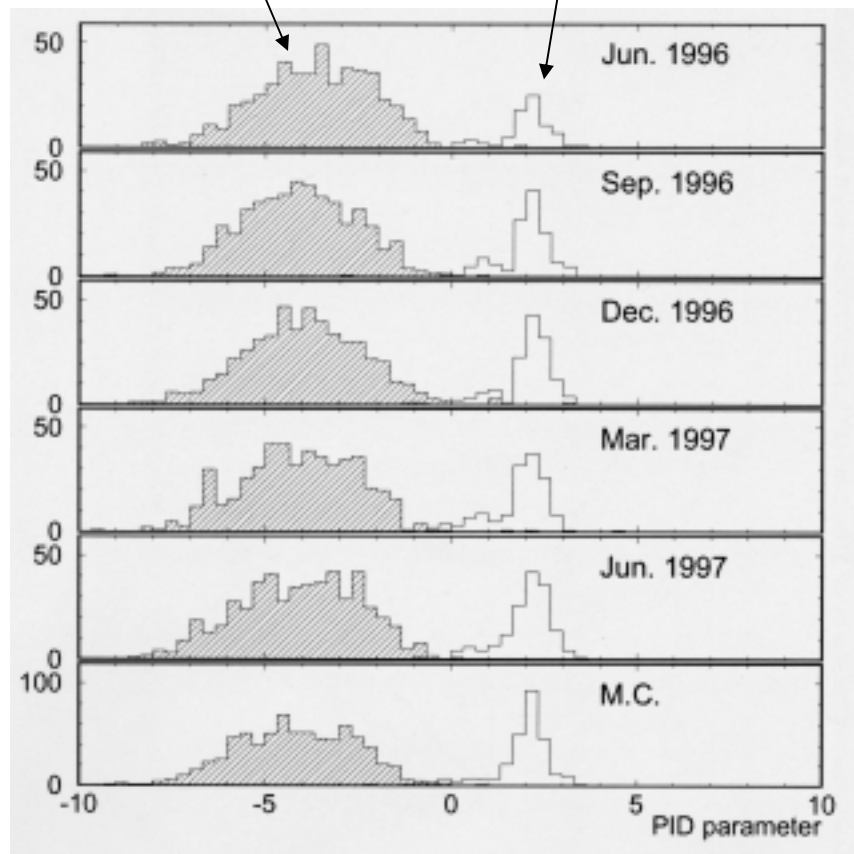
$$\log(L) = \sum_{\theta < 70 \text{ deg}} \left(\frac{p.e.(obs'd) - p.e._{e \text{ or } \mu}(\text{expected})}{\sigma_{p.e.}} \right)^2$$

Particle ID results

=99%

Cosmic ray μ $\rightarrow$ e from μ decay $\rightarrow$

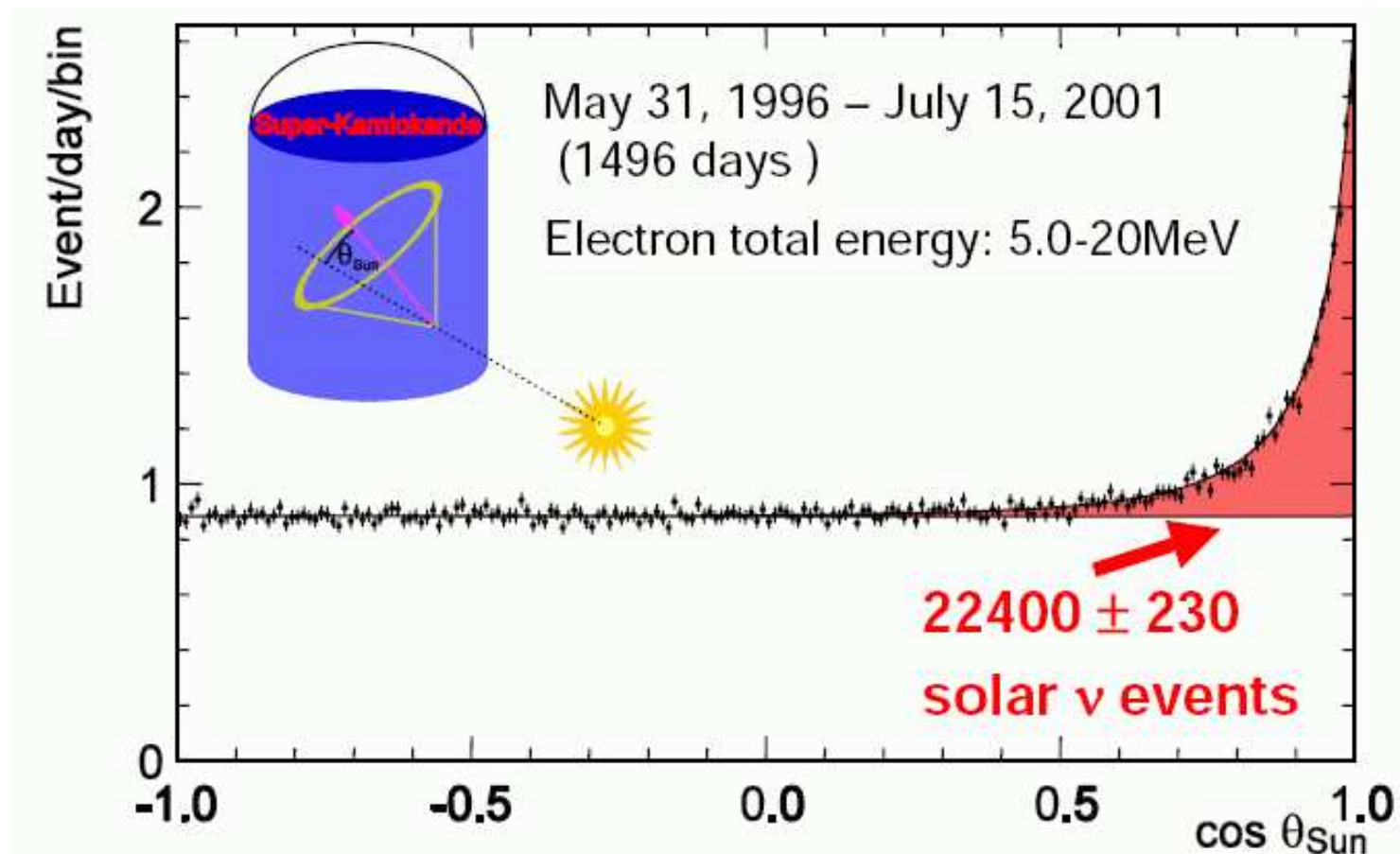

Super-Kamiokande

Obserwacja neutrin słonecznych

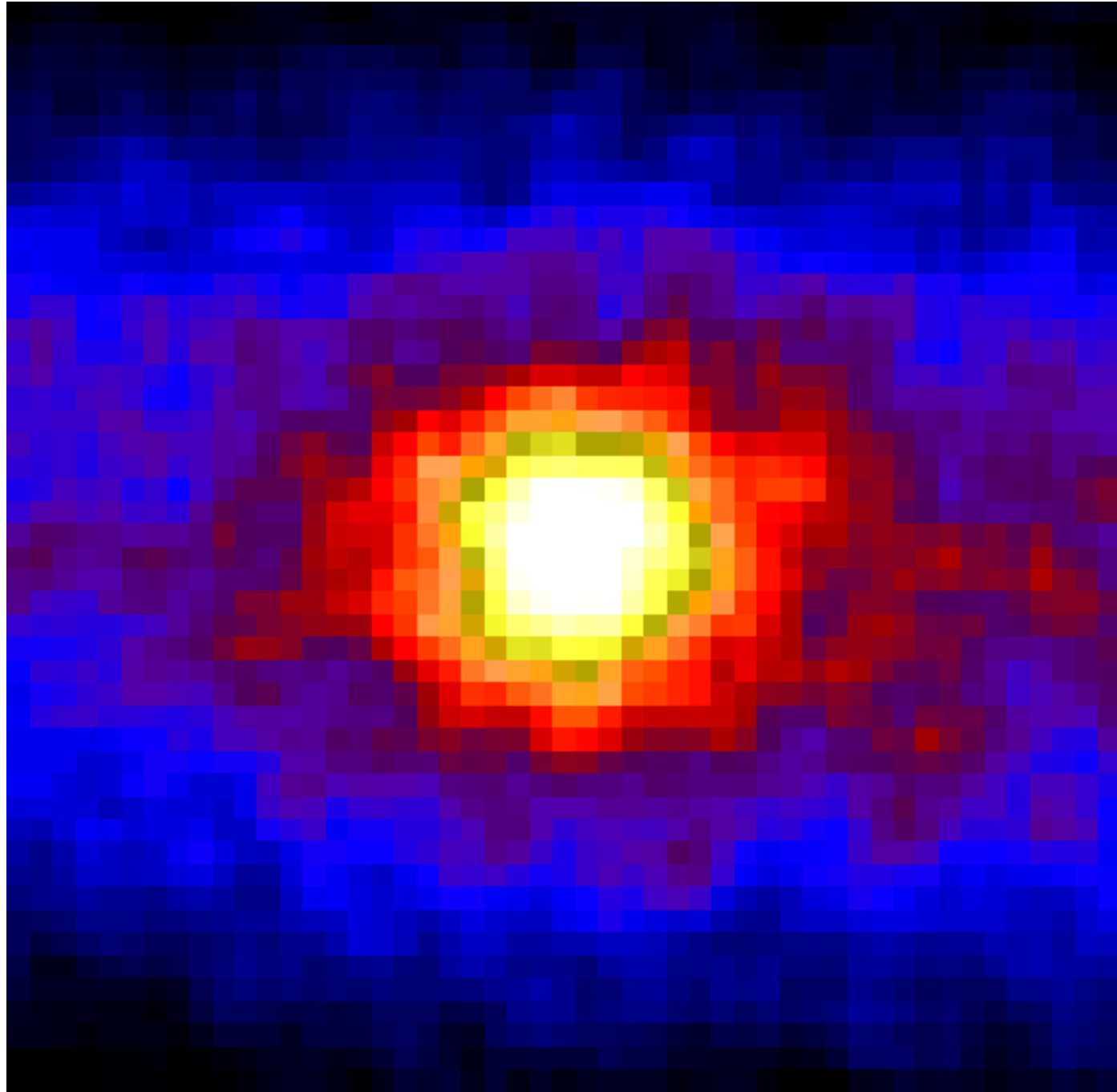
Oddziaływania **neutrin słonecznych** możemy odróżnić od oddziaływań neutrin atmosferycznych mierząc **kąt rozproszenia** elektronu względem **kierunku od słońca**:

Super-Kamiokande

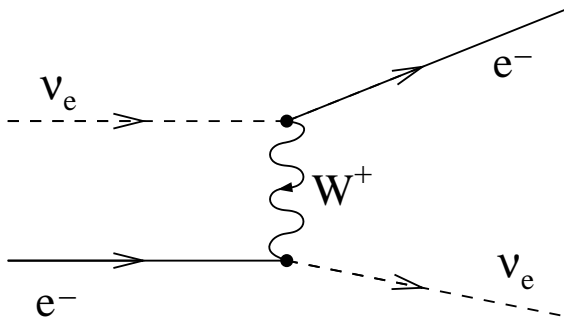
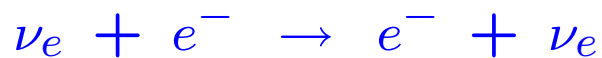
“Zdjęcie” Słońca
w “świele” neutrin

rzeczywisty rozmiar
Słońca $\sim \frac{1}{2}$ pixla

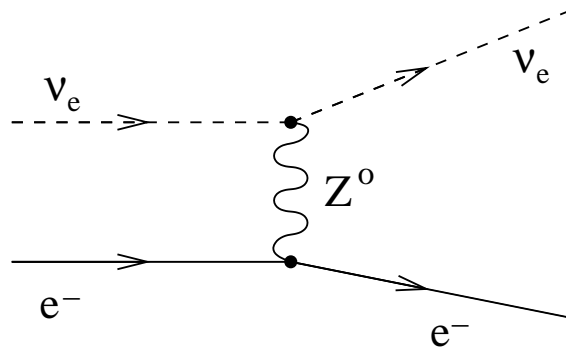
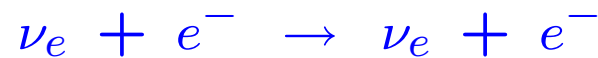

Super-Kamiokande

Neutrina słoneczne obserwowane w SK pochodzą głównie z reakcji typu **CC**

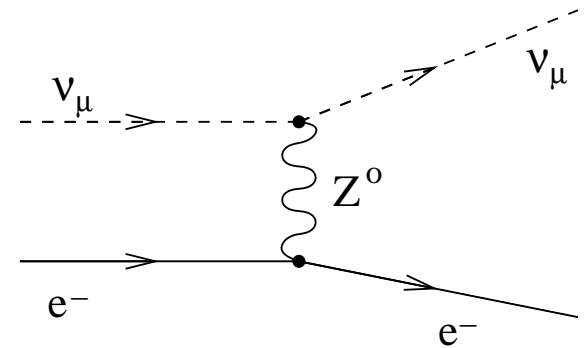
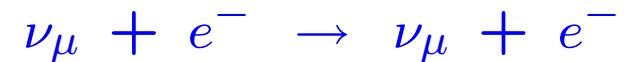

Możliwa jest też detekcja ν_e poprzez proces typu **NC**:

przekrój czynny ~ 5 razy mniejszy...

Ale proces typu **NC** możliwy jest też dla innych neutrin, np:

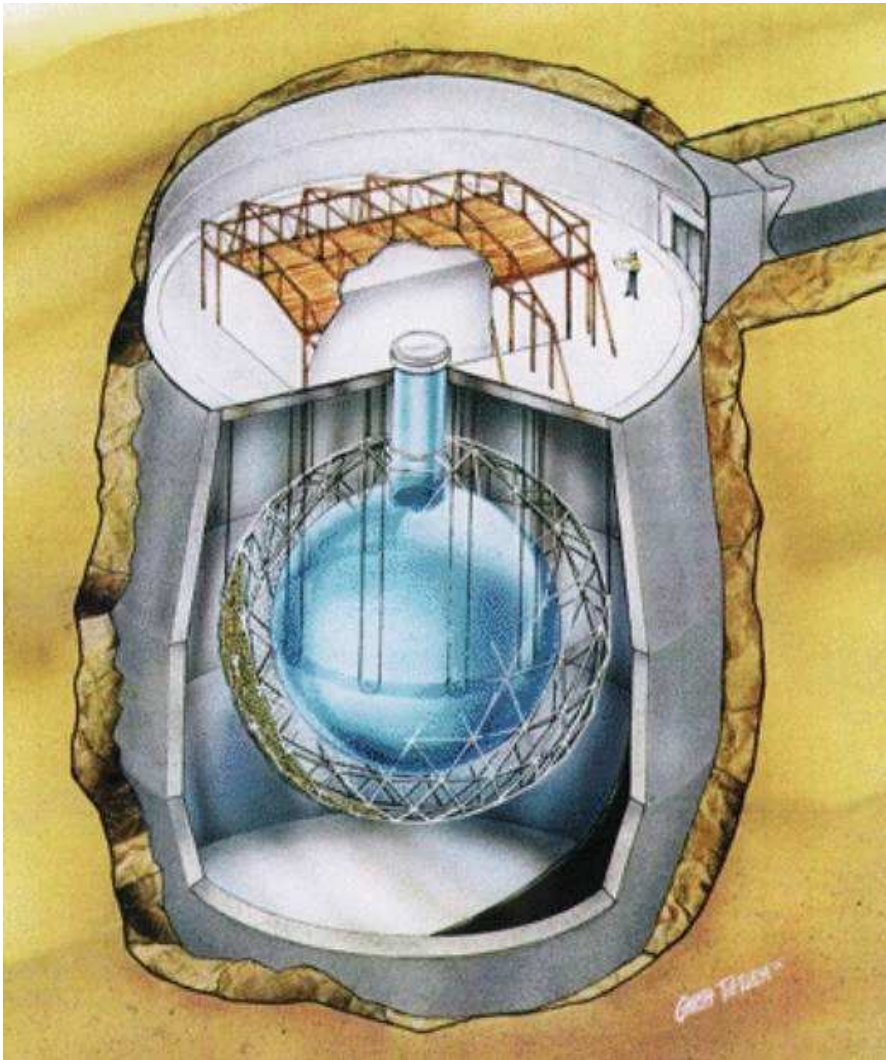
(także dla ν_τ)

Pomiar Super-Kamiokande:

$$\Phi^{SK} \approx \Phi_{\nu_e} + 0.154 \cdot (\Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau})$$

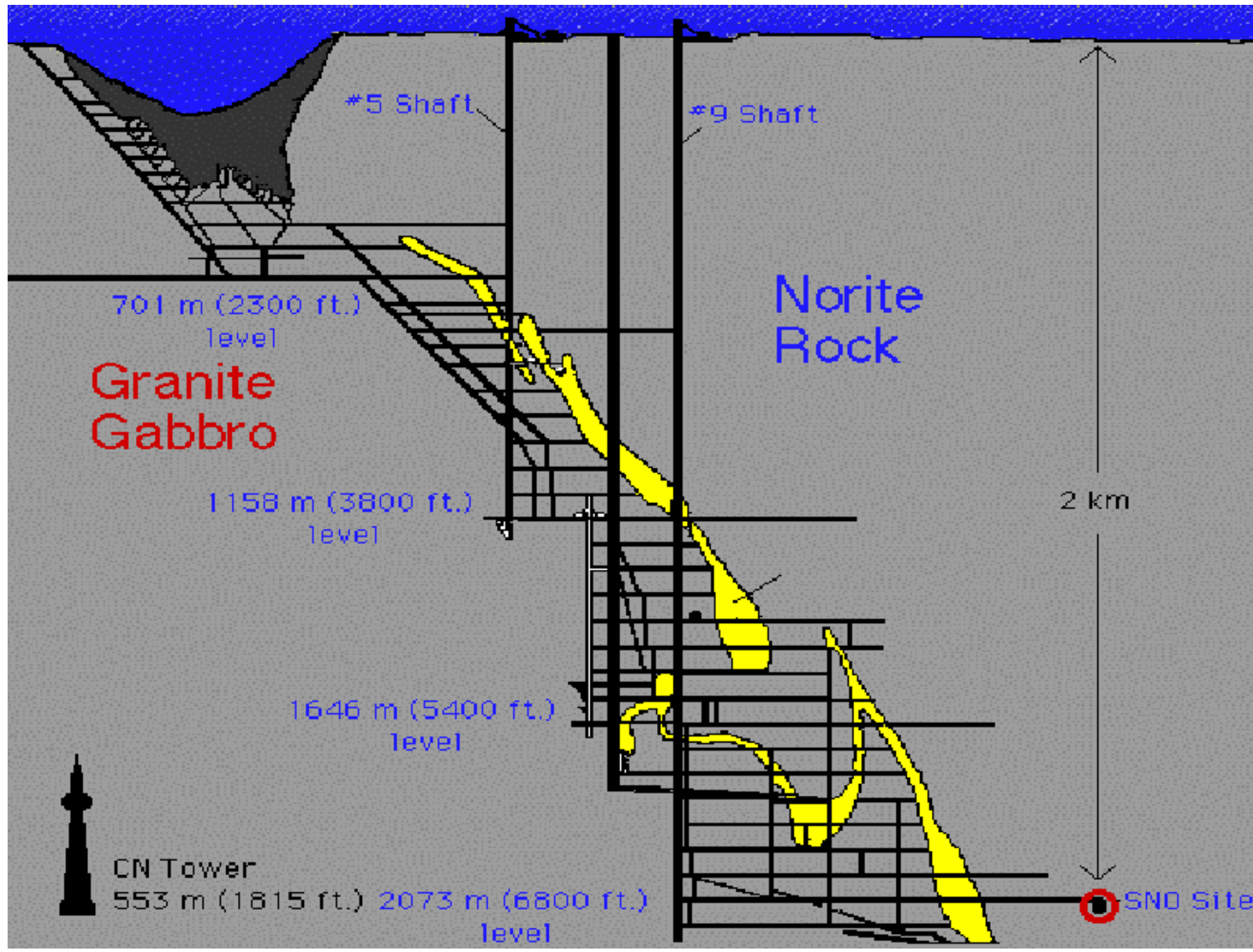
SNO

Eksperyment SNO (Sudbury Neutrino Observatory)

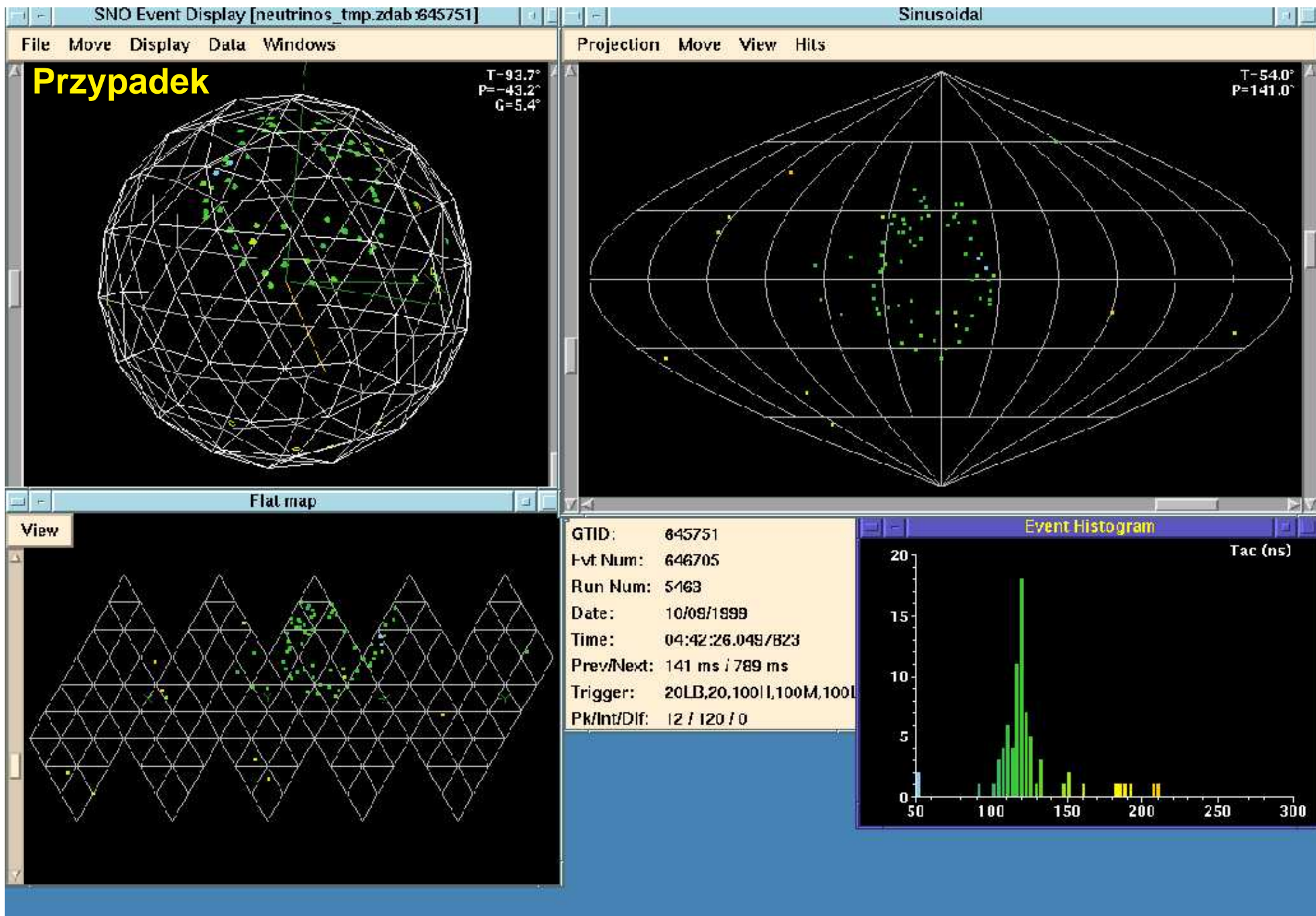
- ogromny zbiornik wypełniony 7000 t wody (H_2O)
- w środku kula wypełniona 1000 t **ciężkiej wody** (D_2O)
- promieniowanie Czerenkowa mierzone przez ok. 9500 fotopowielaczy.
- całość umieszczona na głębokości ponad 2000 m

SNO

Fotopowielacze

SNO

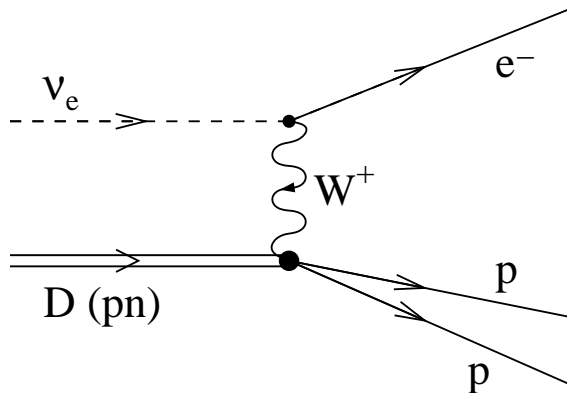
Detekcja neutrin

Jak w SK możemy zmierzyć sygnał pochodzący z rozpraszania neutrin na elektronach:

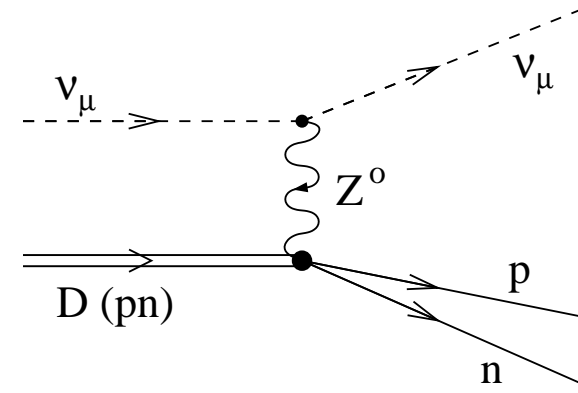
$$\sim \Phi_{\nu_e} + 0.154 \cdot (\Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau}) \Rightarrow \text{informacja o wszystkich typach neutrin}$$

Zastosowanie ciężkiej wody umożliwia dodatkowo pomiar rozpraszania na deuterze:

$$\sim \Phi_{\nu_e}$$

$\Rightarrow$ informacja o **neutrinach elektronowych**

$$\sim \Phi_{\nu_e} + \Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau}$$

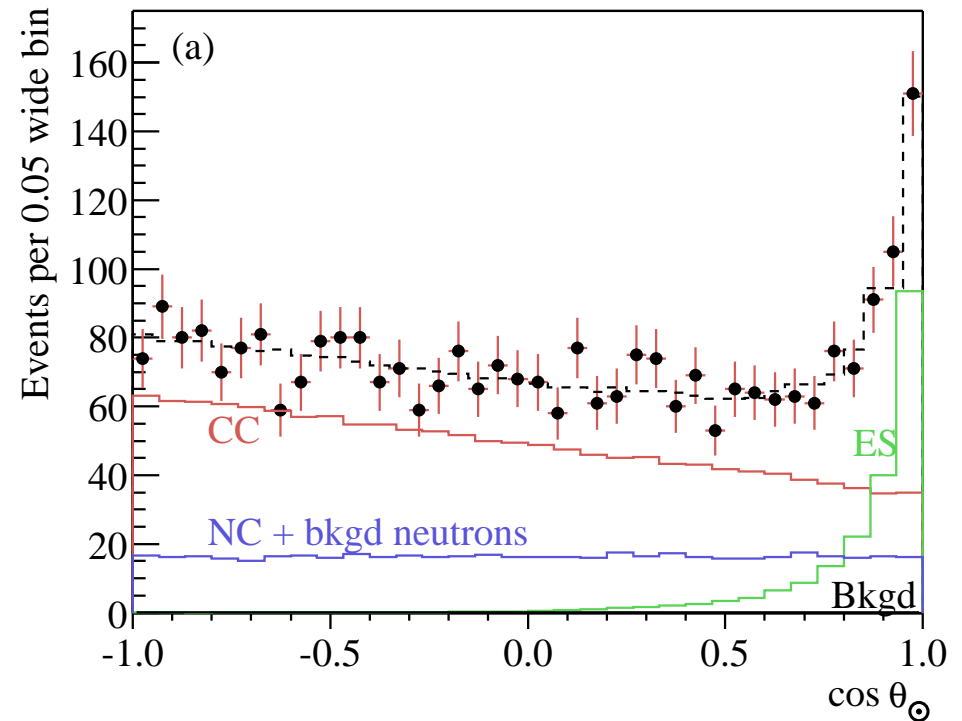
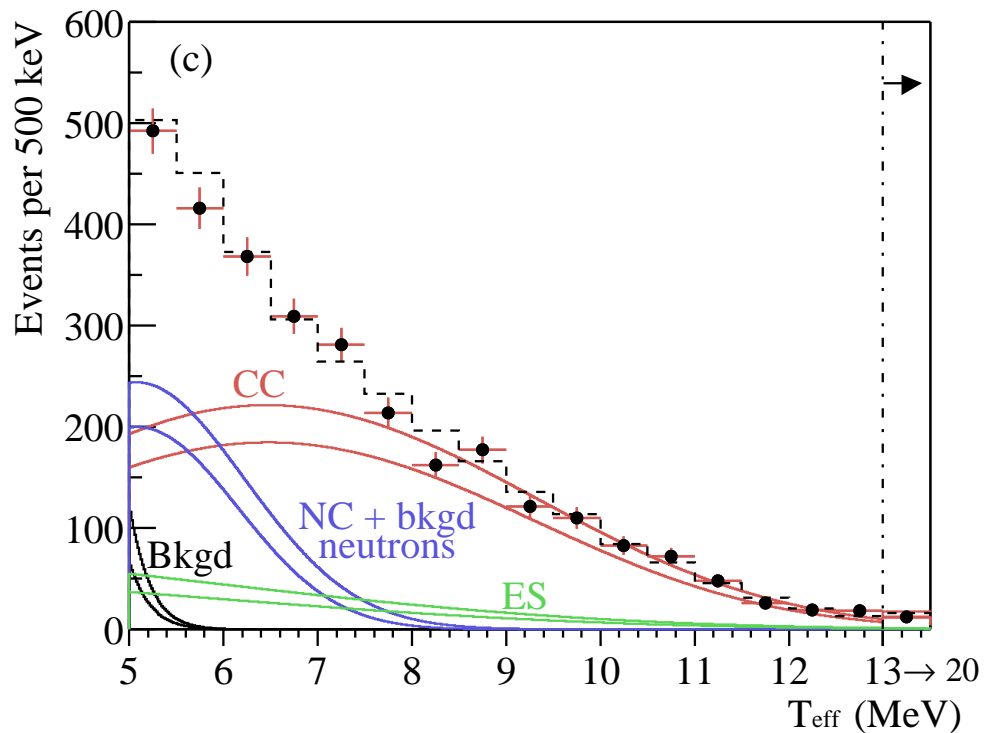
$\Rightarrow$ informacja o **wszystkich neutrinach**

SNO

Wyniki

Wkłady od poszczególnych procesów można rozdzielić na podstawie mierzonych rozkładów **energii** i **kąta rozproszenia**:

SNO

Wyniki (“Phase I” - D_2O)

Z dopasowania uzyskujemy
(w jednostkach $10^6 \text{ cm}^{-2} \text{ s}^{-1}$):

$$\Phi_{CC} = 1.76 \pm 0.05 \pm 0.09 = \Phi_{\nu_e}$$

$$\begin{aligned} \Phi_{ES} &= 2.39 \pm 0.24 \pm 0.12 \\ &= \Phi_{\nu_e} + \varepsilon(\Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau}) \\ &\quad (SK : 2.32 \pm 0.09) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \Phi_{NC} &= 5.09 \pm 0.44 \pm 0.46 \\ &= \Phi_{\nu_e} + \Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau} \end{aligned}$$

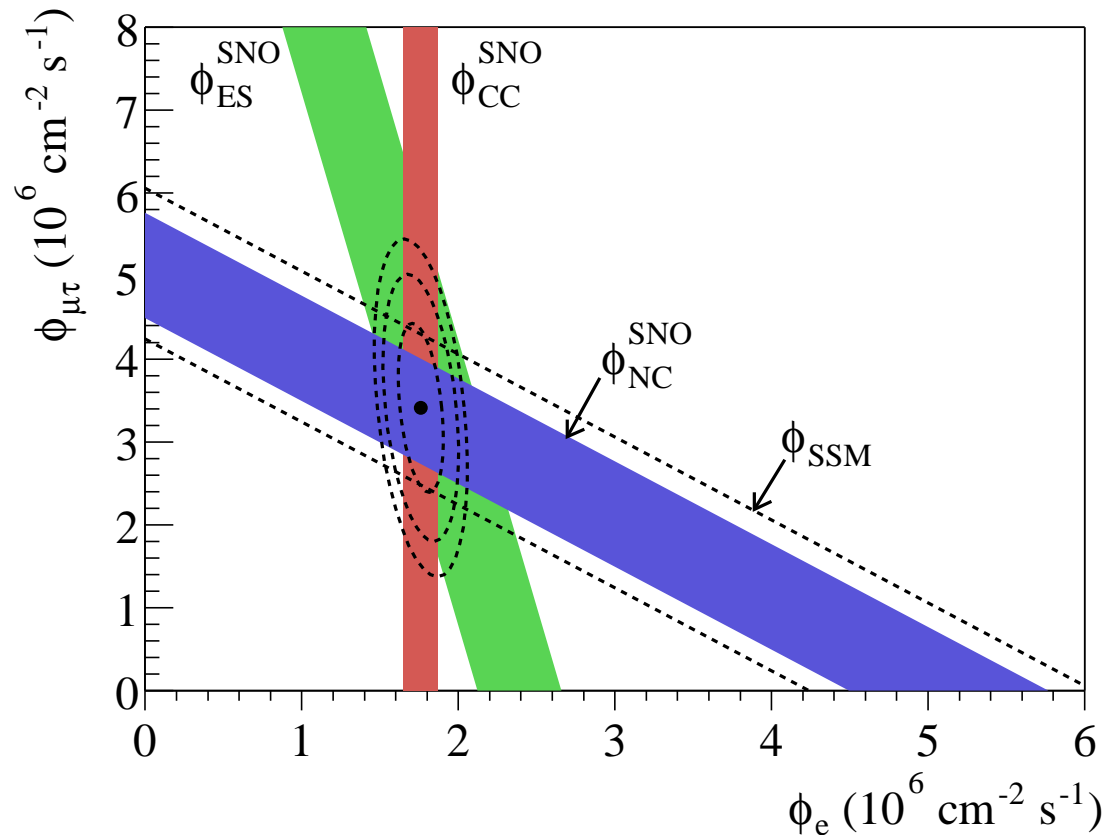
Przewidywania SSM

$$\Phi^{SSM}(\nu_e) = 5.15 \pm 0.95$$

Dobra zgodność dla całkowitego strumienia neutrin.

W miejsce “brakujących” ν_e obserwujemy ν_μ i ν_τ

$$\Phi(\nu_\mu + \nu_\tau) = 3.41 \pm 0.45 \pm 0.48 \approx 2 \times \Phi_{\nu_e} \quad (\text{po równo})$$

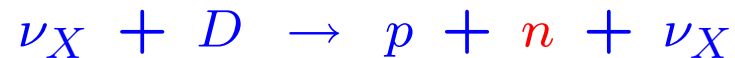

SNO

Pomiar procesów NC

Największy błąd statystyczny ma pomiar strumienia w procesie NC.

Identyfikacja tych przypadków wymaga pomiaru niskoenergetycznych neutronów:

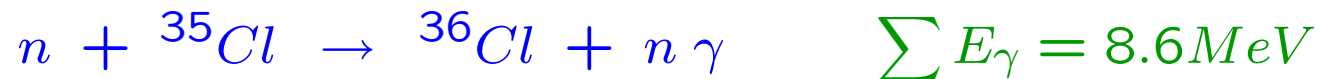

Eksperyment SNO próbował to zrobić na 3 sposoby:

- Phase I (1999-2001): pomiar oddziaływań neutronów z D_2O

- Phase II (2001-2002): pomiar oddziaływań neutronów z jądrami chloru

- Phase III (2004-2006): pomiar przy użyciu dedykowanych liczników

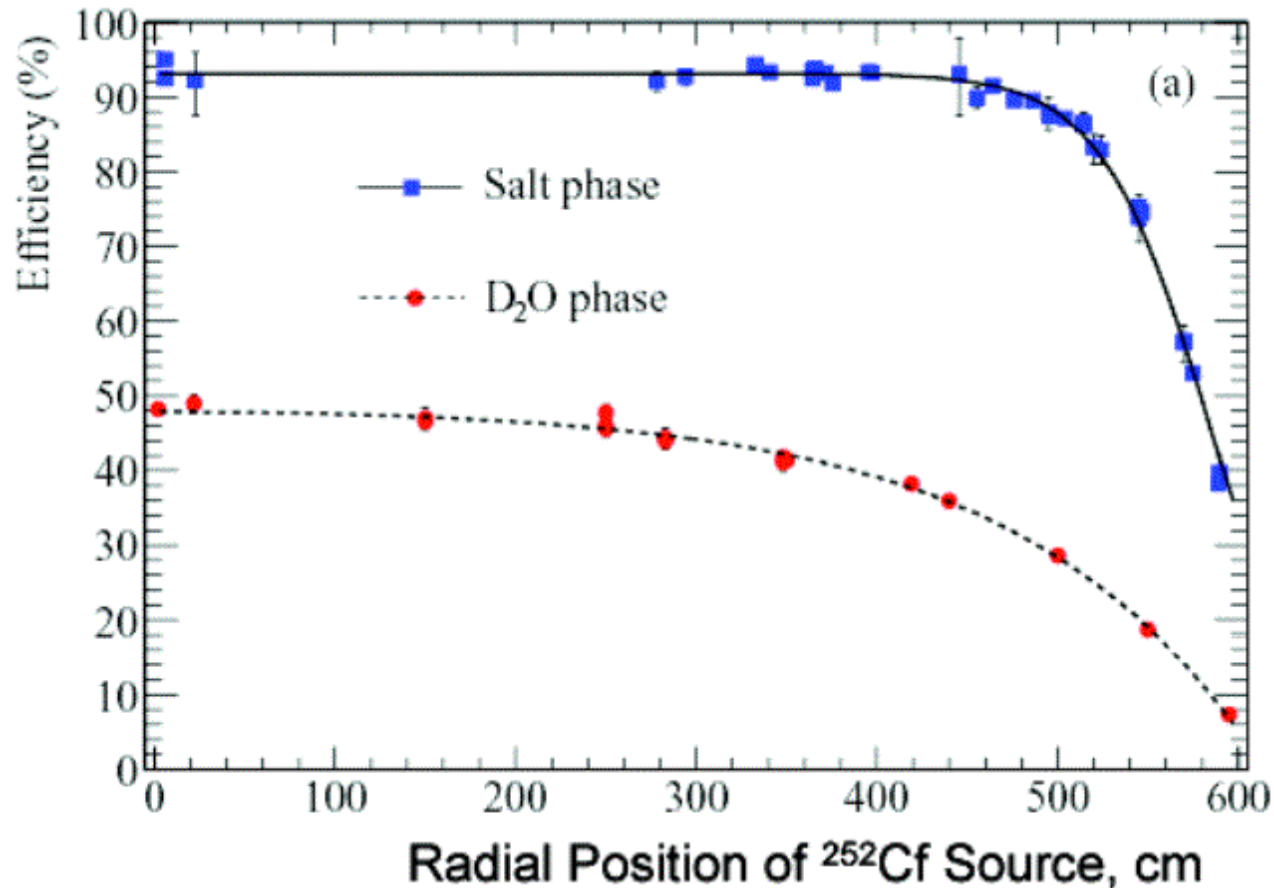
SNO

Phase II

Oddziaływanie z jądrami chloru stało się możliwe gdy w roku 2001 w dektorze SNO do wody... **dosypano soli.**

Jądra chloru mają dużo większy przekrój czynny na wychwytywanie neutronu - ponad dwukrotnie podniosła się efektywność rejestracji przypadków typu NC.

⇒ mniejszy **błąd statystyczny** w pomiarze całkowitego strumienia neutronów

SNO

Wyniki (Phase I + Phase II)

Z łącznego dopasowania
(w jednostkach $10^6 \text{ cm}^{-2} \text{ s}^{-1}$):

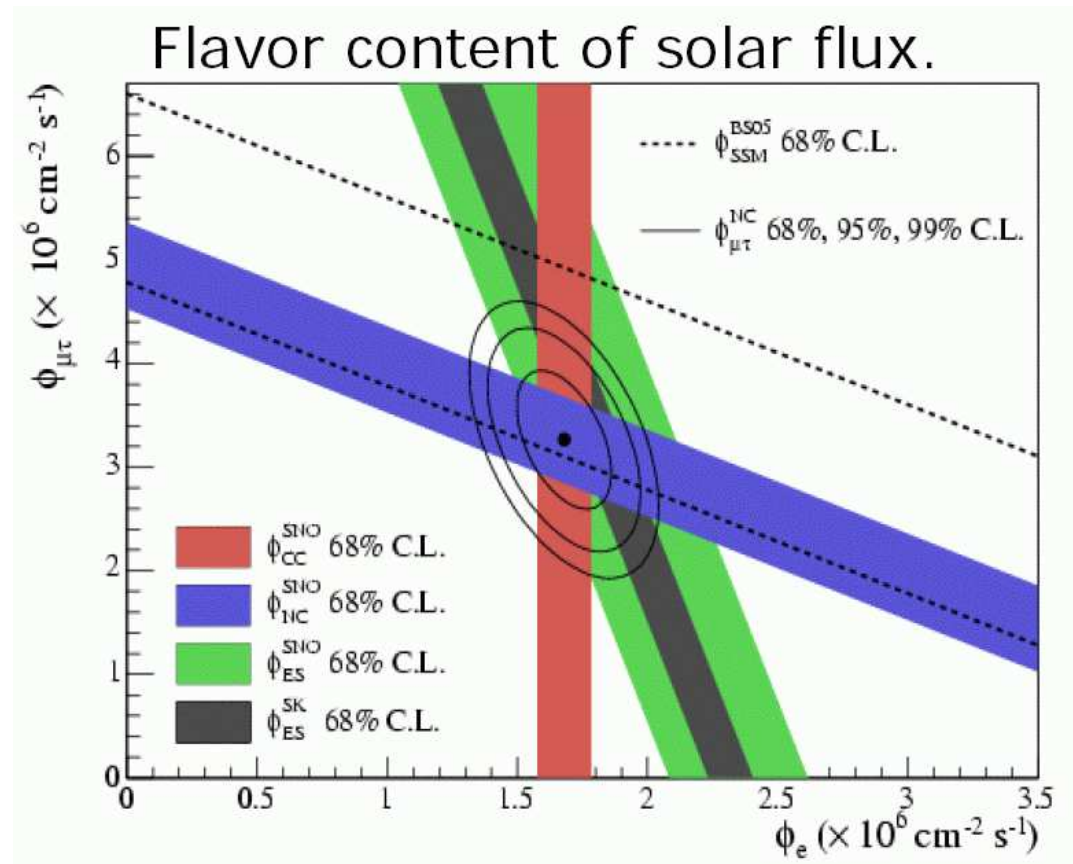
$$\Phi_{CC} = 1.68 \pm 0.06 \pm 0.09 = \Phi_{\nu_e}$$

$$\begin{aligned} \Phi_{ES} &= 2.35 \pm 0.22 \pm 0.15 \\ &= \Phi_{\nu_e} + \varepsilon(\Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau}) \\ &\quad (SK : 2.32 \pm 0.09) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \Phi_{NC} &= 4.94 \pm 0.21 \pm 0.36 \\ &= \Phi_{\nu_e} + \Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau} \end{aligned}$$

Przewidywania SSM (nowe)

$$\Phi^{SSM}(\nu_e) = 5.82 \pm 1.34$$

SNO

Phase III

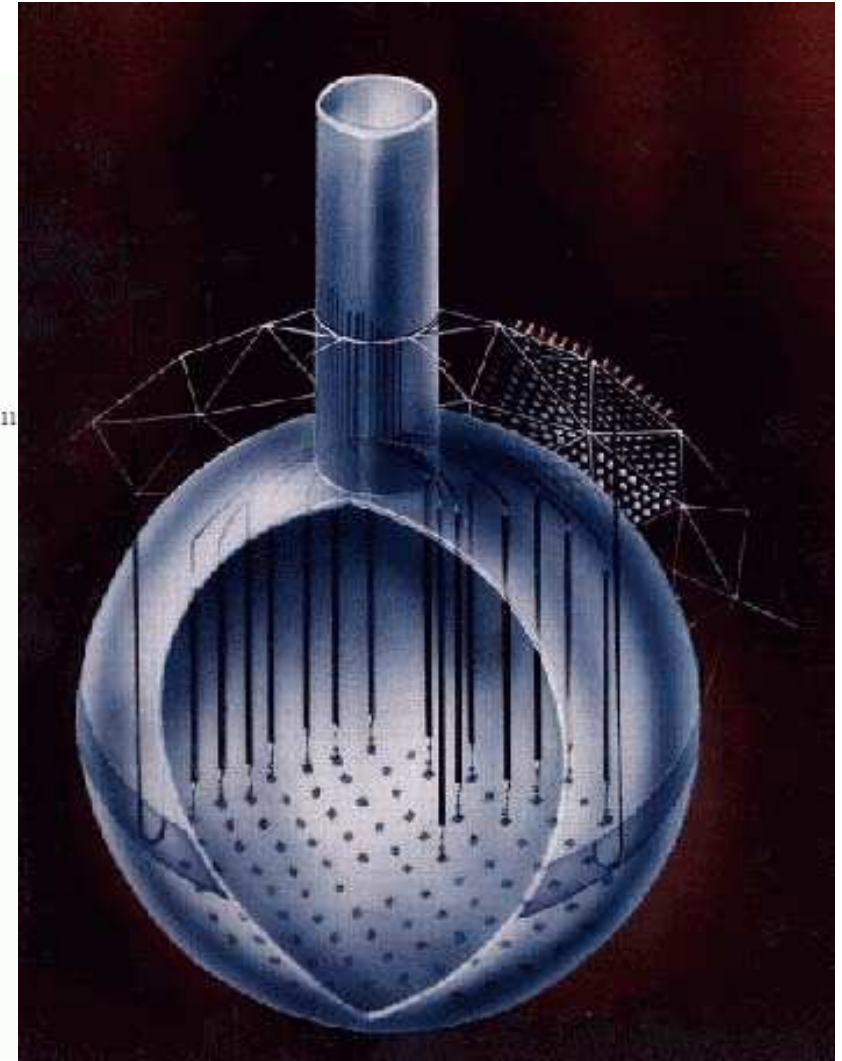
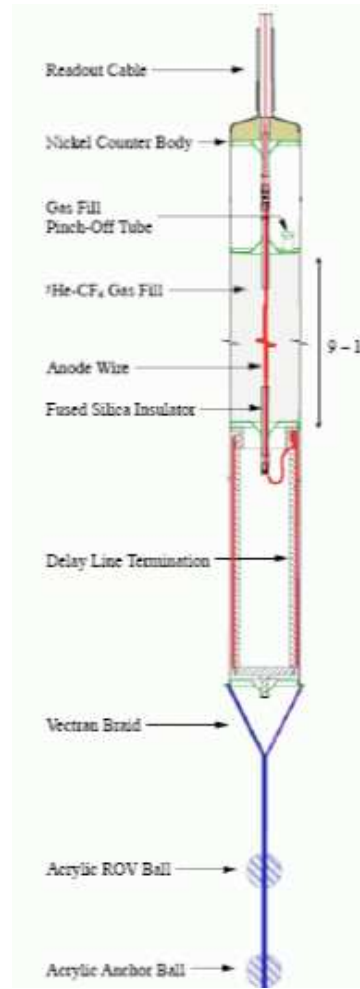
Pomiar neutronów przy pomocy dedykowanych liczników.

Liczniki gazowe:
mieszanka ${}^3\text{He} : \text{CF}_4$.

Pojedynczy licznik: 2-3 m.

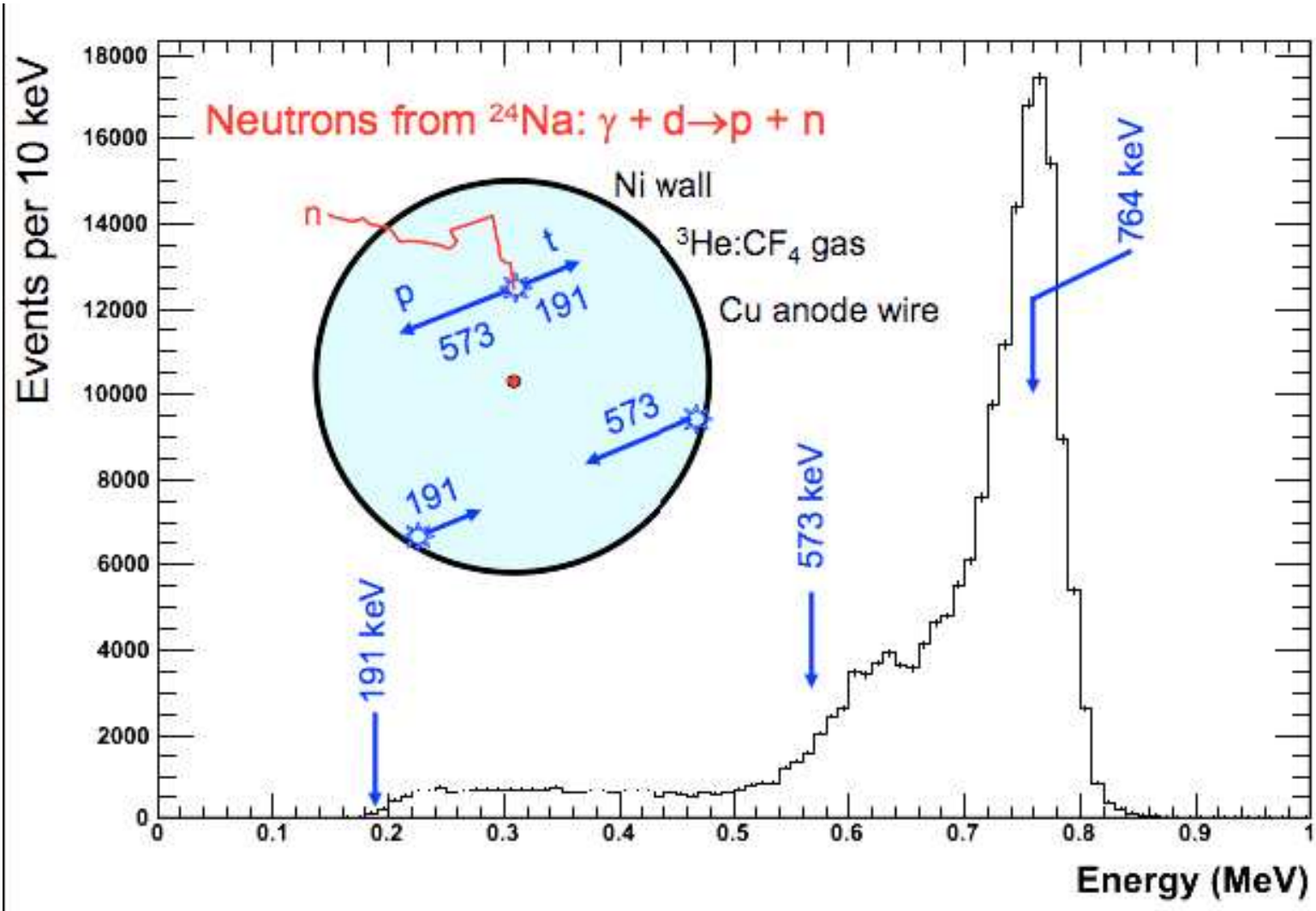
36 strun z licznnikami rozmieszczonych na siatce $1 \times 1\text{m}^2$

SNO

Phase III

Wyniki kalibracji

SNO

Wyniki (Phase III)

Wyniki dopasowania

(w jednostkach $10^6 \text{ cm}^{-2} \text{ s}^{-1}$):

$$\Phi_{CC} = 1.67 \pm 0.09 = \Phi_{\nu_e}$$

$$\Phi_{ES} = 1.77 \pm 0.26$$

$$= \Phi_{\nu_e} + \varepsilon(\Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau})$$

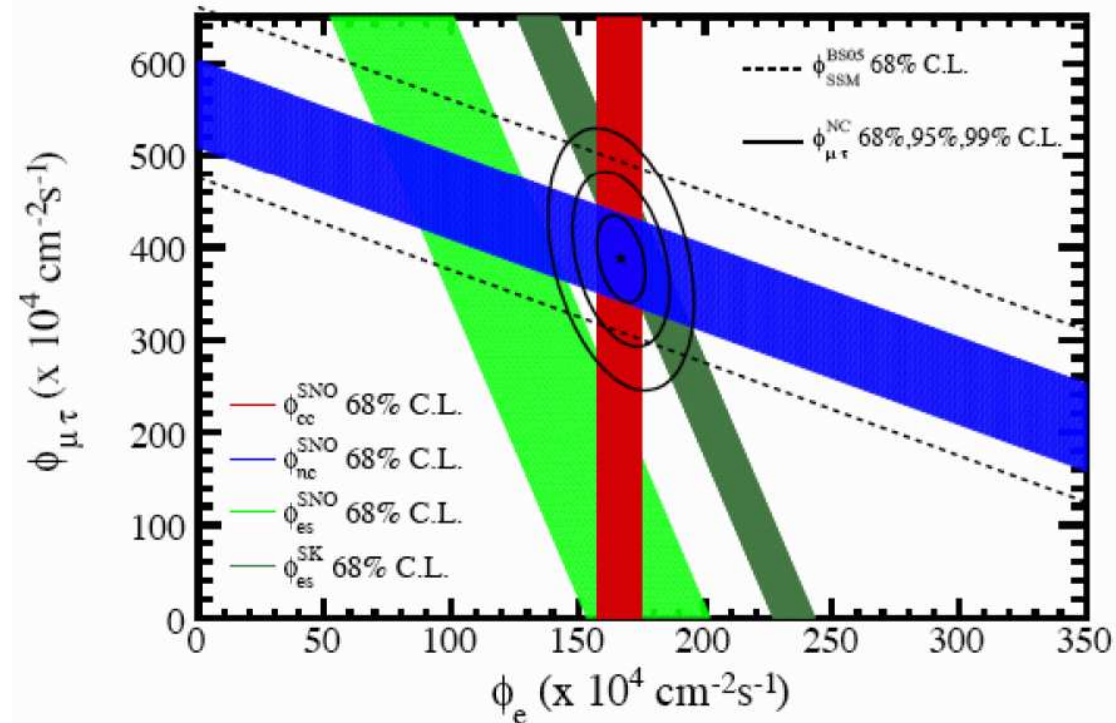
(SK : 2.32 ± 0.09)

$$\Phi_{NC} = 5.54 \pm 0.48$$

$$= \Phi_{\nu_e} + \Phi_{\nu_\mu} + \Phi_{\nu_\tau}$$

Przewidywania SSM (nowe)

$$\Phi^{SSM}(\nu_e) = 5.69 \pm 0.91$$

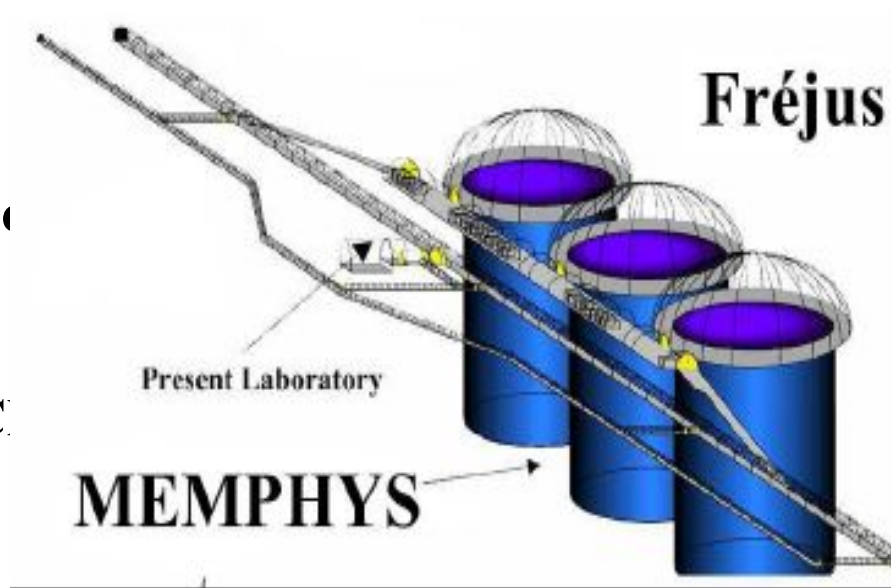
LAGUNA: Large Apparatus for Grand Unification and Neutrino Astrophysics

Three detector technologies:

- **water Cherenkov: MEMPHYS,
mass 420-1000 kton**
- **liquid scintillator: LENA,
mass 30-70 kton**
- **liquid argon: GLACIER,
mass 50-100 kton**

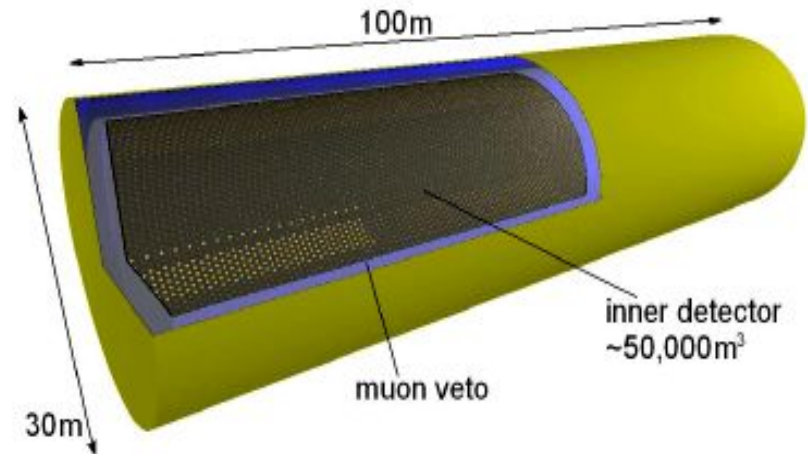
MEMPHYS (water Cherenkov)

- extrapolation of Super-Kamiokande detector
- 3-5 tanks in shafts 65m diameter and 65m height
- ~81000 12'' PMTs (30% surface coverage) or 20'' PMTs (40% coverage)
- possibility of introducing GdCl₃ (decrease of background by tagging neutrons from inverse beta decay)

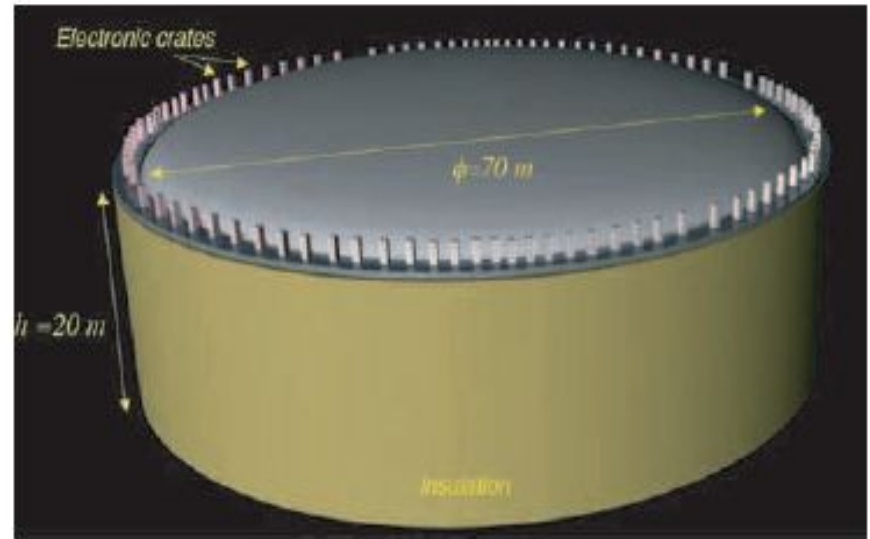
LENA (liquid scintillator)

- **one cylindrical tank (vertical or horizontal)**
- **inner volume contains about 50000m³ of liquid scintillator**
- **scintillation light detected by 12000 20'' PMTs (30% surface coverage)**
- **outer part (muon veto) filled with water**
- **technology used in KamLAND and Borexino detectors**

GLACIER (liquid argon)

- **liquid argon (LAr) Time Projection Chamber (TPC)**
- **3D reconstruction of events using information provided by ionization in LAr and light (scintillation and Cherenkov) readout by PTMs**
- **bi-phase mode (drifting electrons from liquid phase are extracted into gas phase and amplified)**
- **LAr TPC pioneered by the ICARUS experiment**

Pierre Auger Cosmic Ray Observatory

Obserwatorium Pierre Auger

Badanie promieni kosmicznych w zakresie najwyższych obserwowanych energii, $E > 10 \text{ EeV}$ ($>10^{19} \text{ eV}$):

skład

lekkie czy ciężkie jądra, fotony, neutrino, ??

widmo energii

kształt widma w zakresie efektu GZK

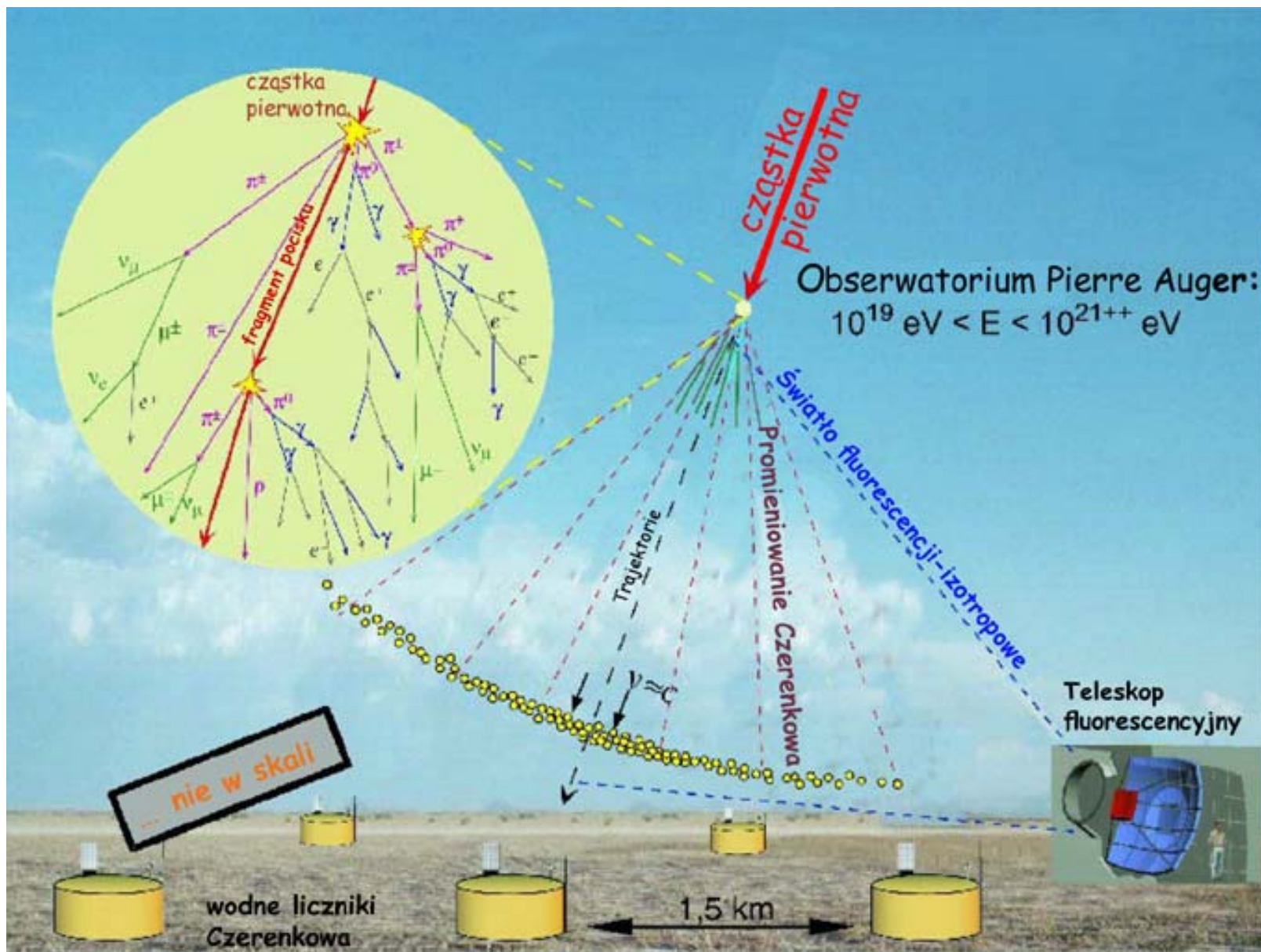
rozkład kierunkowy

anizotropia, źródła punktowe

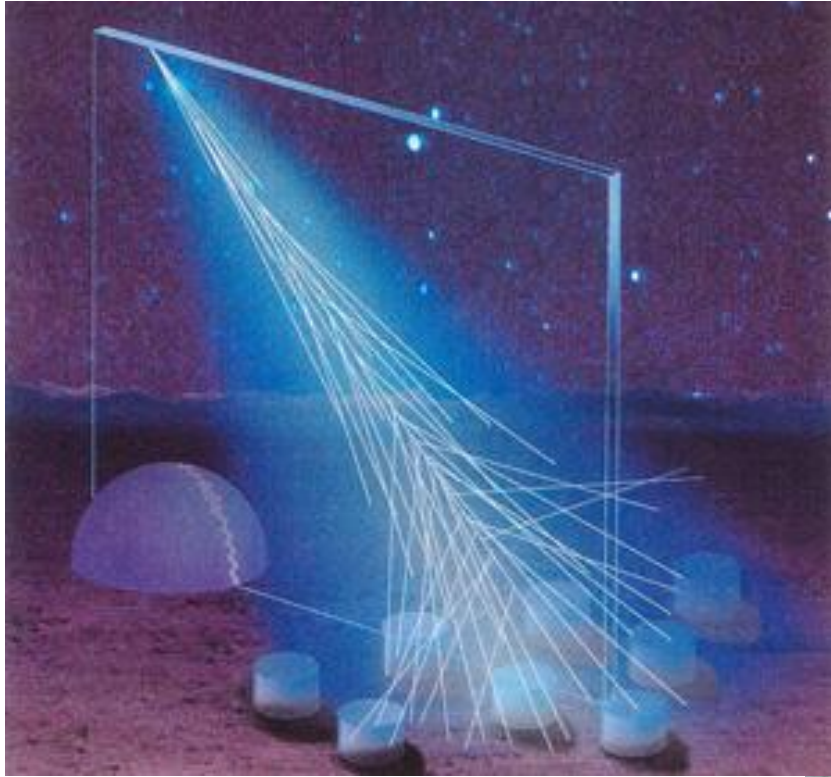
→ wyjaśnienie ich pochodzenia ???

- obserwacja całego nieba - detektory w Argentynie i w USA
- $2 * 3000 \text{ km}^2$ → duża statystyka danych
- hybrydowa detekcja wielkich pęków: dwa układy detektorów

Wielki pęk atmosferyczny

Pierre Auger Cosmic Ray Observatory

Use earth's atmosphere as a calorimeter. 1600 water Cherenkov detectors with 1.5km distance.

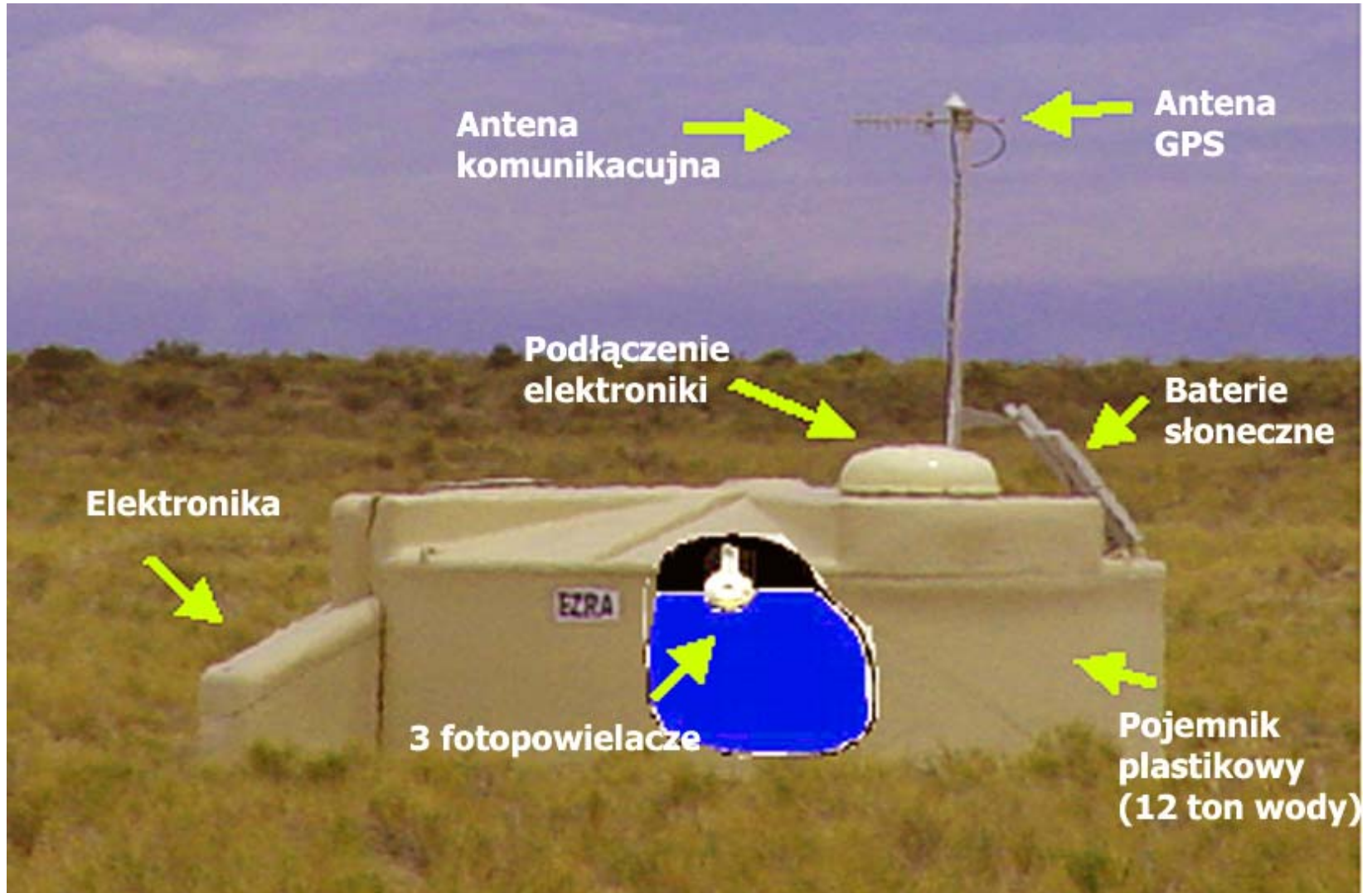
Placed in the Pampa Amarilla in western Argentina.

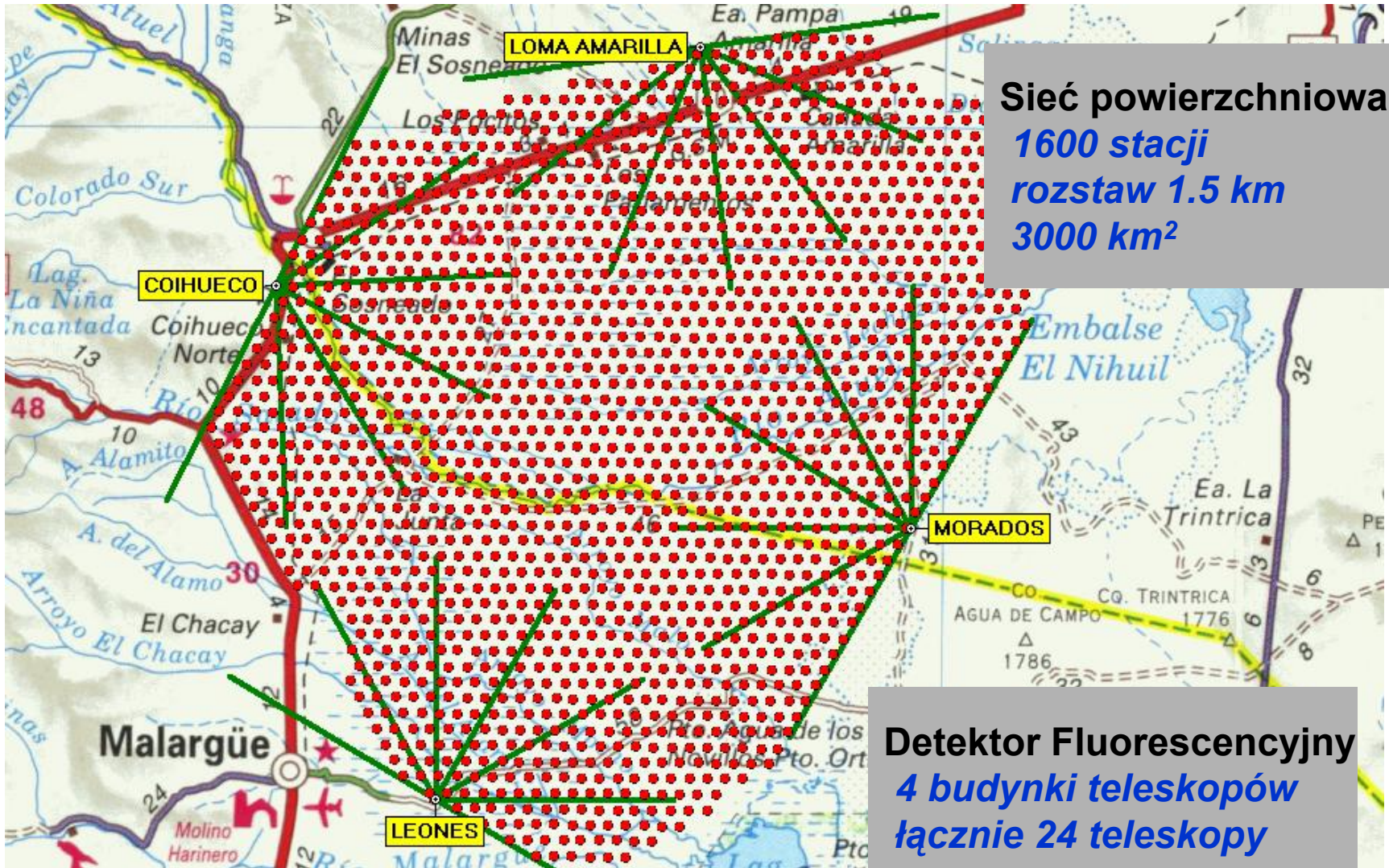

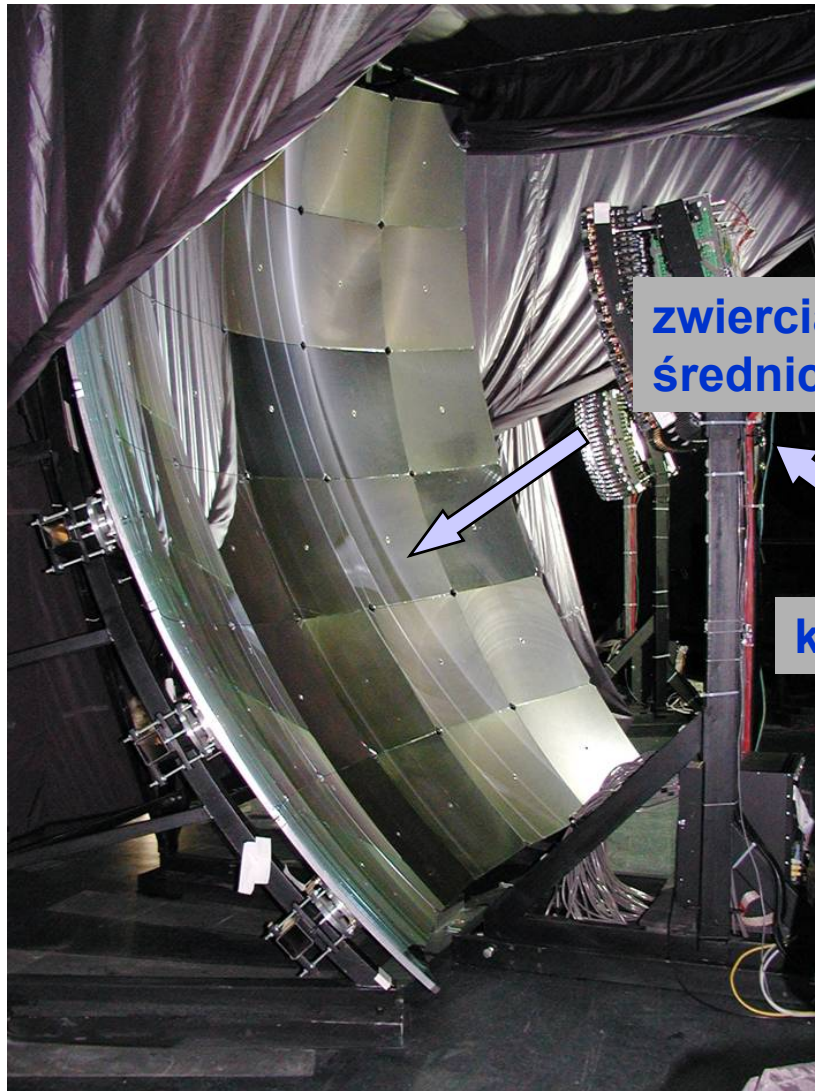
Detektor naziemny

Obserwatorium Pierre Auger

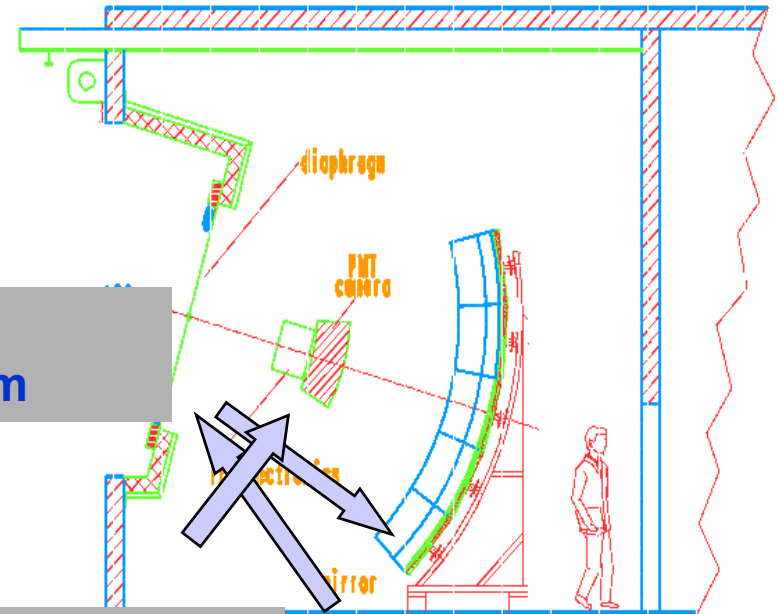

Detektor Fluorescencyjny

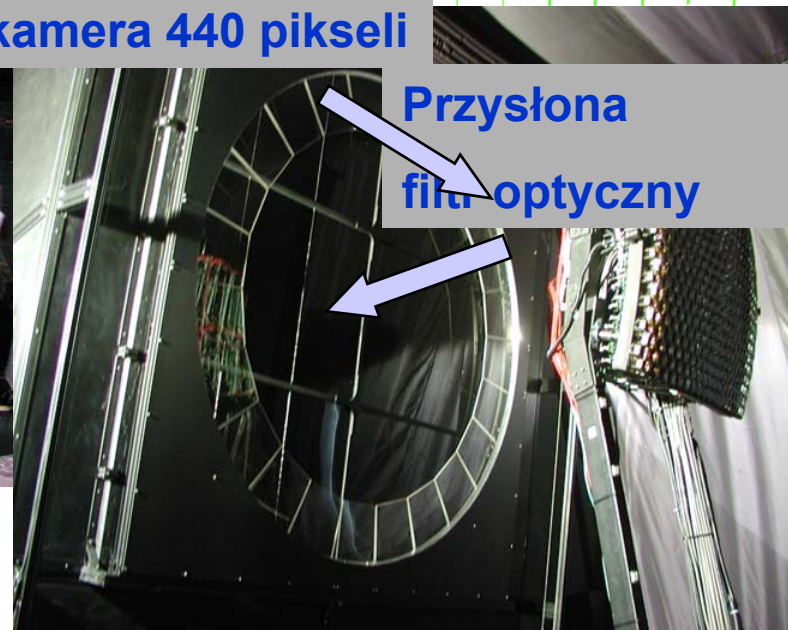

zwierciadło
średnicy 3.4 m

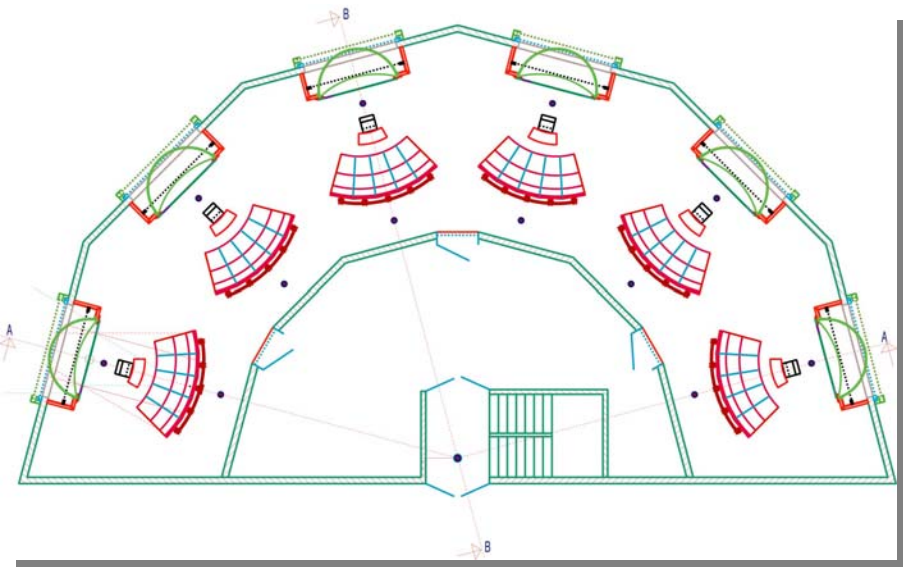
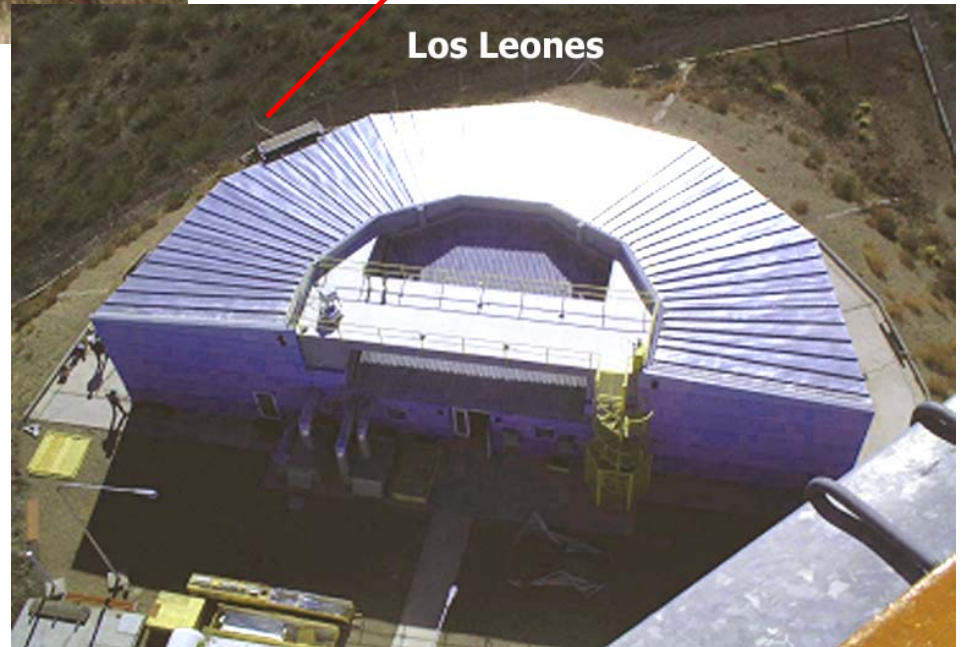
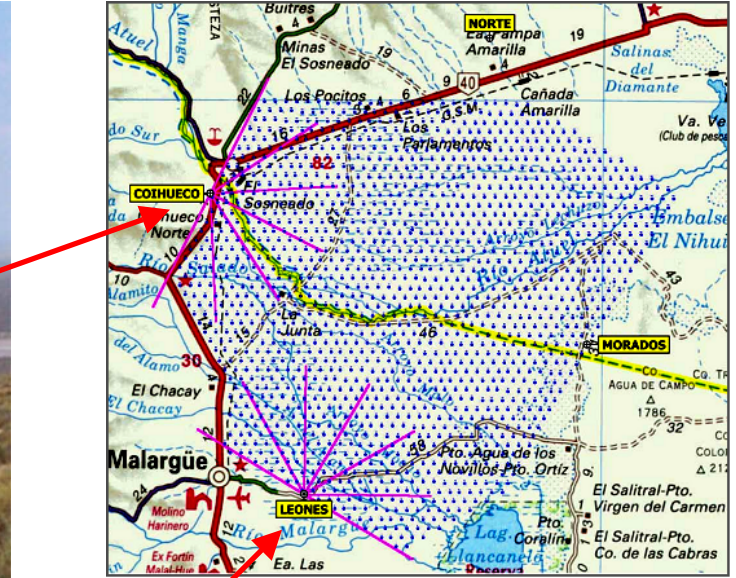
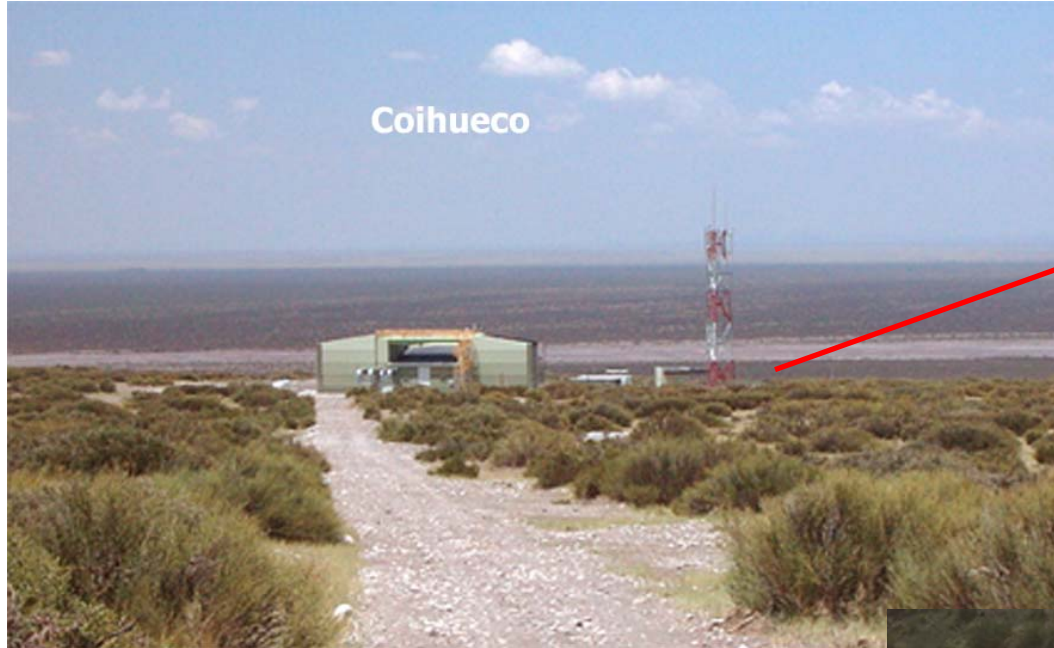
kamera 440 pikseli

Przysłona
filtr optyczny

Detektorji fluorescencyjne

Goals of the Observatory

Detection with high statistics of cosmic rays with energies $>10^{19}$ eV.

Spectrum

→ Requires a good energy determination $\approx 20 - 30 \%$

Arrival directions

→ Angular resolution $\approx 1^\circ$

Composition

→ Fast electronics to measure details of the shower front (SD)

→ Field of view to observe shower development (FD)

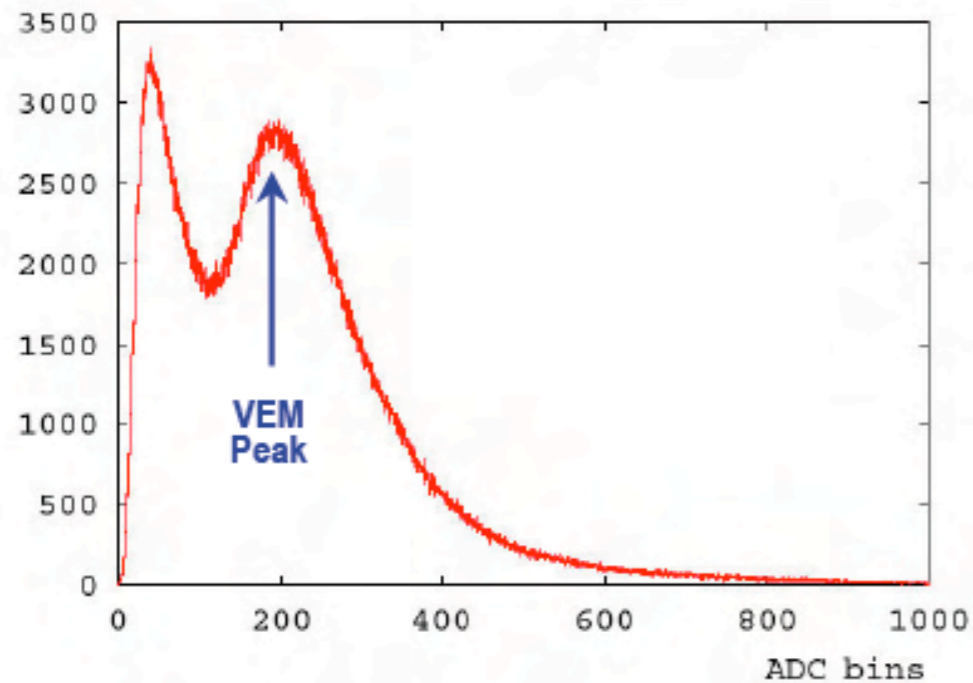
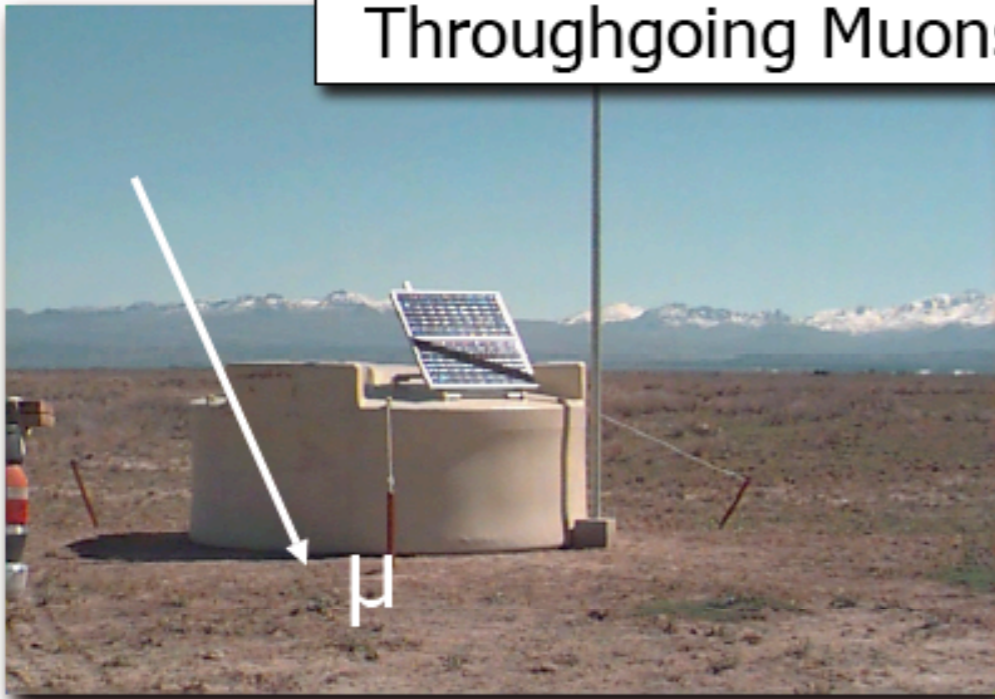

Science results

Detector Calibration

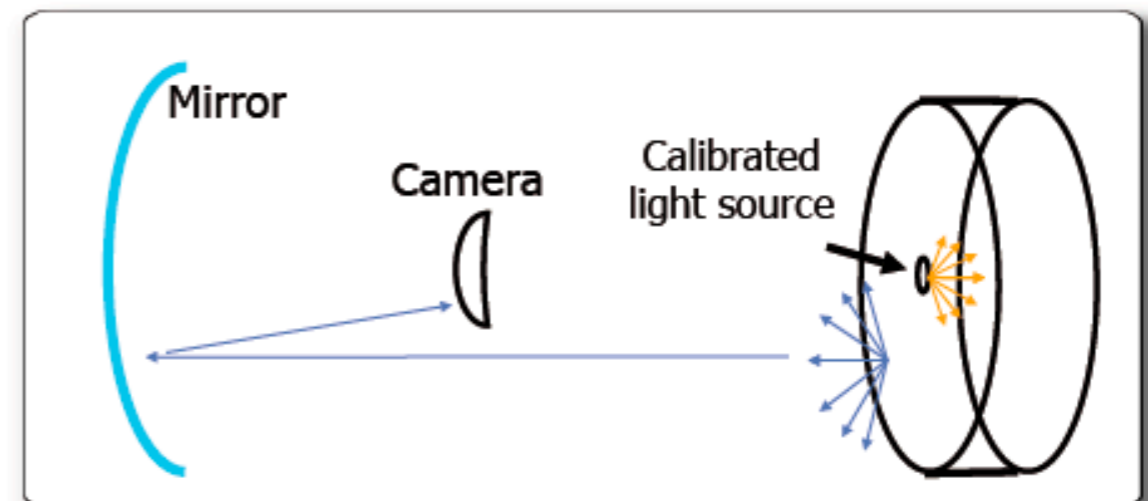
Ground-Array

Throughgoing Muons

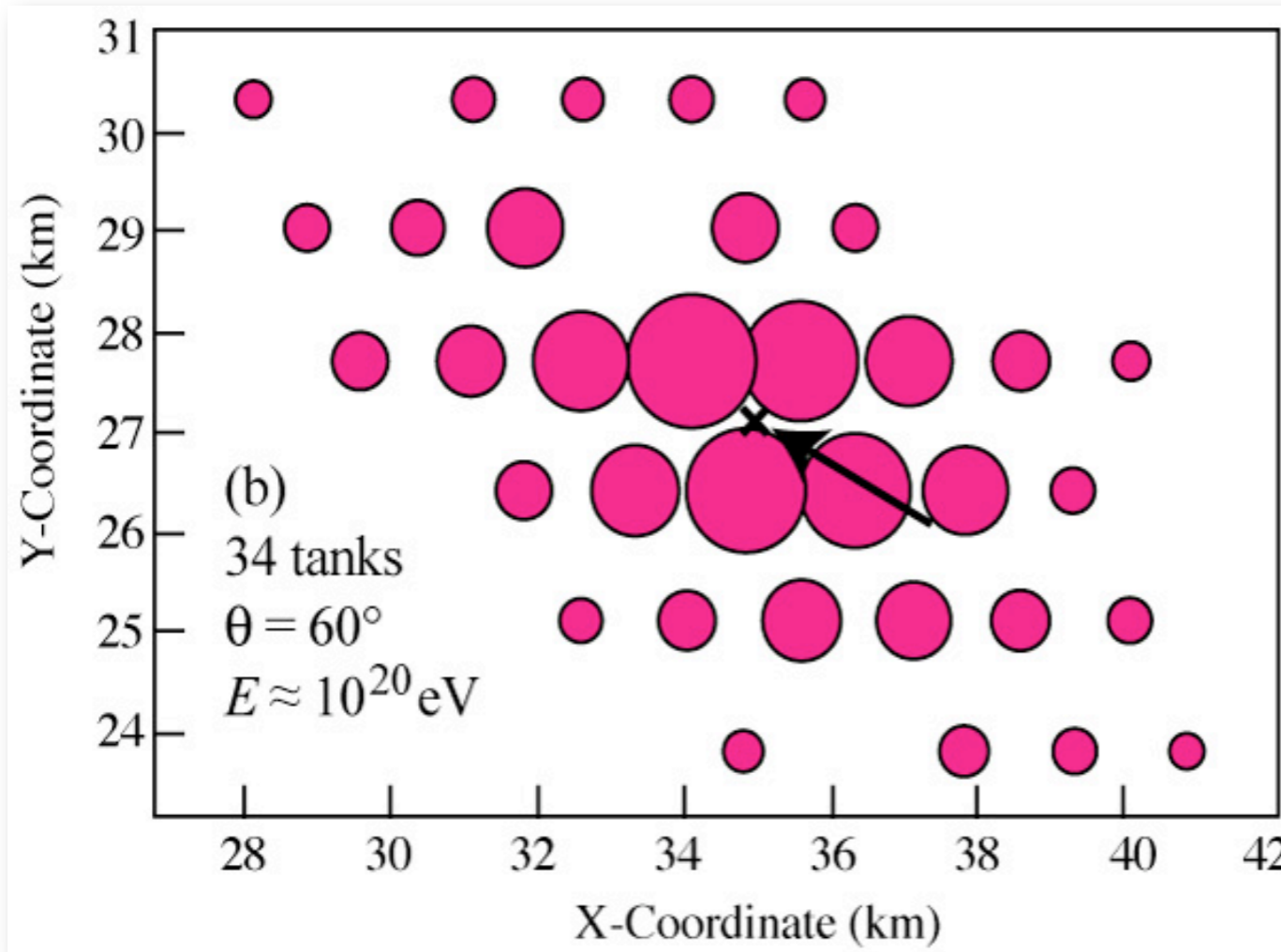
Fluorescence Telescopes

Diffuse Lightsource

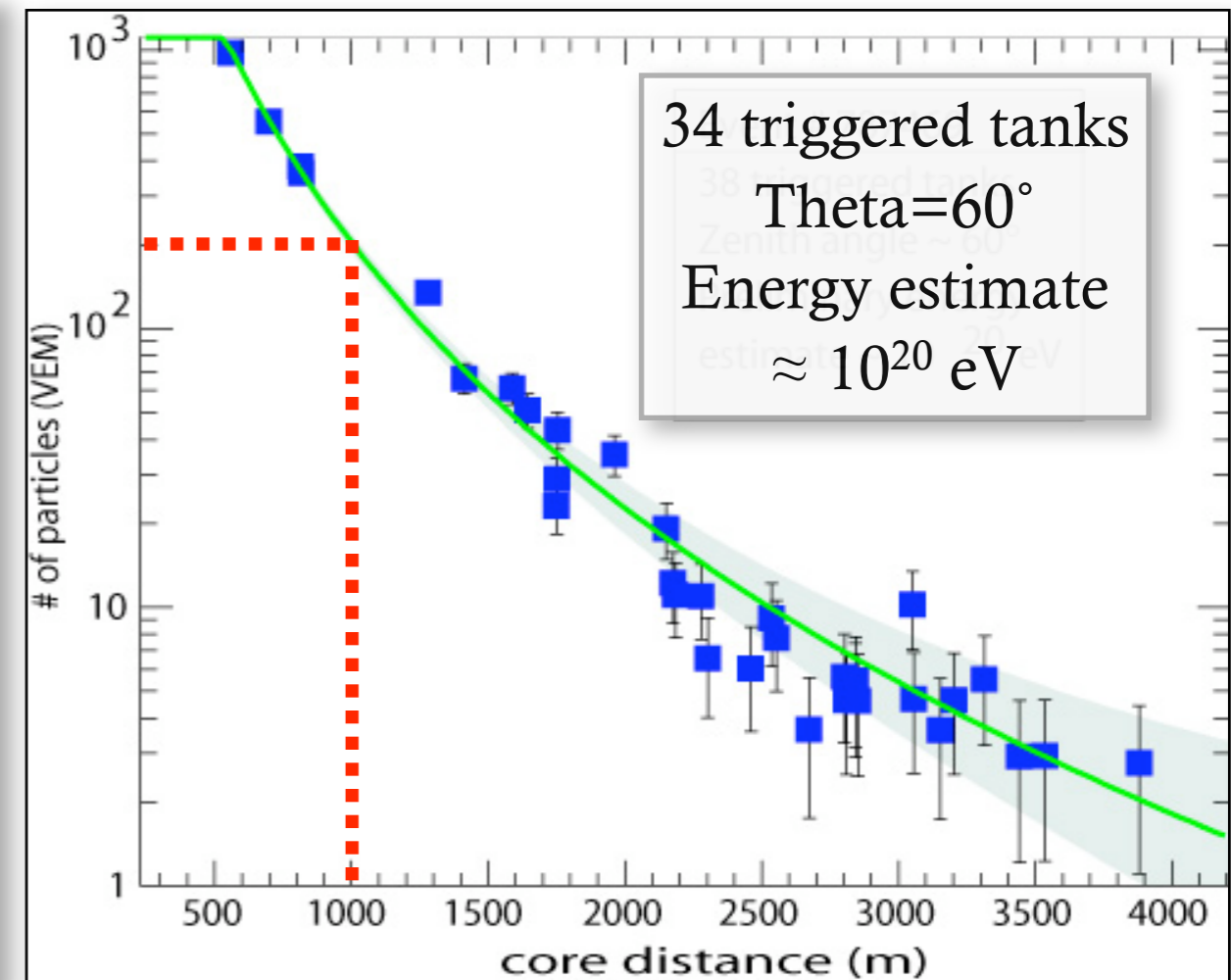

Primary energy determination: SD

SD measures the lateral structure of the shower at ground

One event seen by SD

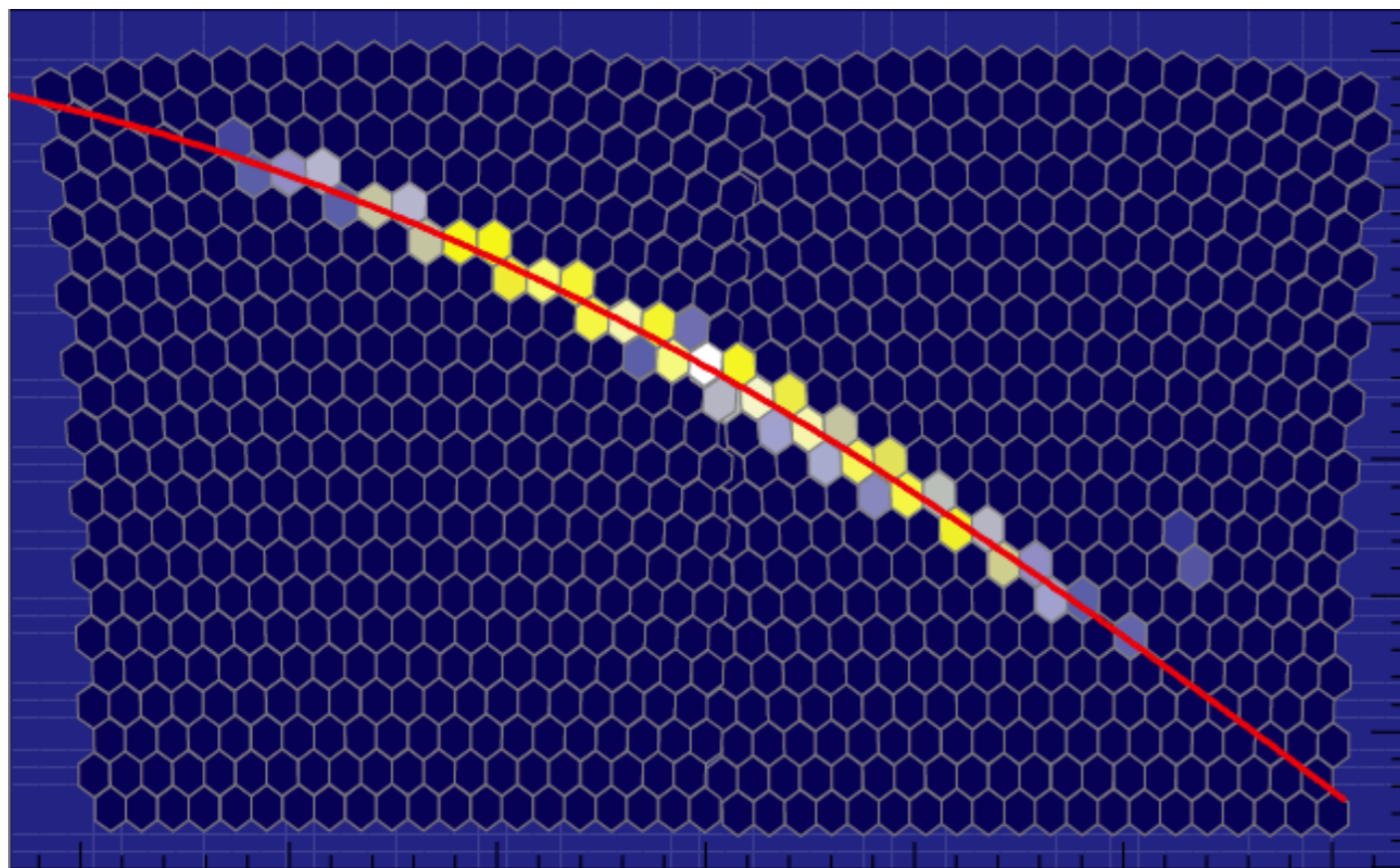
Particle lateral distribution

- ◆ Reconstruct geometry (arrival direction & impact point)
- ◆ Fit particle lateral distribution (LDF)
- ◆ **S(1000)** [signal at 1000 m] is the **Auger energy estimator**
(“ideal” distance depends on detectors spacing)

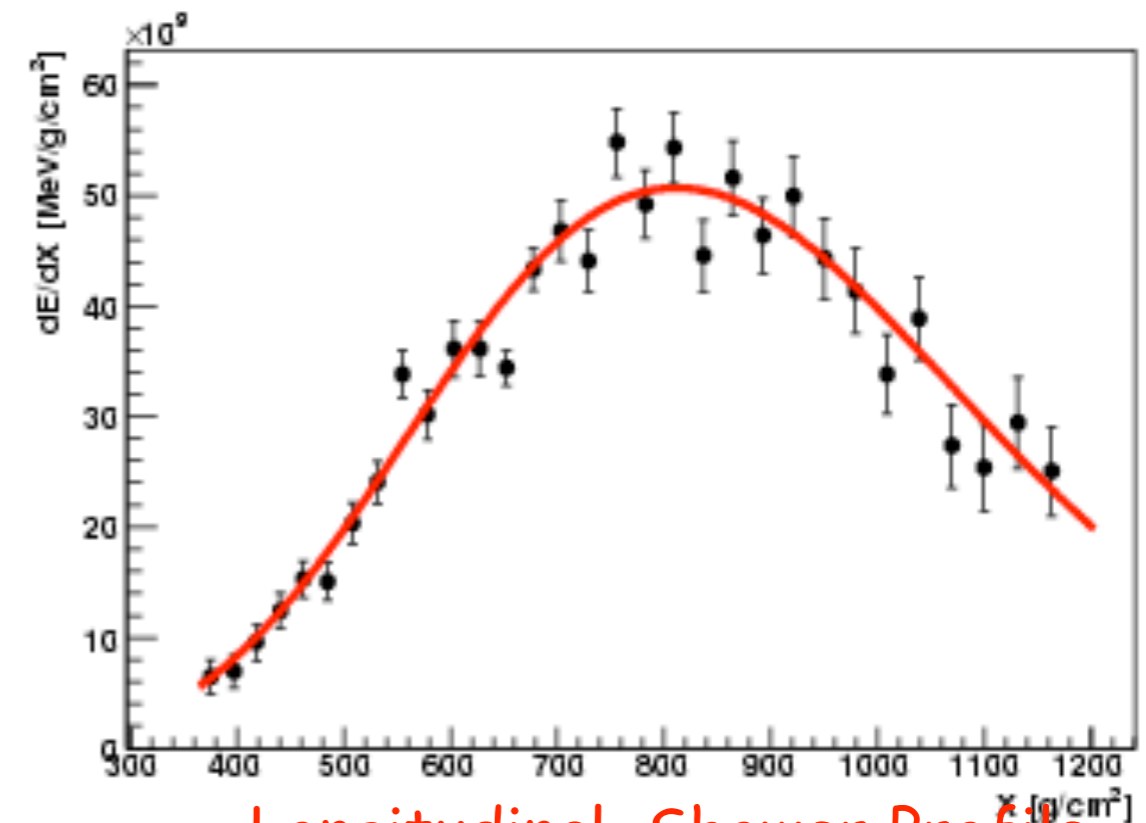

Primary energy determination: FD

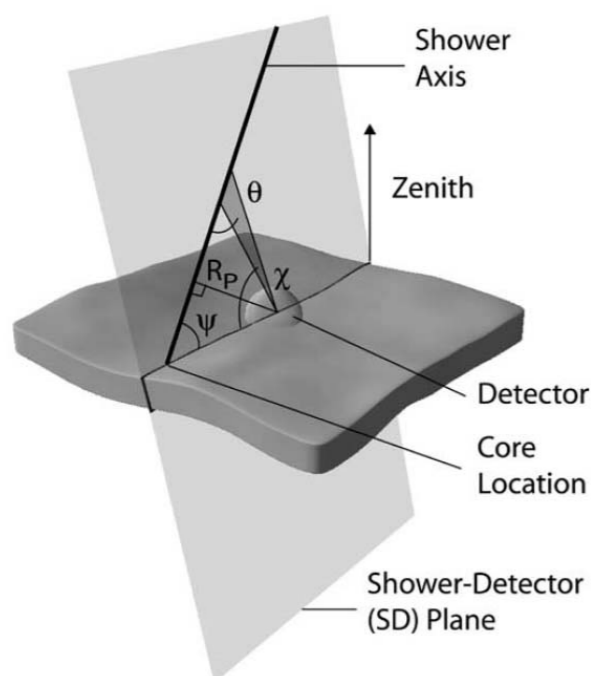
FD records the longitudinal profile of the shower during its development in atmosphere

One event seen by FD

Longitudinal Shower Profile

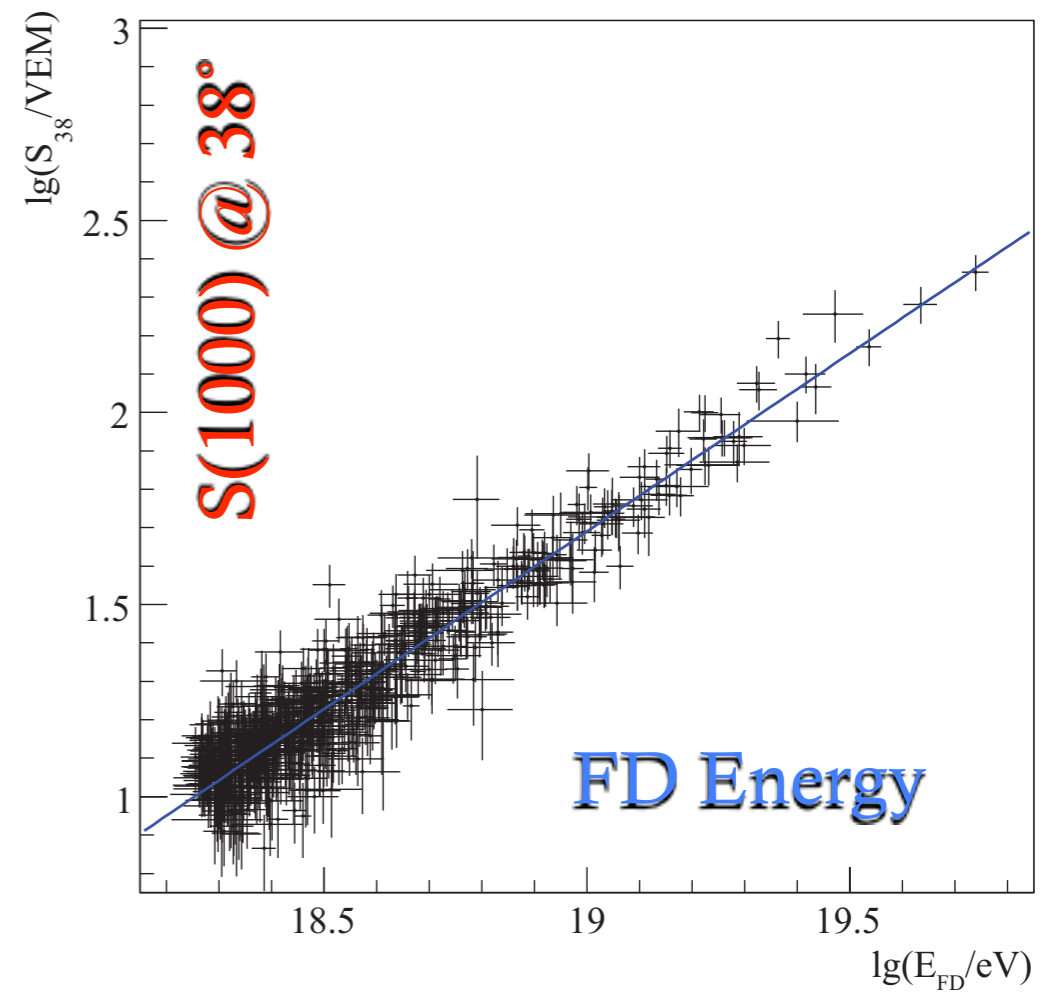
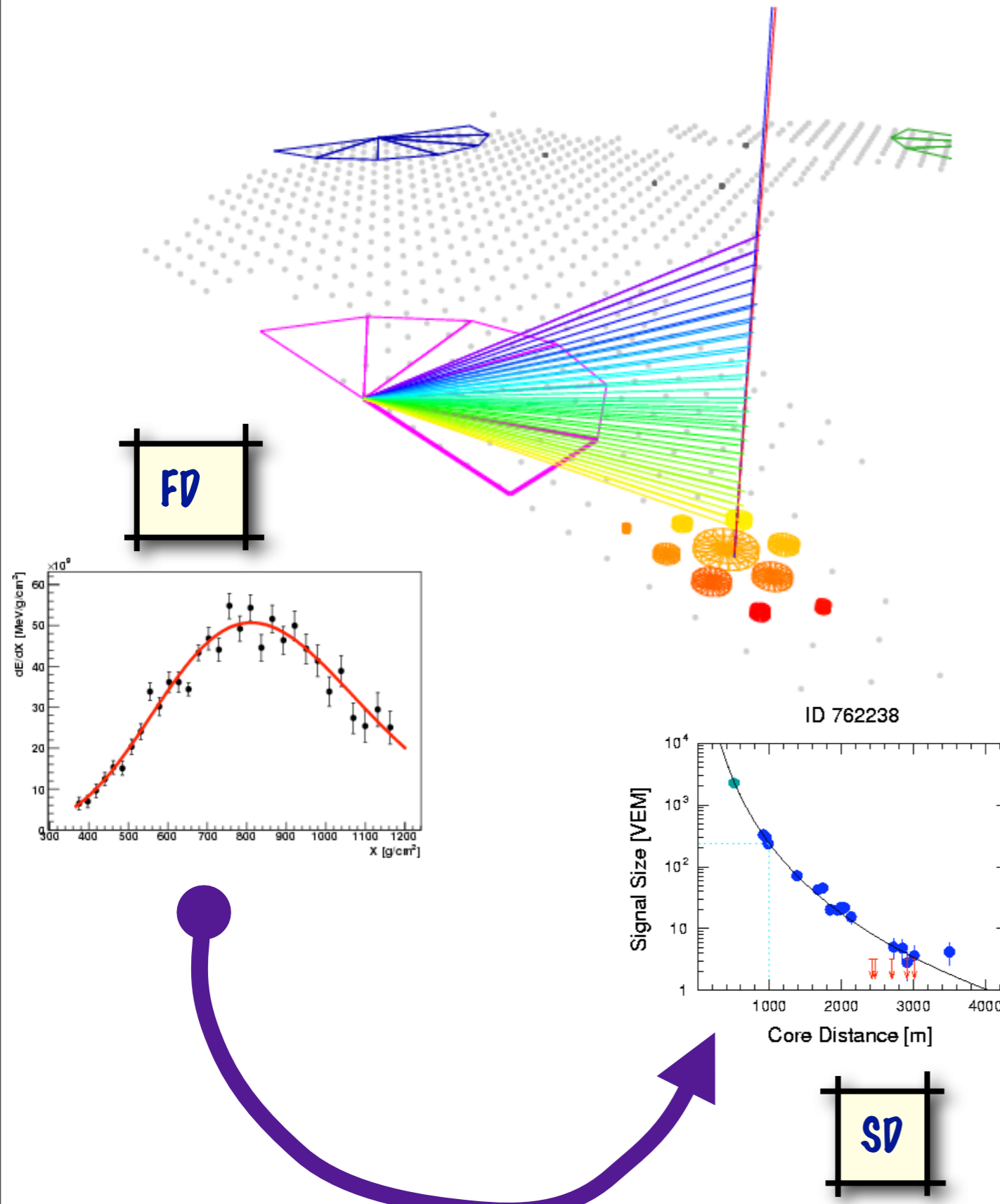

- ♦ Reconstruct geometry (shower detector plane, SDP, and shower axis in SDP)
- ♦ Fit longitudinal shower profile
- ♦ $E \propto$ area under the curve
- ♦ Calorimetric measurement

$$\int \frac{dE}{dX} dX \sim E$$

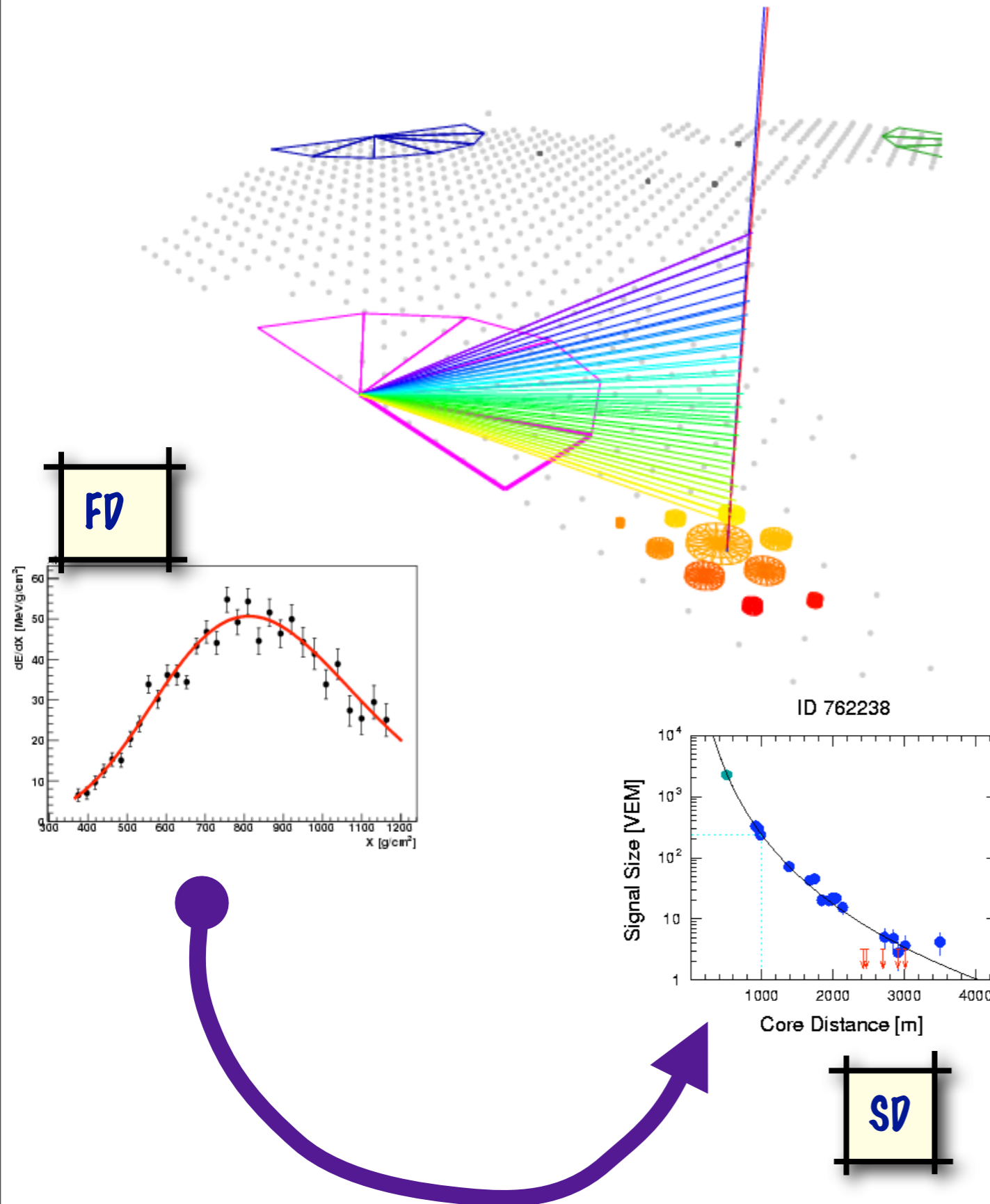
Primary energy determination: SD+FD

Hybrid Events are used to calibrate the SD energy estimator, $S(1000)$ (converted to the median zenith angle, S_{38}) from the FD calorimetric energy

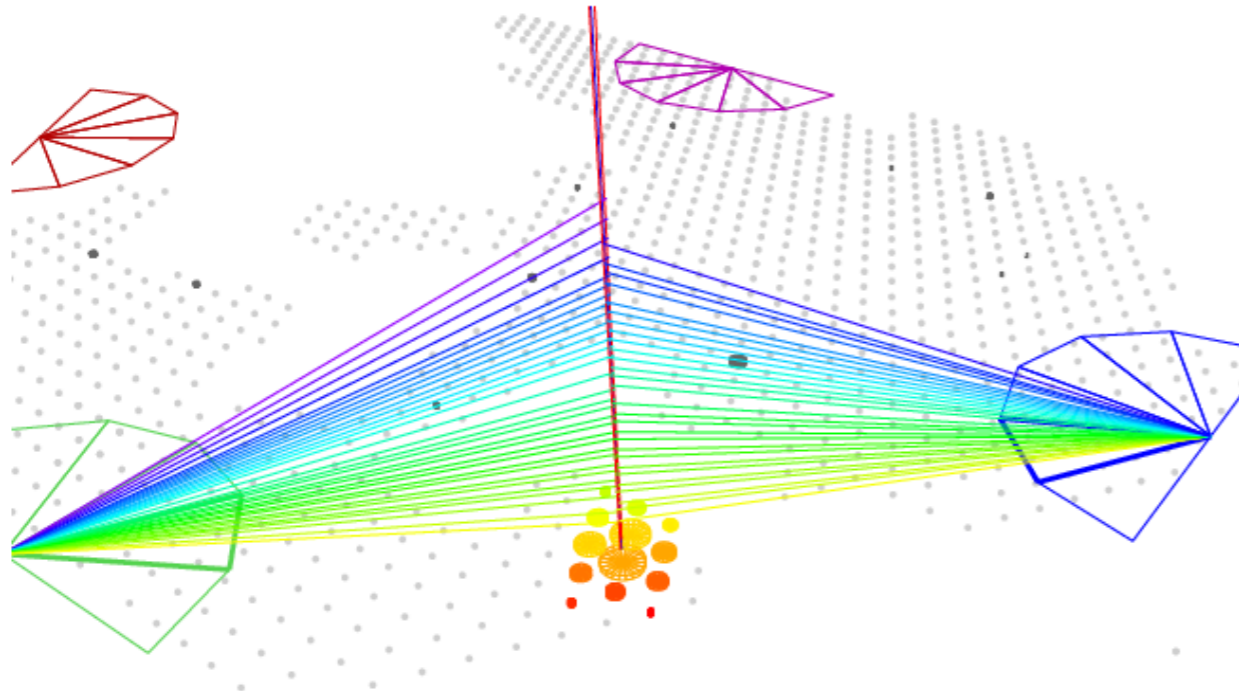
Primary energy determination: SD+FD

Hybrid Events are used to calibrate the SD energy estimator, $S(1000)$ (converted to the median zenith angle, $S38$) from the FD calorimetric energy

Energy resolution:
statistical $\approx 19\%$

FD Energy systematic uncertainty

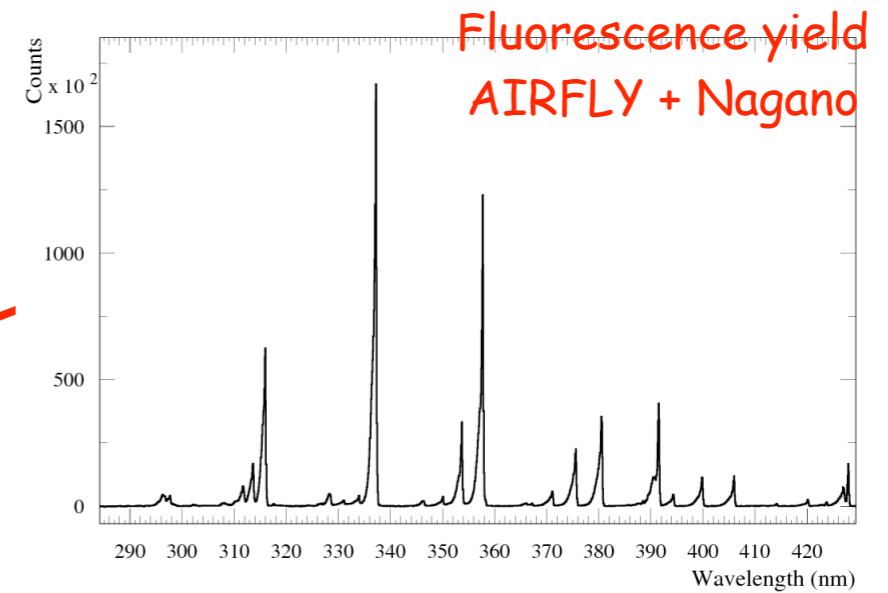

Stereo events

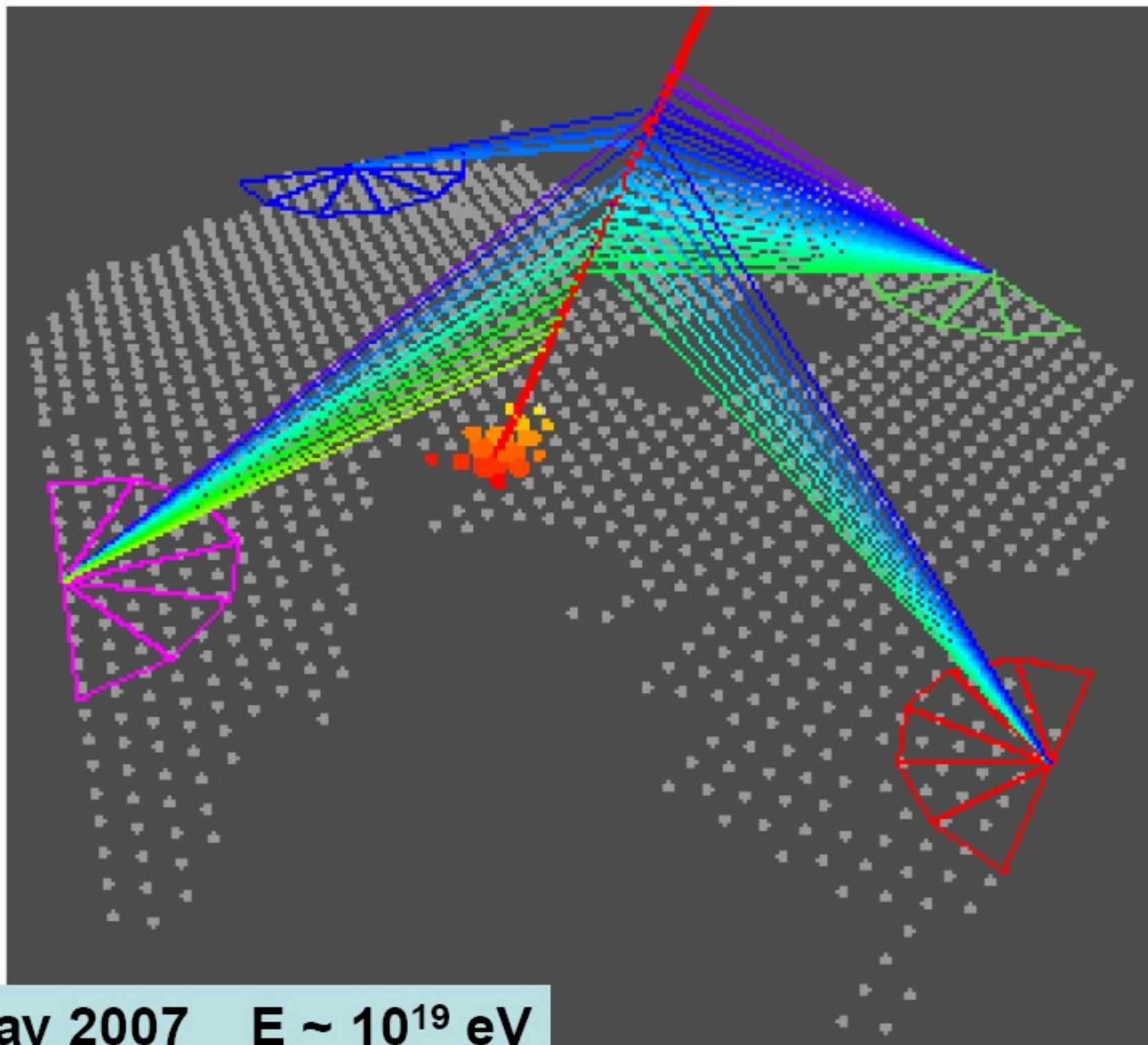
⇒ reconstruction uncertainty

▶ 10%, consistent with MC

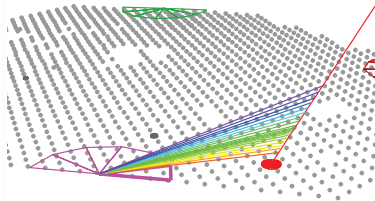
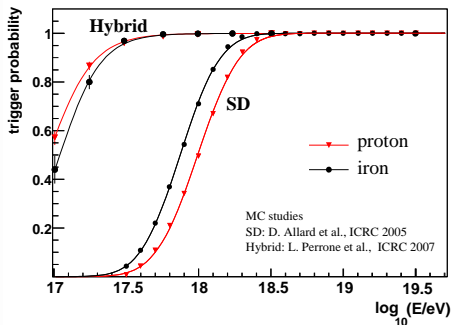
Source	Systematic uncertainty
Fluorescence yield	14%
P,T and humidity effects on yield	7%
Calibration	9.5%
Atmosphere	4%
Reconstruction	10%
Invisible energy	4%
TOTAL	22%

Total FD E uncertainty: 22%

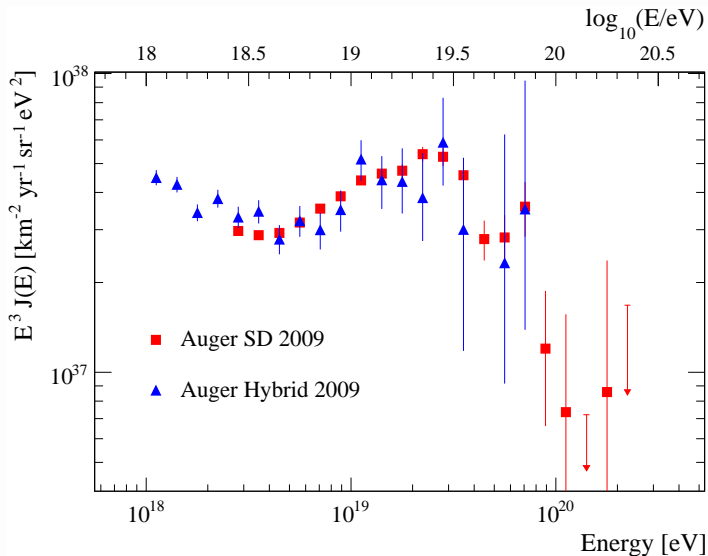

Extending the energy range with hybrid events

- ▶ energy threshold 10^{18} eV covering the ankle region
- ▶ good energy resolution $\sigma(E)/E < 10\%$
- ▶ calorimetric energy measurement

Energy spectrum from hybrid data

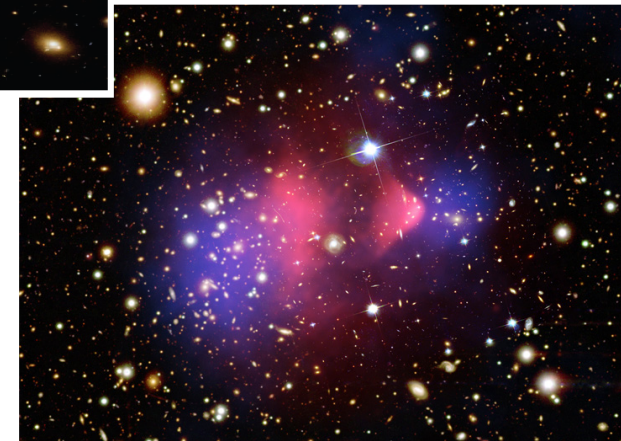
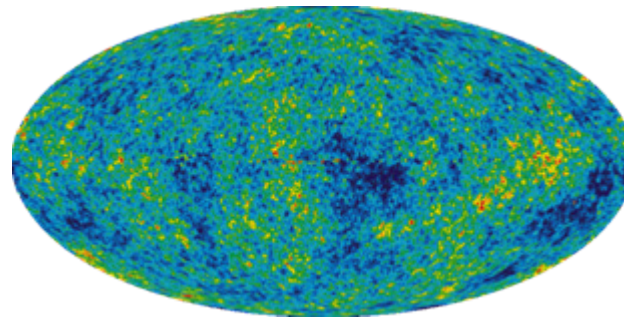
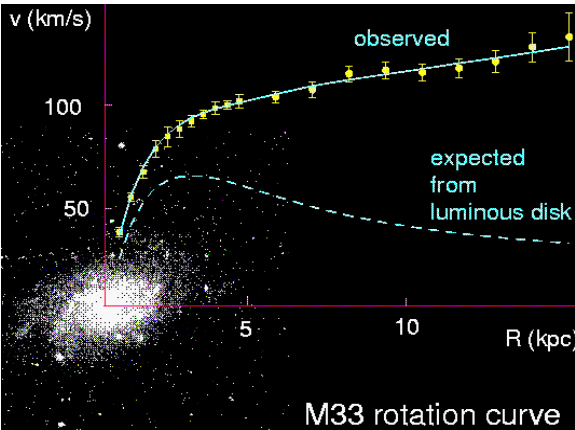

Dark Matter: Why and How?

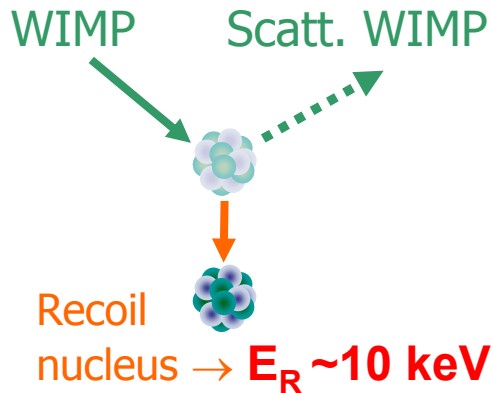

F. Zwicky
1898-1974

DM searches:
Prof. E. Aprile,
Tue 21st, 9:00

Direct detection of WIMPs (Weakly Interacting Massive Particles):

Count rate:
< 10^{-2} evt/kg/day!

Challenges to overcome:

- α , β , γ ;
- Neutrons;
- μ -induced events;

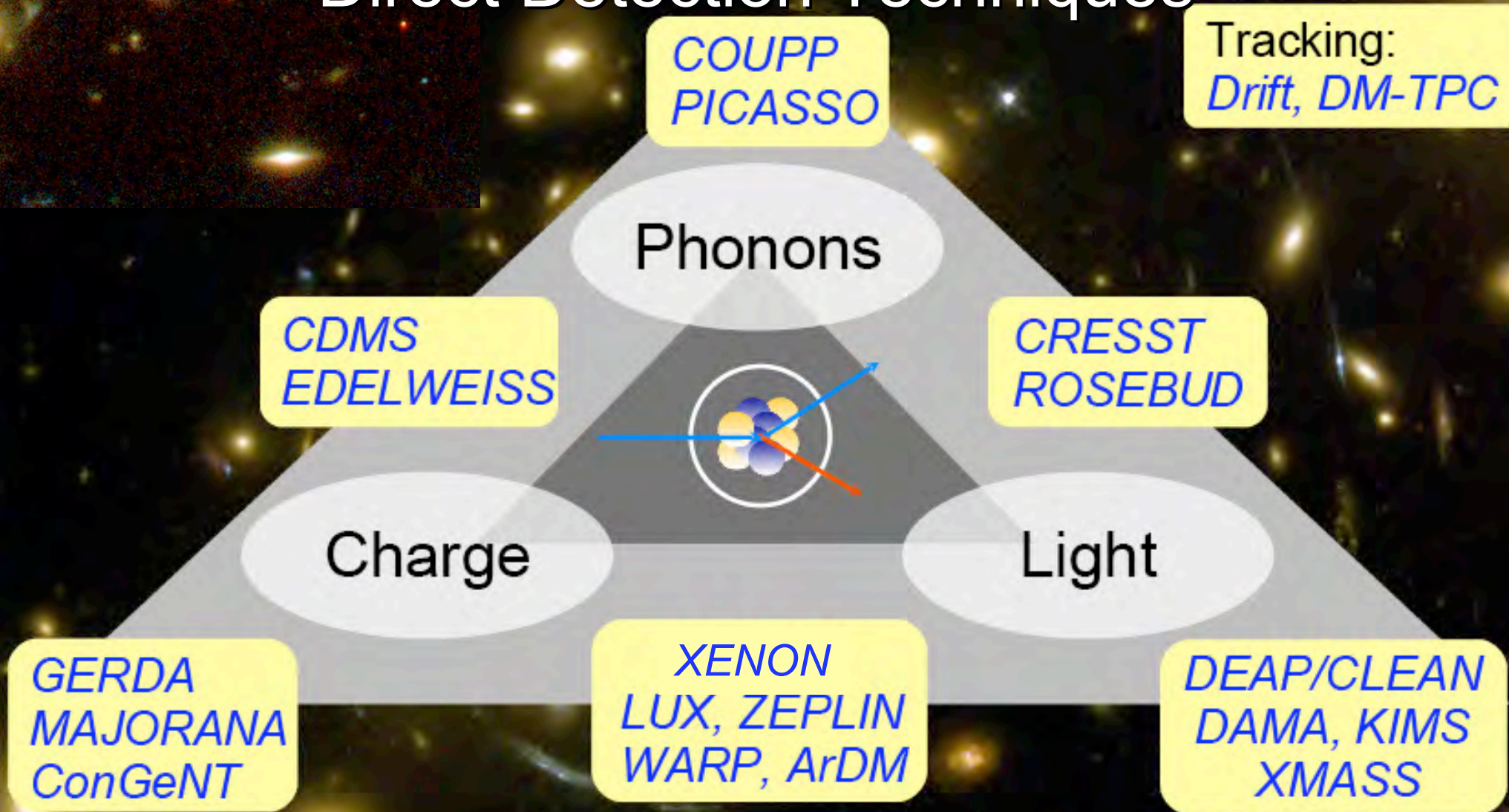
Way to go:

- low radioactivity;
- powerful rejection;
- background knowledge;

Dark Matter

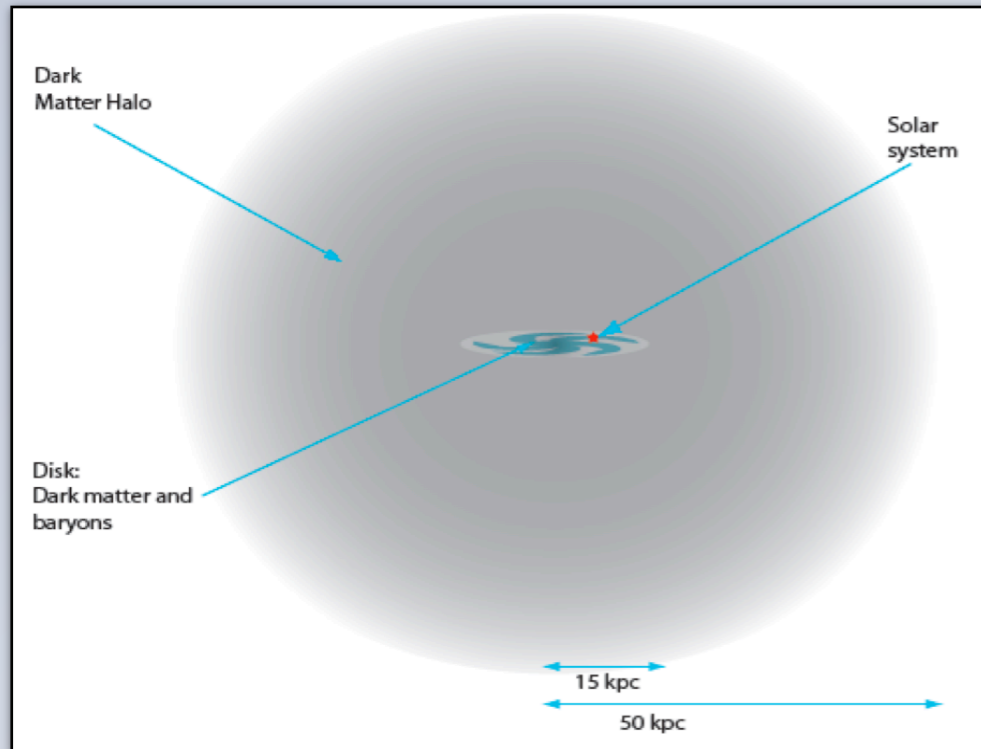
Direct Detection Techniques

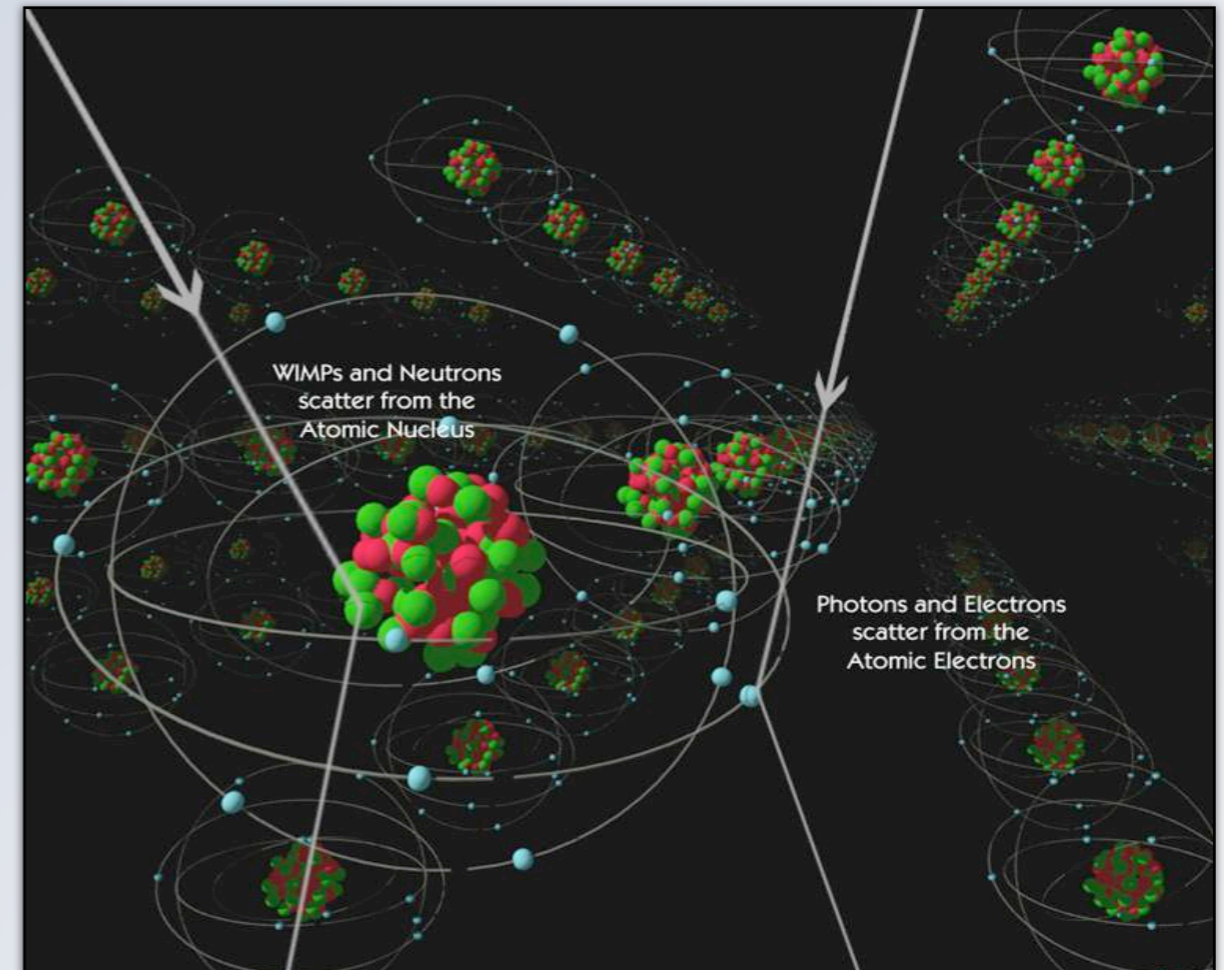
M. Schumann

Szukamy bardzo rzadkiego procesu: konieczna koincydencja dwóch sygnatur.

Direct Detection of WIMPs

Spherical Isothermal Halo
Max. Boltz. ν distribution,
 $\langle v \rangle \sim 230 \text{ km/s}$

Build a good mousetrap!

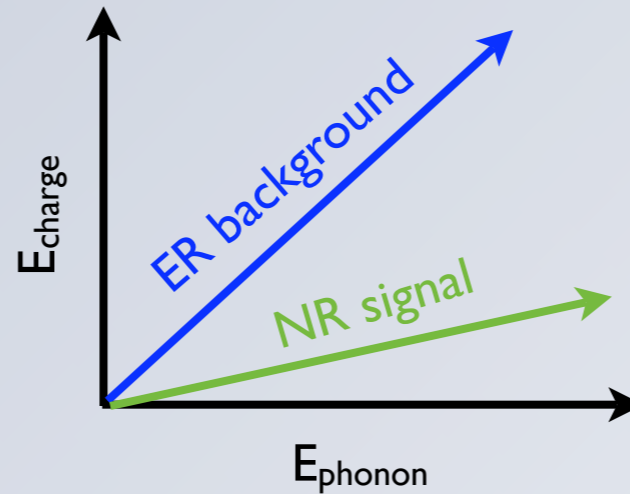
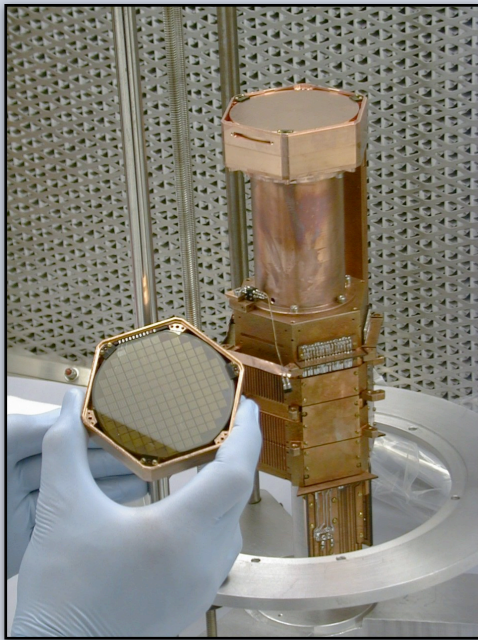
- Choose target material to “see” recoils
- Discriminate NRs from ERs
- Reduce background

RARE EVENT SEARCH

“See” Nuclear Recoils
 $\langle E_r \rangle \sim 30 \text{ keV}$, $\sim 1 \text{ event/kg/100days}$

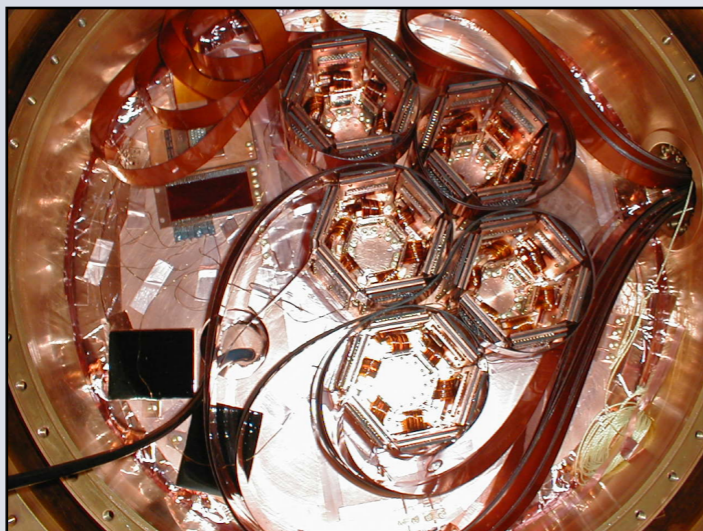
CDMS-2 in a nutshell

Ge & Si target masses

Allow < 1 background event to maximize discovery potential

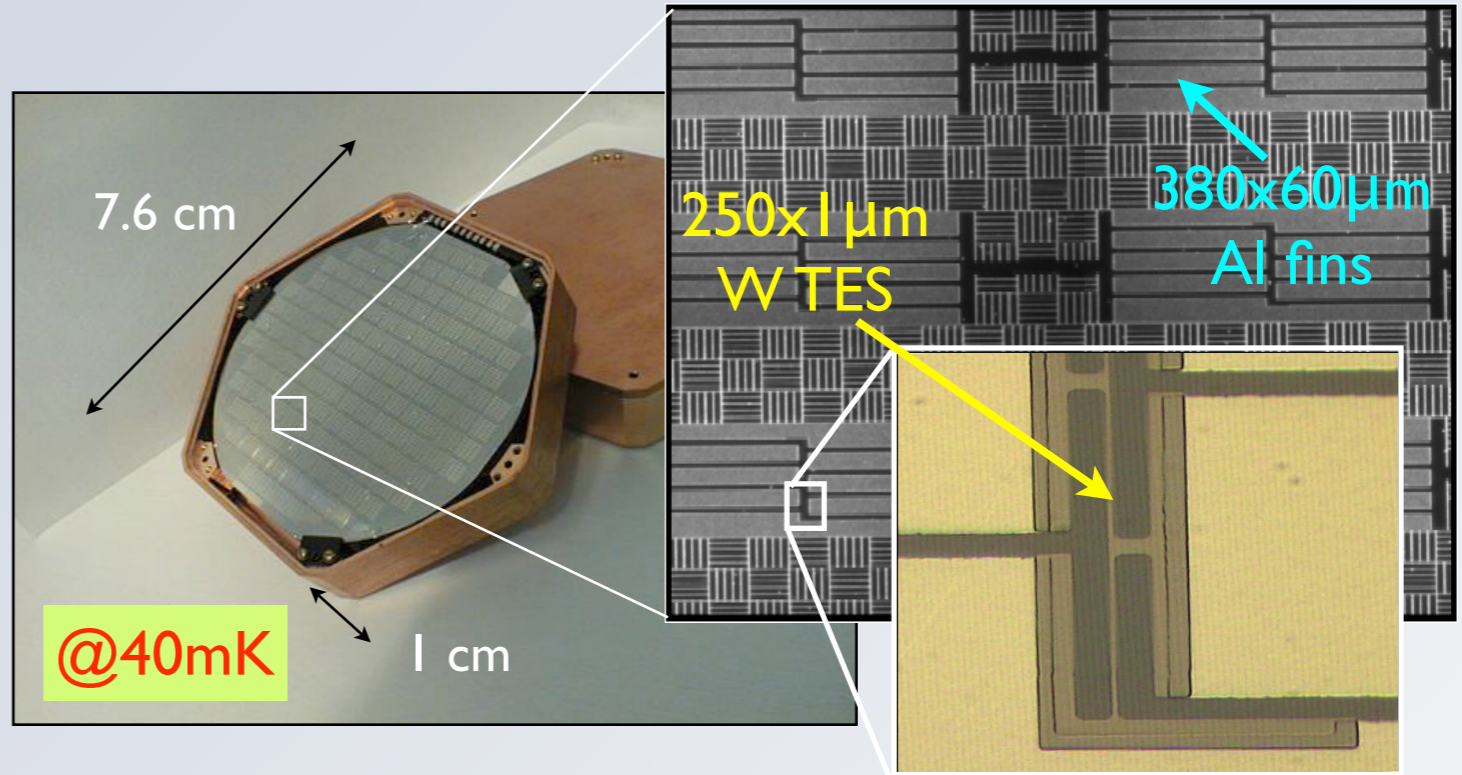
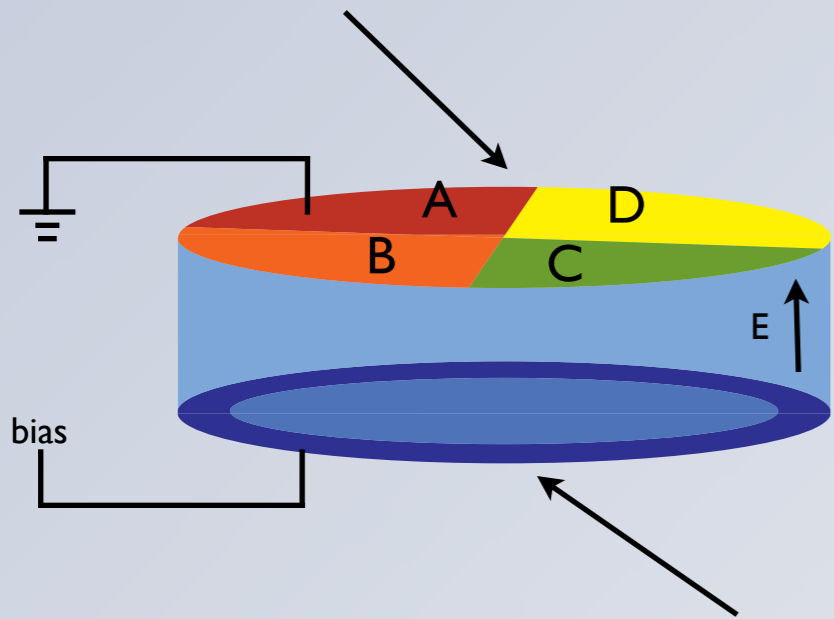
Event by event **discrimination** of nuclear and electron recoils using **ionization** and **phonon** signals

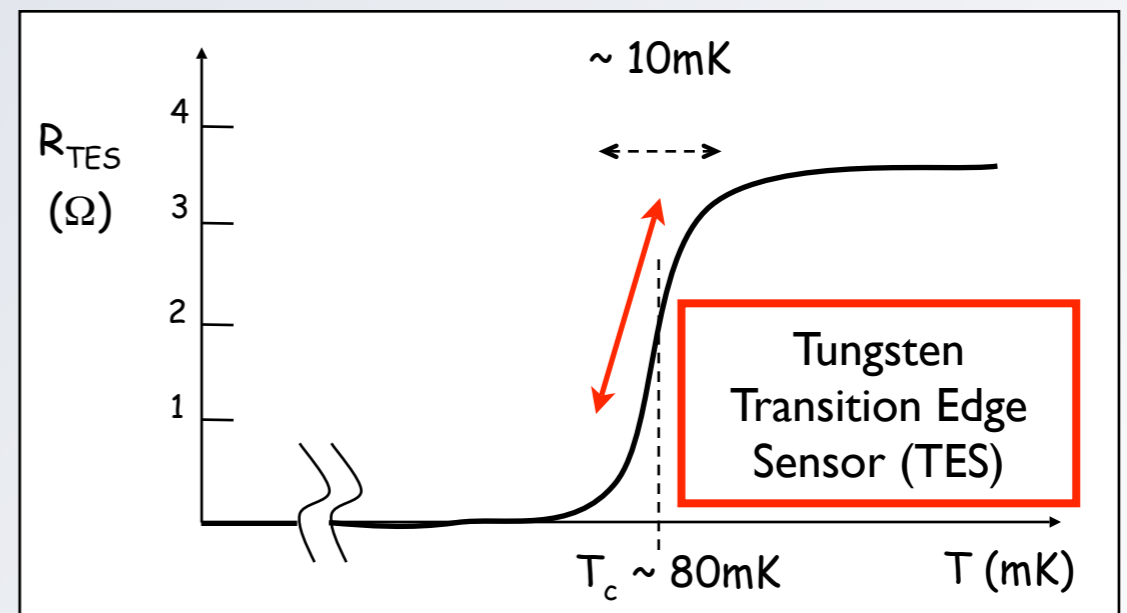
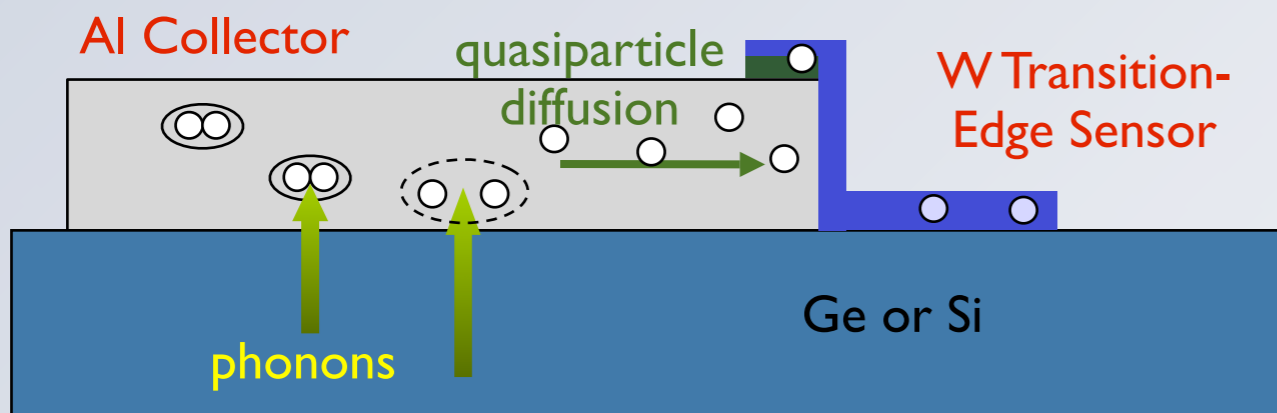
Control Backgrounds by going underground, using clean materials and shielding

ZIP: Z-sensitive Ionization & Phonon Detectors

Phonon readout: 4 quadrants of superconducting Al phonon absorbers and W Transition-Edge Sensors

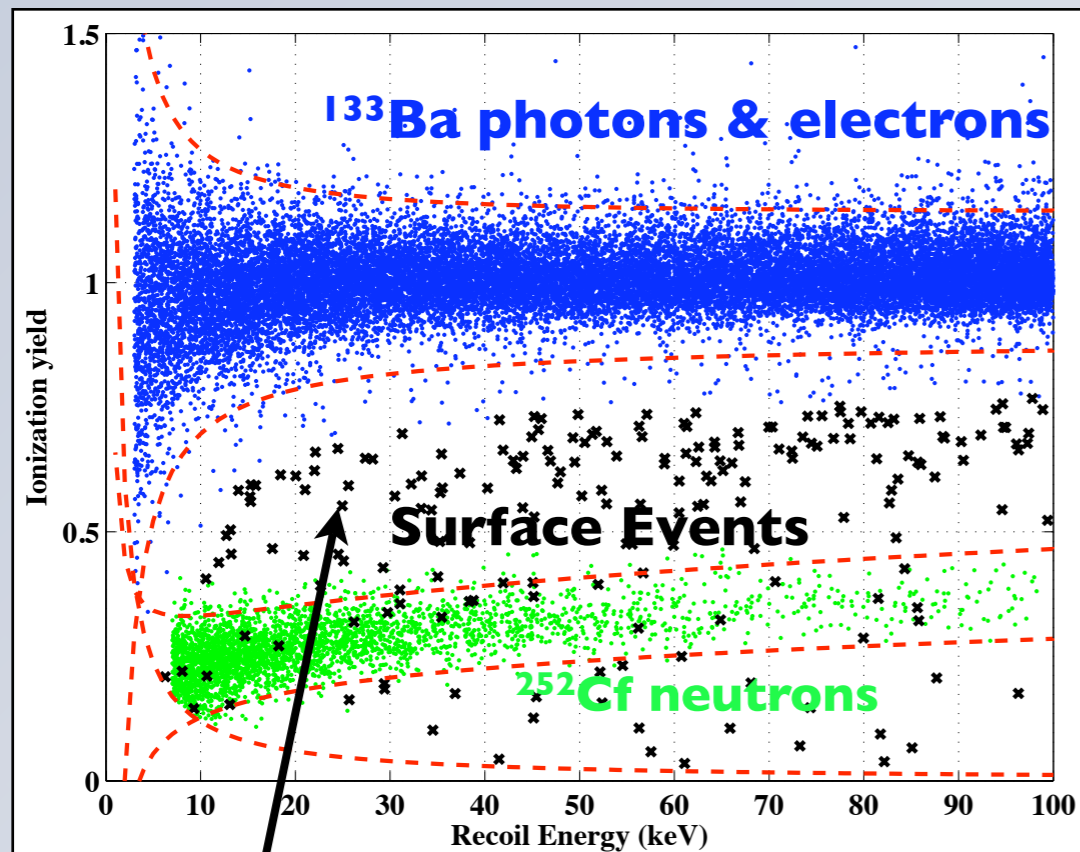

Charge readout: 2 concentric electrodes for measurement and fiducial volume

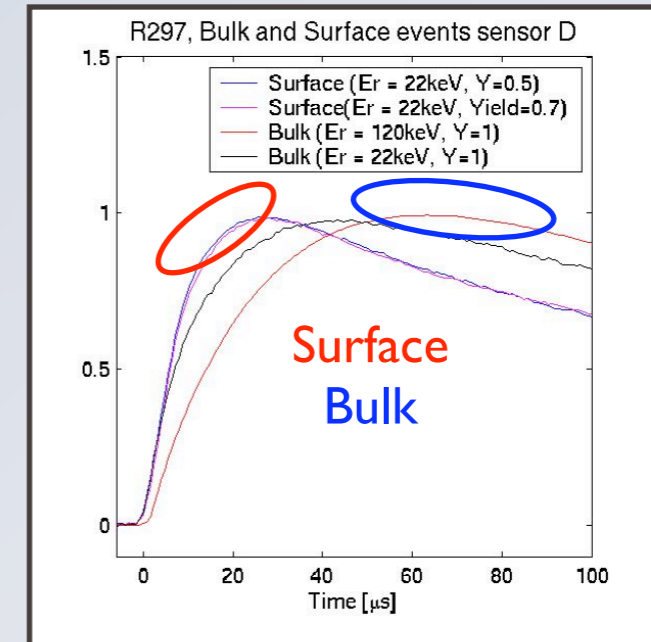

Basic Discrimination principles

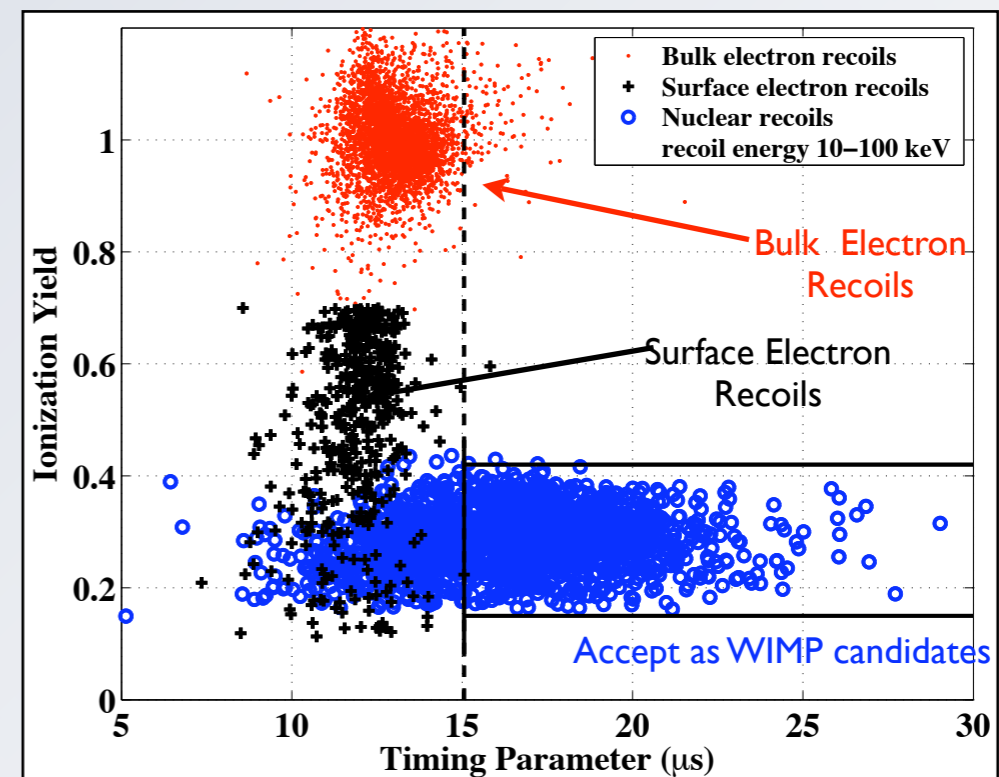
Reject bulk electron recoils using $\gamma = Q/E_{\text{recoil}}$

- Events within 10 micron “dead layer” have poor charge collection
- Electrons, x-rays low energy gammas from contamination of surfaces surrounding detectors

Reject surface events using promptness of phonon pulse

Background Control in CDMS-2

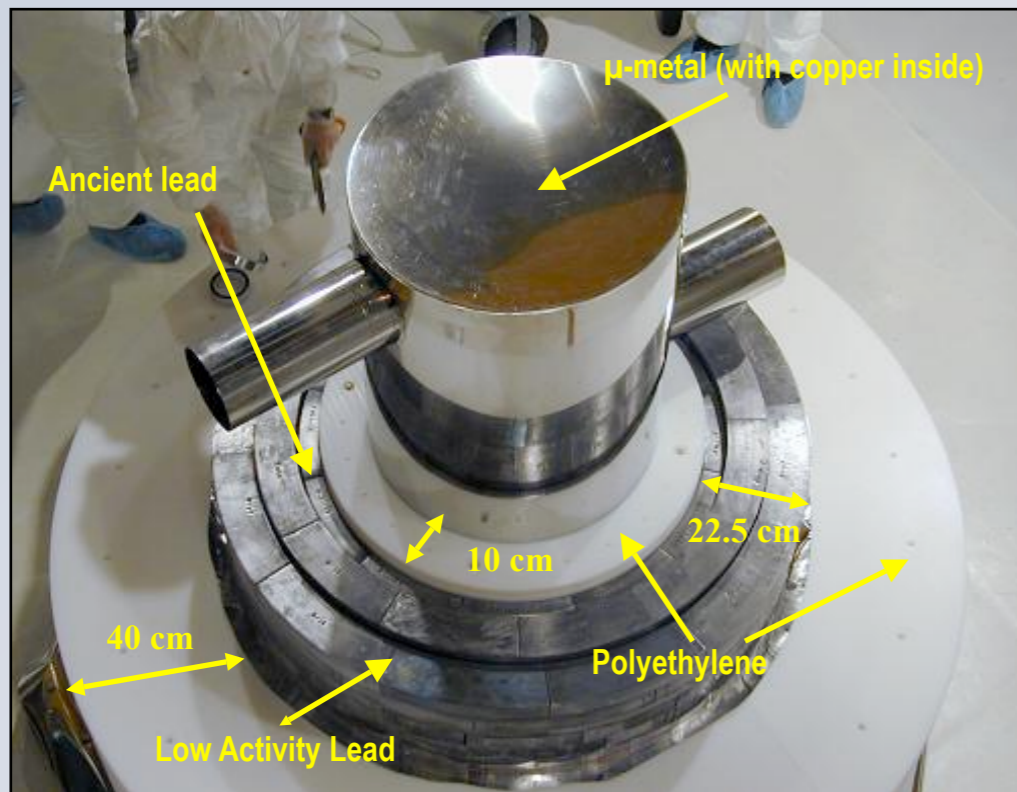

LEVEL NO. 27
2341 FEET BELOW THE SURFACE
689 FEET BELOW SEA LEVEL

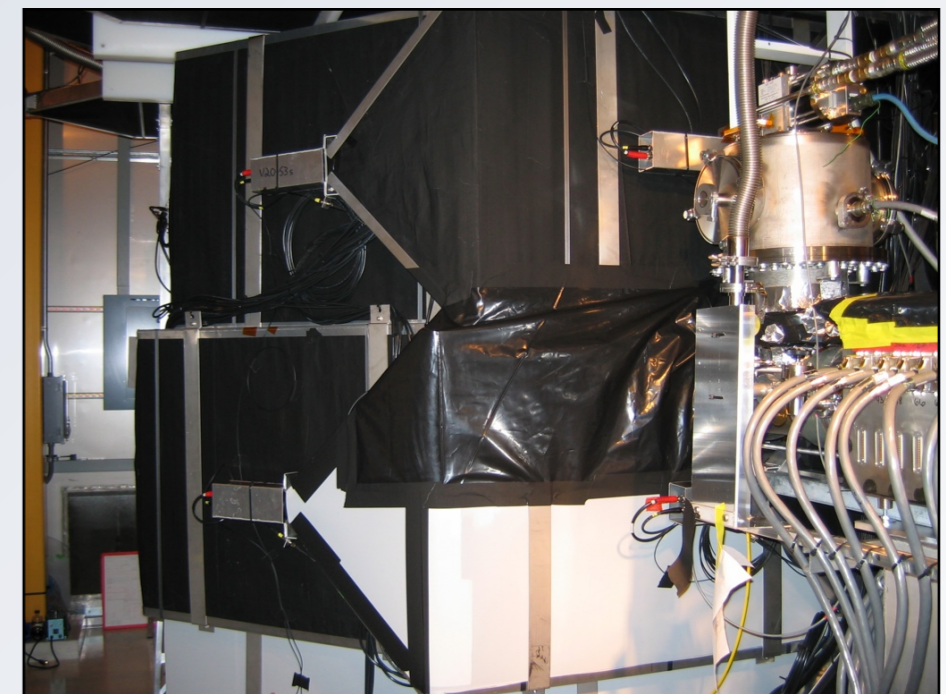
Soudan Underground Lab

RF shielded class
10,000 clean room

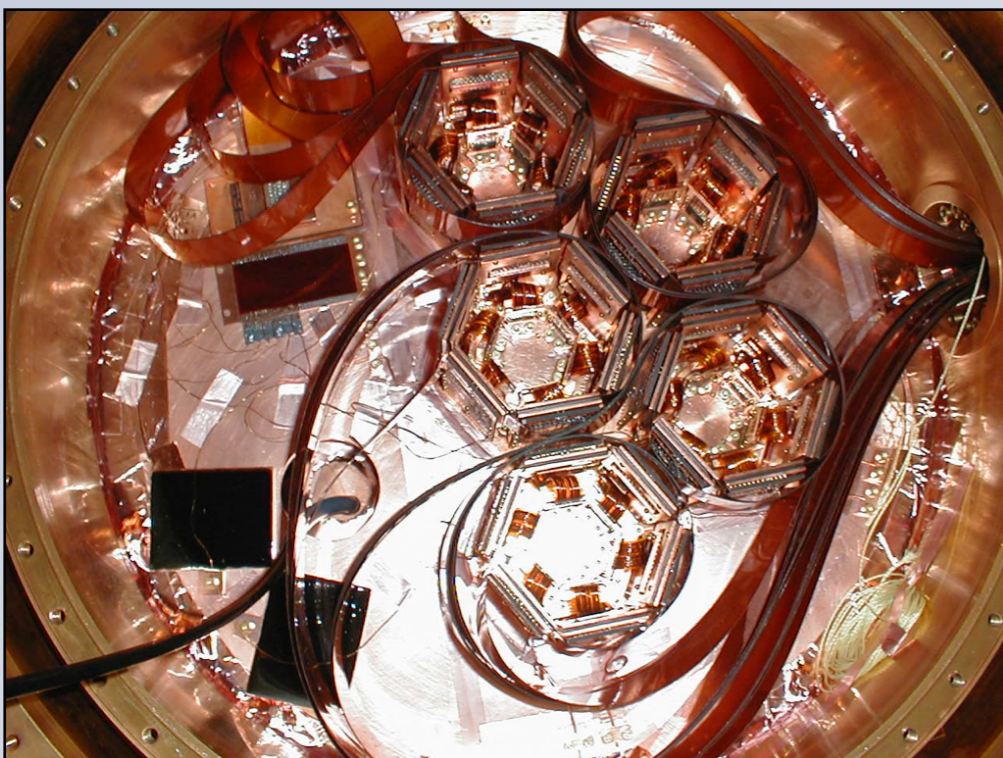

Passive shielding

Plastic scintillator muon veto

CDMS-2 @ Soudan

	T1	T2	T3	T4	T5
Z1	G6	S14	S17	S12	G7
Z2	G11	S28	G25	G37	G36
Z3	G8	G13	S30	S10	S29
Z4	S3	S25	G33	G35	G26
Z5	G9	G31	G32	G34	G39
Z6	S1	S26	G29	G38	G24

Side View

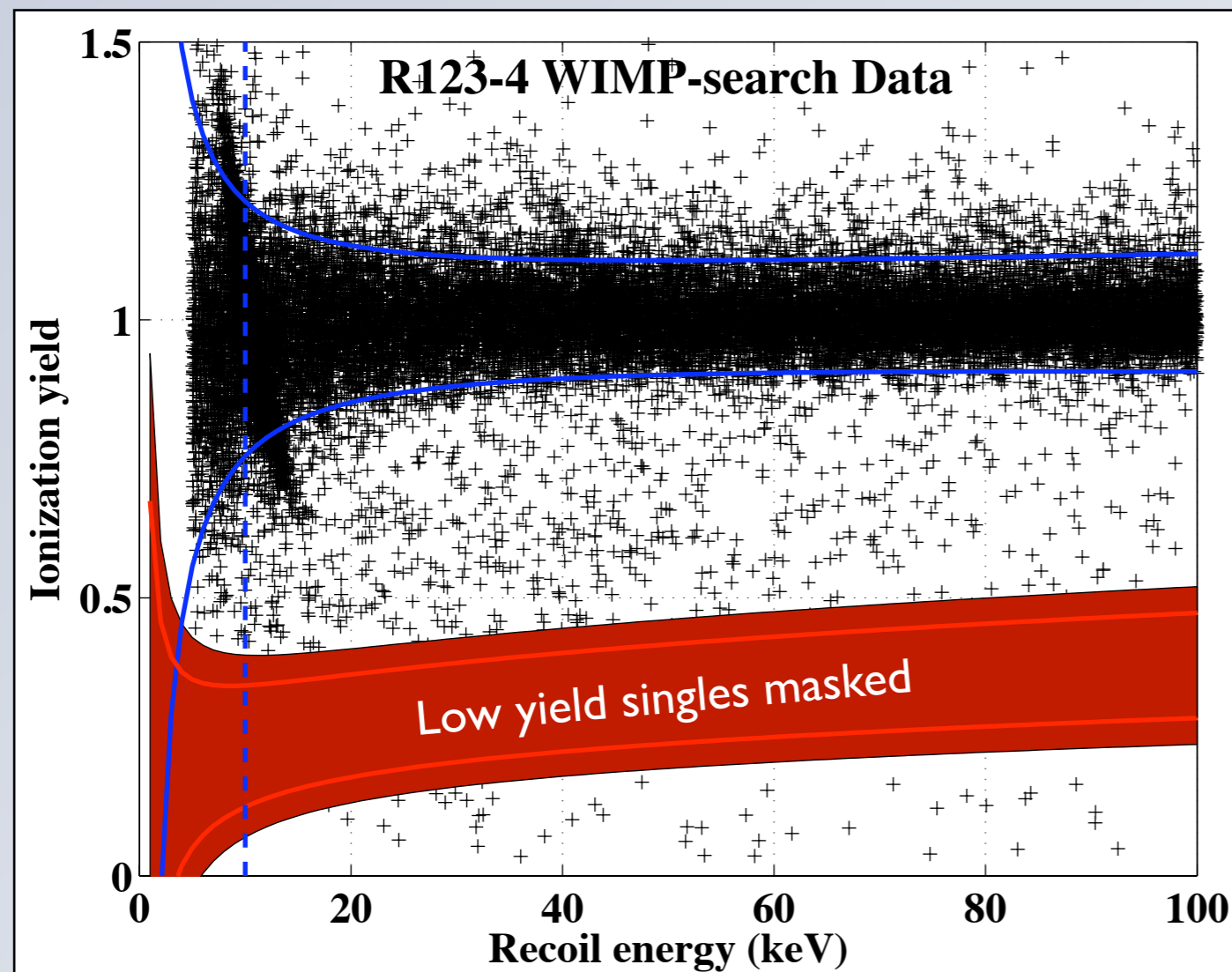
- 30 detectors installed and operating in Soudan since June 2006.
  - 4.75 kg of Ge, 1.1 kg of Si
- Seven Total Data Runs:
  - R123 - R124:
    - taken: (10/06 - 3/07) (4/07 - 7/07)
    - exposure: ~400 kg-d (Ge “raw”)
    - PRL 102, 011301 (2009)
  - R125 - R128
    - taken: (7/07 - 1/08) (1/08 - 4/08)
(5/08 - 8/08) (8/08 - 9/08)
    - exposure: ~ 750 kg-d (Ge “raw”)
    - Under Analysis
  - R129:
    - taken: (11/08 - 3/09)

CDMS-2 : First Five Tower Result

PRL 102, 011301 (2009)

Blind Analysis:

Event selection and efficiencies were calculated without looking at the signal region of the WIMP-search data.

Event Selection:

- Energy threshold ($10-100$ keV)
- Veto-anticoincident
- Single-scatter
- Inside fiducial volume
- 2-sigma Nuclear Recoil
- Phonon timing

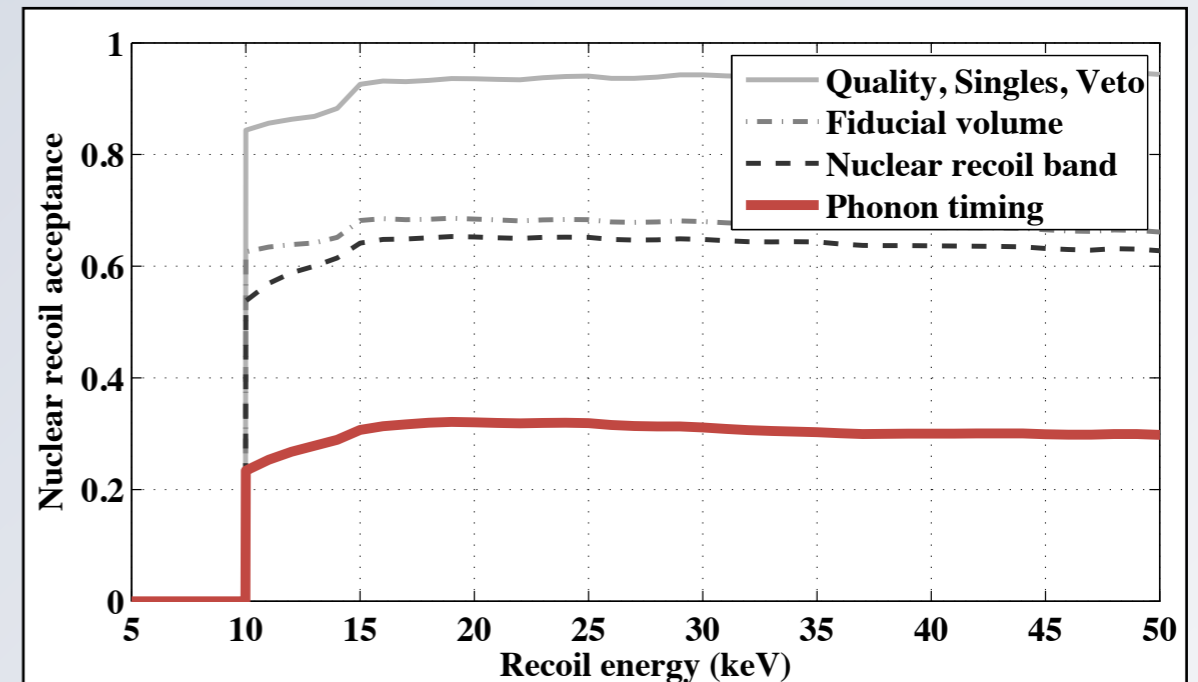
CDMS-2 : First Five Tower Result

PRL 102, 011301 (2009)

Surface Background

Estimated number of background events to pass surface cut in Ge

$$0.6^{+0.5}_{-0.3} (\text{stat.})^{+0.3}_{-0.2} (\text{syst.})$$

Neutron Background

Poly Cu (α, n): < 0.03

Pb (fission): < 0.1

Cosmogenic: < 0.1 (MC 0.03-0.05)

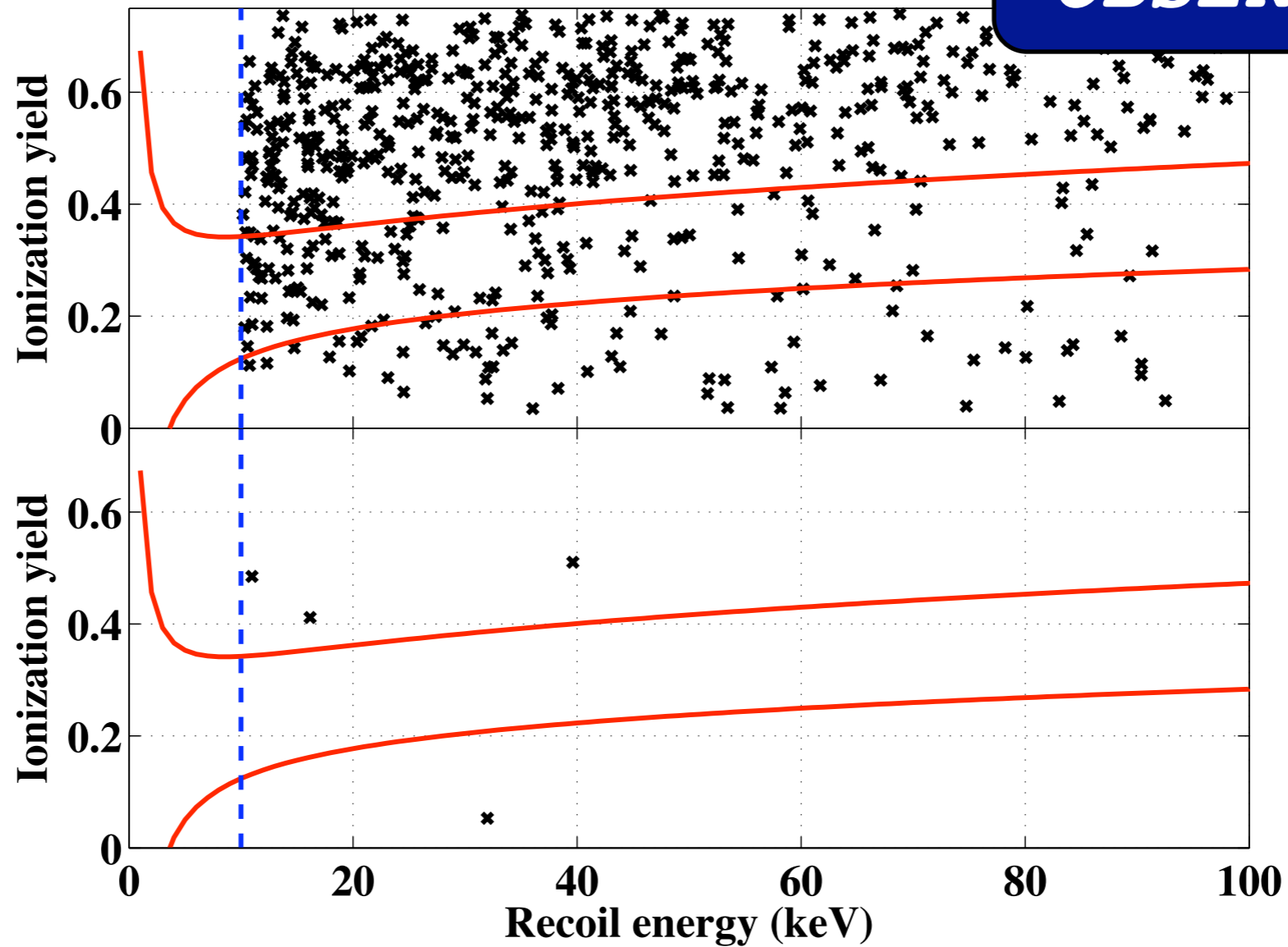
398 raw kg-d
121 kg-d WIMP equiv. @ 60
GeV/c² (10 - 100 keV
analysis energy range)

CDMS-2 : First Five Tower Result

PRL 102, 011301 (2009)

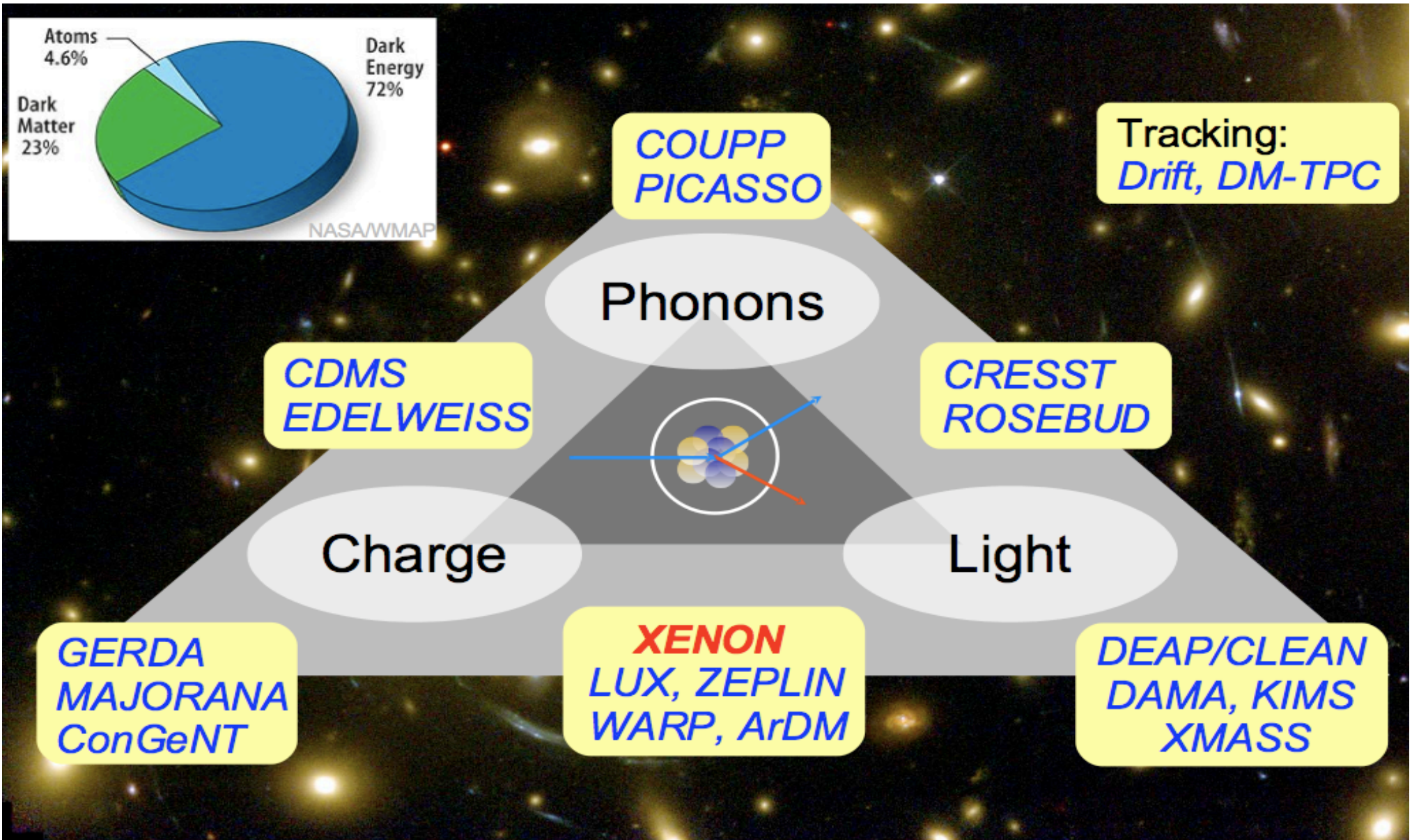
**NO EVENTS
OBSERVED!**

FAIL
timing cut

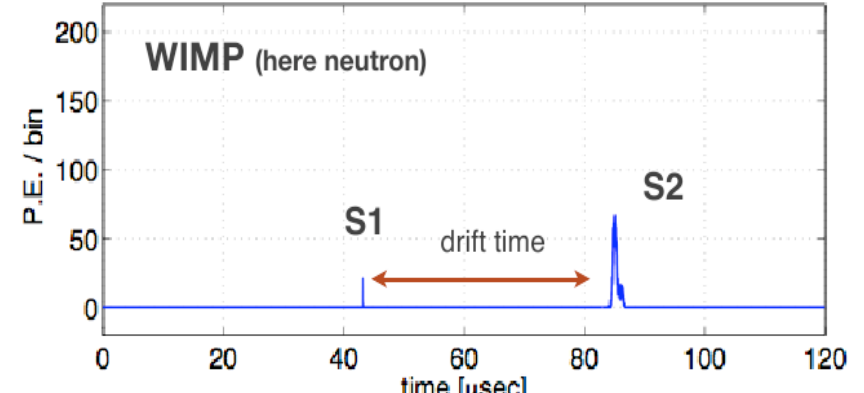
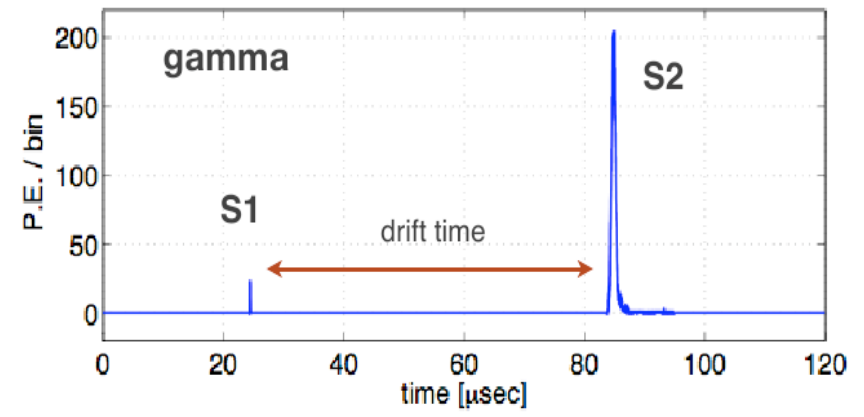
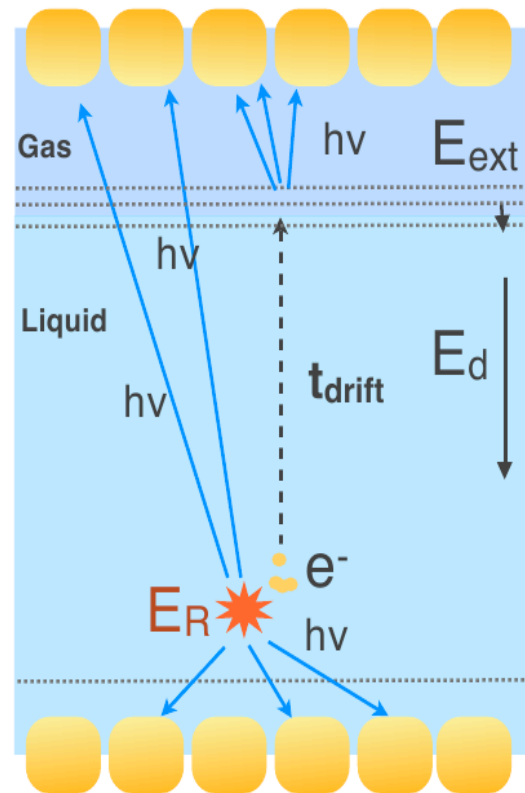
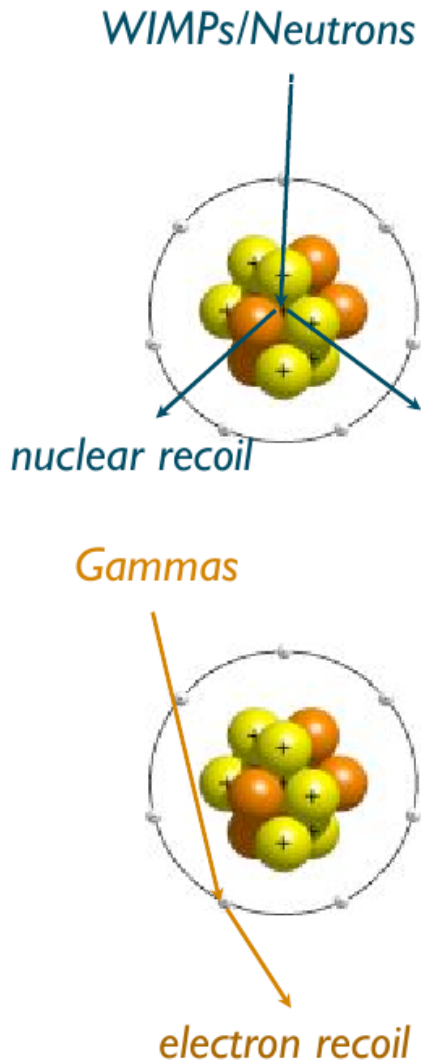
PASS
timing cut

Dark Matter Direct Detection

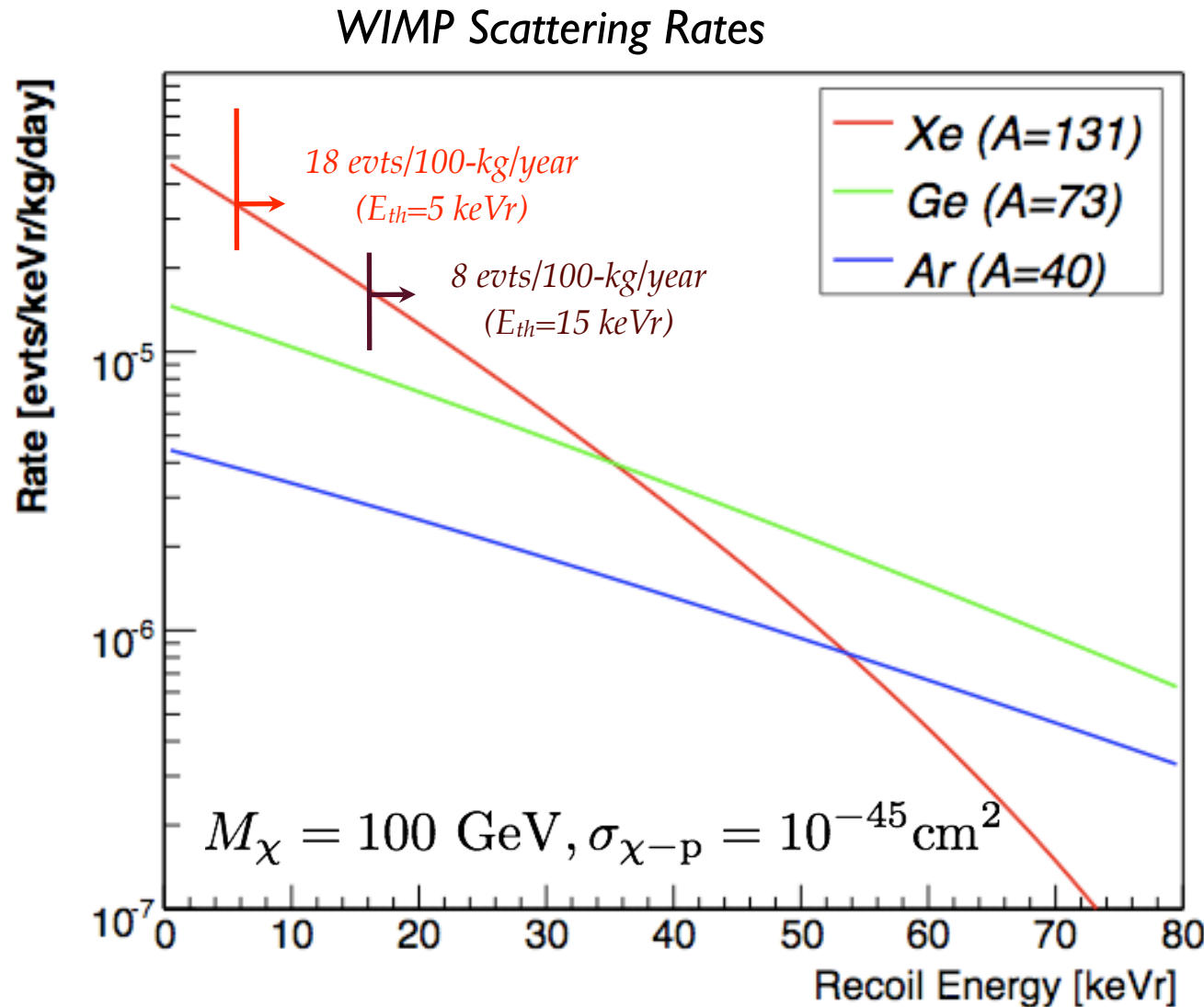
Double phase TPC

- Primary scintillation signal (S1)
- Electrons drift over 30 cm max distance
- Electrons are extracted and accelerated generating secondary scintillation signal
- The time difference between the two signals gives information on event position in z

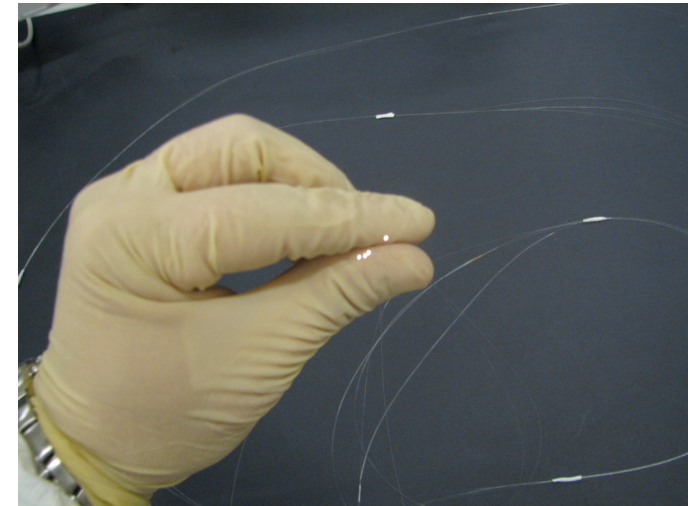
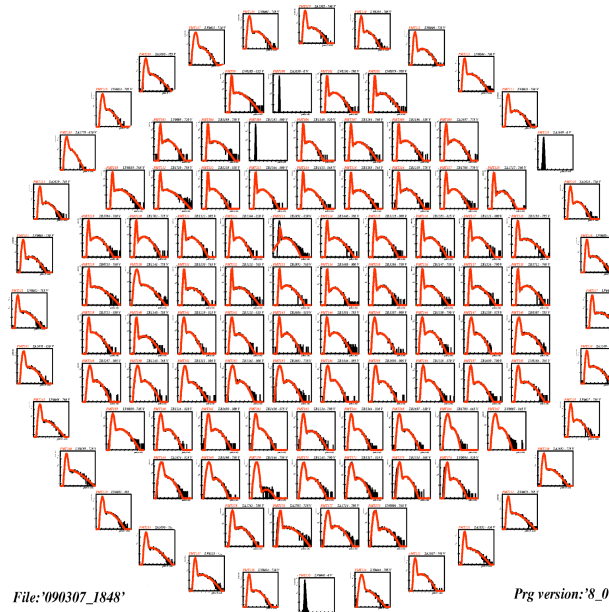
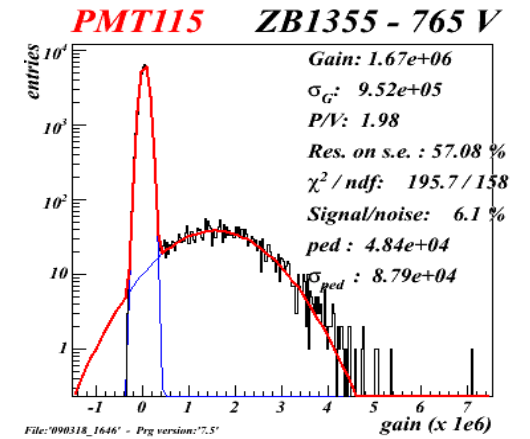
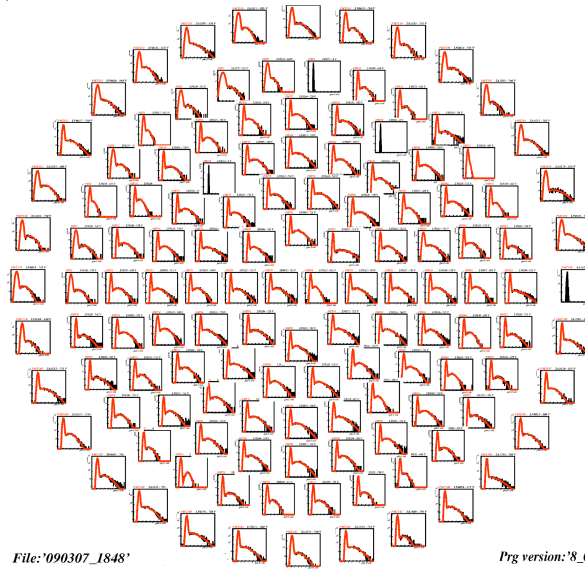
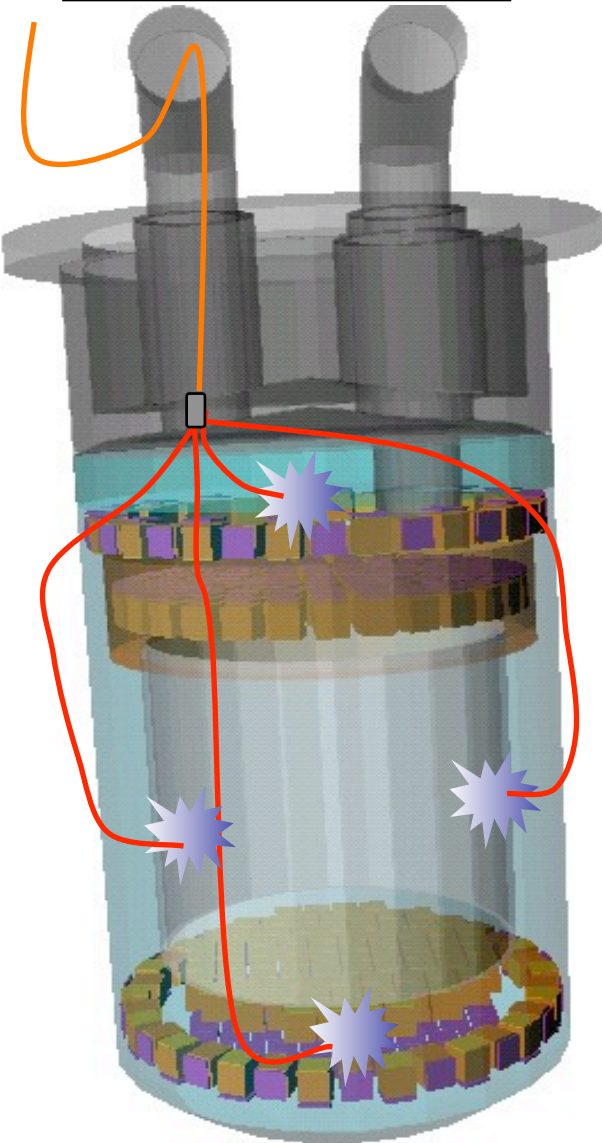
Why Liquid Xenon?

- ✓ large mass (ton scale)
- ✓ easy cryogenics
- ✓ low energy threshold (a few keV)
- ✓ $A \sim 131$ (good for SI)
- ✓ $\sim 50\%$ odd isotopes (SD)
- ✓ background suppression
  - good self shielding features (~ 3 g/cm³)
  - low intrinsic radioactivity
  - gamma background discrimination
  - position sensitive (TPC mode)

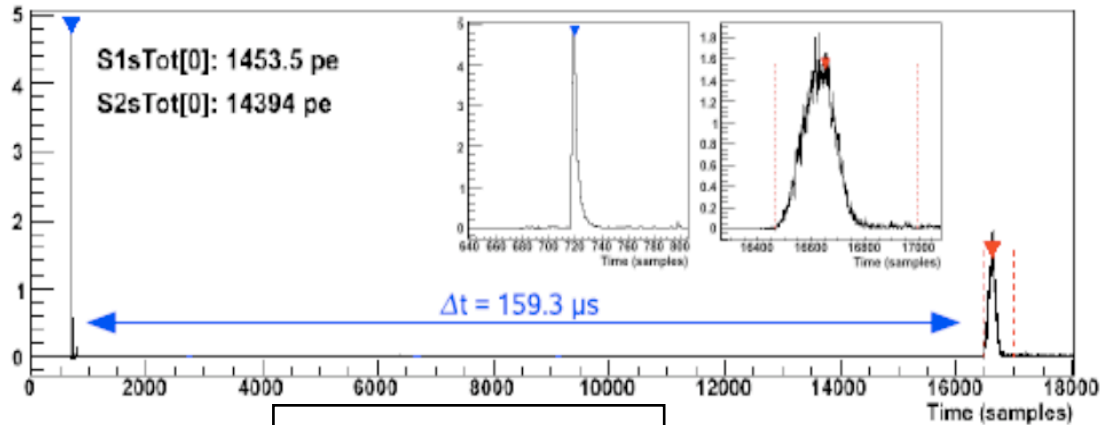

Xenon100: PMT light calibration

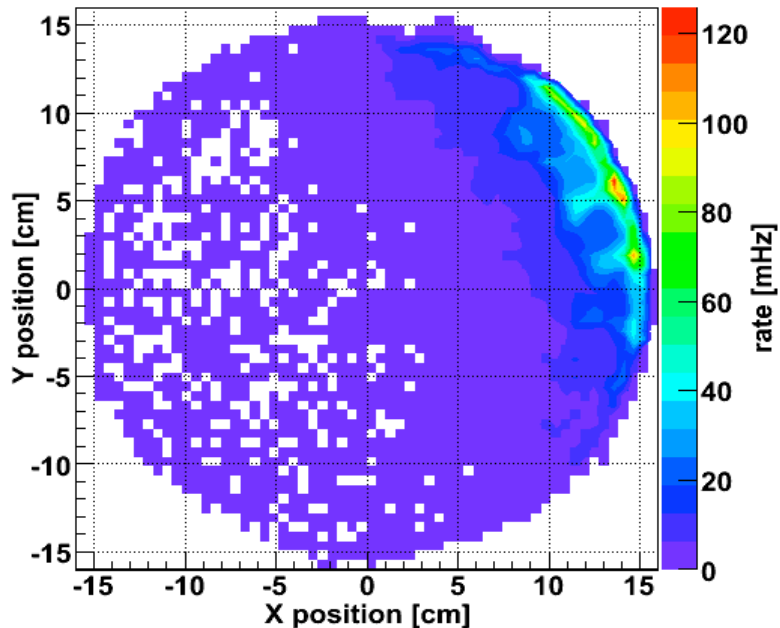
4 optical fibers

Xenon100: Position reconstruction

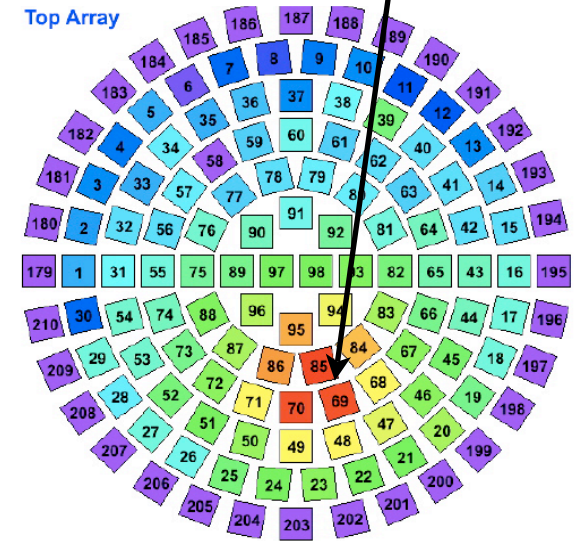

drift time $\rightarrow z$

Cs137 from the side

Very localized S2 hit pattern (xy position information)

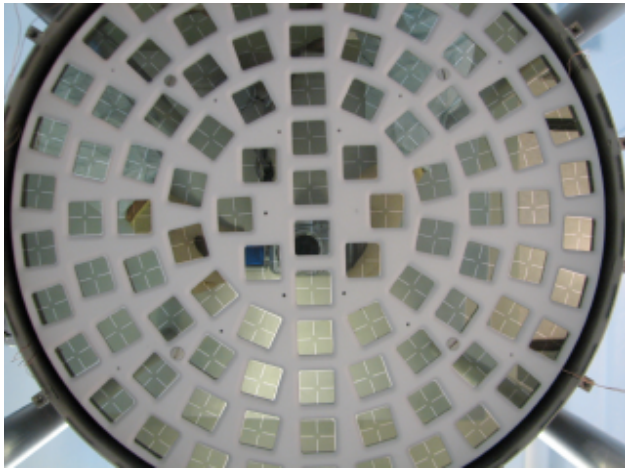

3 different methods for xy position reconstruction:
 neural network
 support vector machine
 Least squares minimization

What is inside has to be carefully selected

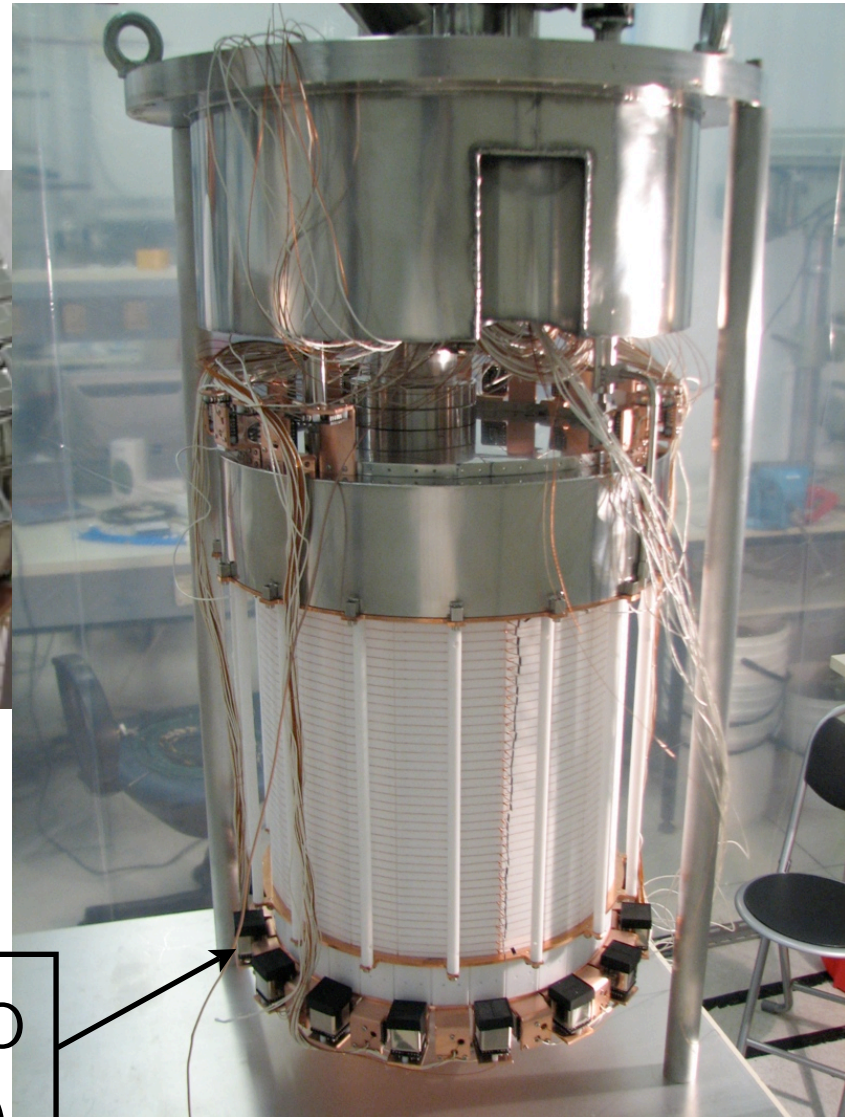

242 (Hamamatsu R8520) 1"x1"
low radioactivity PMTs

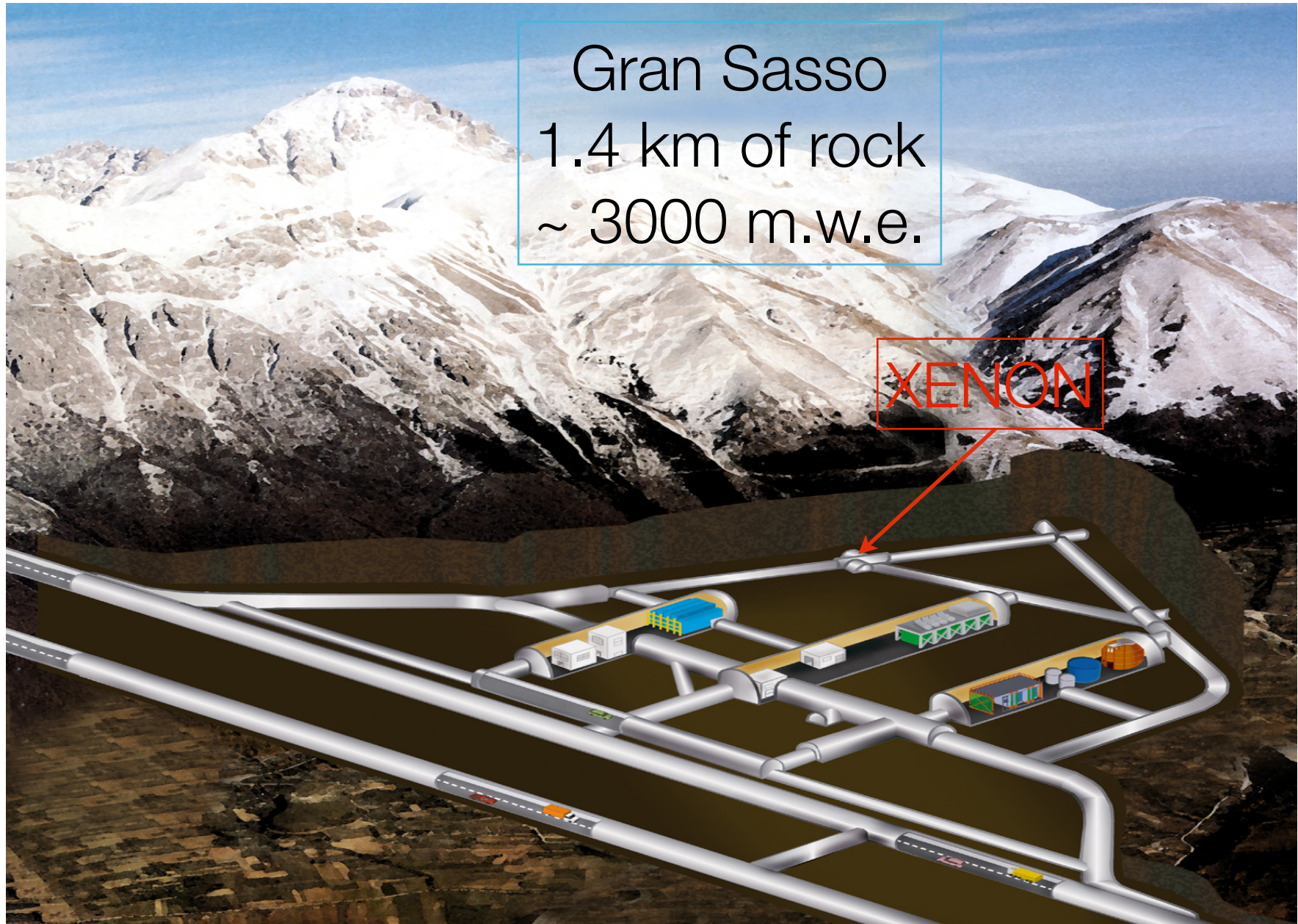
SS
PTFE
Copper
Cables
Screws

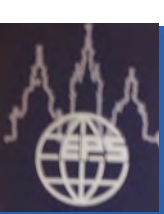
100 kg LXe Active veto
(side, top and bottom)

Install the detector underground...

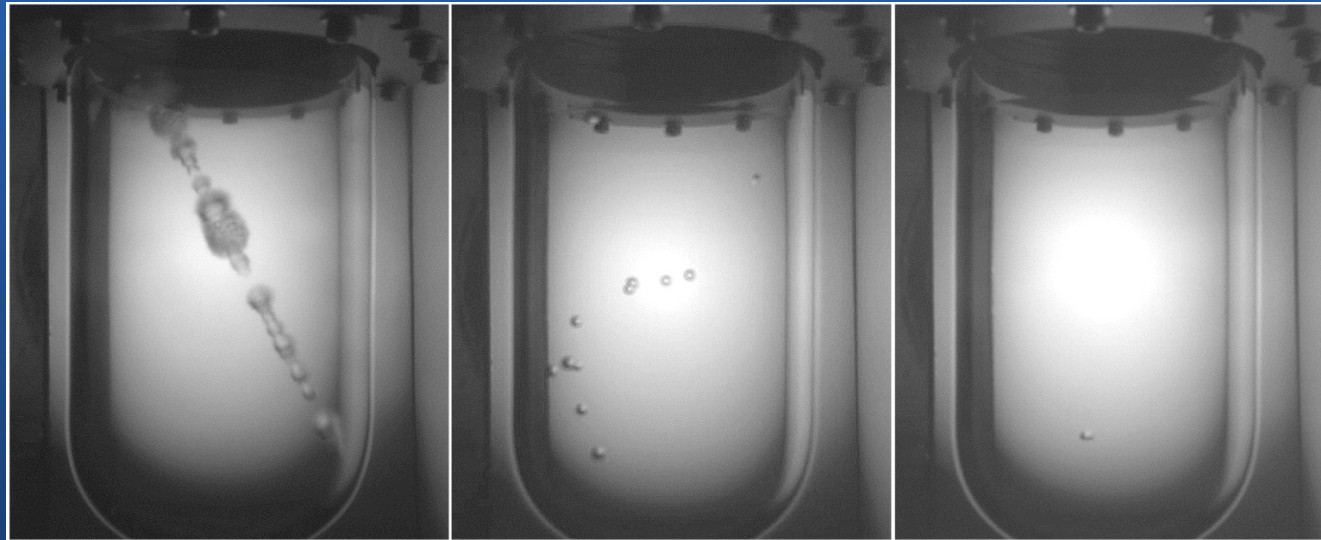

Warm Liquid Dark Matter Detector

* COUPP

- Room Temp Bubble Chamber, CF_3I , 2 kg tested

A CCD camera takes pictures at 50 Hz. Chamber triggers on appearance of bubble in the frame.

Single bubble DM signature.

- New 20 and 60 kg chambers will go underground in 2010